

EUSKAL ZUZENBIDE ZIBILA

LEGE 5/2015 ETA LEGE 3/1992 ALDERATZEKO TAULA

Leire ALBERDI EZKURDIA, Beñat AZALDEGI LAKUNTZA, Ladislao IÑURRITEGUI MUGIKA,
Lidia MARTÍN HERNÁNDEZ, Patxi ORDOZGOITI PONS eta Helena UNANUE AGIRRETXE

Lege 5/2015, ekainak 25koa, Euskal zuzenbide zibilari buruzkoa

3/1992, uztailaren 1eko Euskal Herriko foru zuzenbide zibilari buruzkoa eta 3/1993 azaroak 26ko Legea Euskal Herriko Zuzenbide Zibileko Legea derogatuak geratuko dira eta beste edozein honen kontrakoa dena.

Lege 3/1992, uztailaren 1koa, Euskal herriko foru- zuzenbide zibilari buruzkoa

ATARIKO TITULUA

LEHEN KAPITULUA EUSKAL ZUZENBIDE ZIBILAREN ITURRAK

1. artikulua. Iturri juridikoak.

1.- Euskal Autonomia Erkidegoko Foru Zuzenbide Zibila osatzen dute lege honen xedapenek, ohiturak eta zuzenbide hori eratzen duten printzipio orokorrek.
2.- Ohitura, nabaria ez bada, frogatu egin beharko da.

2. artikulua. Jurisprudentzia.

1.- Jurisprudentziak argituko du Euskal Zuzenbide Zibilaren interpretazioa eta integratuko ditu bere aginduak.
2.- Euskal Zuzenbide Zibilaren ondoretarako, jurisprudentziatzat ulertuko da Euskal Herrian jurisdikzioa duten epaile eta auzitegiek zuzenbide horren aplikazioan emandako ebazpen arrazoituek ezartzen duten doktrina.
3.- Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiko Zibil arloko Sala arduratuko da aipatutako epaile eta

1. artikulua

1.- Lege honetako aginduek, ohiturak eta bere tradizioaren arauera maitzen duten zuzenbide-oinarri orokorrek osatzen dute Euskal Herriko Lurraldean Foru-Zuzenbide Zibila.
2.- Nabarmena ez den ohitura frogatu egin beharko da.

2. artikulua

Epaigintzak osatuko du Bizkaiko Foru-Zuzenbide Zibila, berori ulertu eta ezartzerakoan Euskadiko Zuzentza Auzitegi Nagusiak eman ditzan jarraituzko erizpideekin.

<p>auzitegietatik sortzen den doktrina bateratzeko, legeria prozesalak une bakoitzean hartarako ezartzen dituen baliabideen bitartez.</p>	
<p>3. artikulua. Ordezko zuzenbidea. 1.–Legerik edo foru-ohitura aplikagarriak izan ezean, ordezko moduan aplikatuko dira Kode Zibila eta indarrean dauden gainerako xedapen orokorrak. 2.– Lege horien etorkizuneko aldaketak aplikatuko dira, Euskal Zuzenbide Zibila zein printzipiok eratu eta printzipio horien aurkakoak ez diren neurrian.</p>	<p>3. artikulua. 1.- Foru-arau ezargarririk ez balego, Kode Zibila eta gainerantzeko ezarpen orokorreko erabakiak ezarriko lirateke zuzenbide osagarri bezala. 2.- Zuzenbide osagarriaren ezarpena Foru-Zuzenbide Zibilaren oinarrieci egokitu beharko zaie.</p>
<p>4. artikulua. Askatasun zibilaren printzipioa. Askatasun zibilaren printzipioa, Euskal Zuzenbide Zibilean tradiziozkoa dena, aintzakotzat harturik, legeak esku-emaileak direla uste izango da, eta legeok eratortzen dituzten eskubideei uko egitea baliozkoa izango da, interes edo ordena publikoaren aurkakoa ez bada eta hirugarrenari kalterik egiten ez badio.</p>	<p>4. artikulua. Euskal Herriko Foru-Zuzenbidean tradiziozko den askatasun zibilaren oinarriaren arauera, legeak esku-emaile direla jotzen da eta eurotatik datozen eskubideei uko egitea baliozkoa izango da, beti ere herriaren onaren zein gizarte-erabidearen aurkakoa ez bada eta beste inori kalterik ez badio egiten.</p>

BIGARREN KAPITULUA EUSKAL ZUZENBIDE ZIBILAREN PRINTZIPIO ERATZAILEAK

<p>5. artikulua. Solidaritate- printzipioa eta jabetzaren funtzio soziala. 1.– Jabetzaren euskal kontzeptzioa jabetzaren funtzio sozialak eta solidaritate-printzipioak modulatzaren dute. 2.– Banakako jabetzaz gainera, legeek Euskal Zuzenbide Zibileko jabetza forma berezi desberdinak babestuko dituzte, hots, auzo-jabetza, familia-jabetza eta gizarte-jabetza, betiere aplikatu beharreko aldiko errealitate sozialera egokitu daitezen.</p>	<p>Baliokiderik gabe.</p>
<p>6. artikulua. Pertsona. Pertsonenganako errespetua eta begirunea euskal legeriaren oinarri dira.</p>	<p>Baliokiderik gabe.</p>
<p>7. artikulua. Hizkuntza koofizialak eta Euskal Zuzenbide Zibila. 1.– Euskal Autonomia Erkidegoko hizkuntza ofizialetatik edozeinetan formalizatu ahal izango dira lege honek araututako egintzak eta kontratuak. 2.– Egilesleek egilespen-tokiko hizkuntza ofizialetatik zein hitzartu eta hizkuntza horretan idatziko dira agiri publikoak; eta hizkuntza ofizialak bat baino gehiago izanez gero, alderdiek aukeratutakoa erabiliko da. Alderdien artean desadostasuna gertatuz gero, agerkaik publikoa bertako hizkuntza ofizial guztietan idatzi beharko da. Tokiko hizkuntza ofizialetatik eskatzaileak zein aukeratu eta hizkuntza horretan luzatuko dira kopiak.</p>	<p>Bizkaian: 15. artikulua Foru Zibil honek arautzen dituen ekintza eta hitzarmenak euskaraz egin daitezke. Ekintza edo hitzarmenok Eskribau aurrean egin eta Eskribauak euskaraz ez badaki, eskritura egin nahi duenak aukeratutako itzultzaile bat beharko da, bere aginduak gaztelaniara itzul ditzan, eta agiria hizkuntza bietan idatziko da Eskribautza- araudiak ezartzen duen bezala, beti ere indarrean dagoen hizkuntzari buruzko legeriak besterik agintzen ez badu. Gainerako lurraldean: urtarrilak 19ko 45/2007 errege dekretuko Erregelamendu Notarialeko 149. artikulua ezartzen du estatu mailan: “Instrumentu publikoak esleipen lekuko hizkuntza ofizialean idatziko dira esleipen egileak hitzartutakoari jarraiki. Esleipen egileen arteko gatazken bat egongo balitz hizkuntza ofizialean egin beharko da. Kopia eskatzailearen hizkuntzan egongo dira”.</p>

HIRUGARREN KAPITULUA

EUSKAL ZUZENBIDE ZIBILAREN APLIKAZIO- EREMUA

<p>8. artikulua. Lurralde aplikaziorako eremua. Lege hau Euskal Autonomia Erkidegoaren lurralde-eremu osoan aplikatuko da, salbu eta manu zehatzek beren-beregi adierazten dutenean manu horiek lurralde jakin batean bakarrik daudela indarrean.</p>	<p><u>Bizkaian:</u> 5-7. Artk. <u>Aiaran:</u> 131. art. <u>Gipuzkoan:</u> 148. art.</p>
<p>9. artikulua. Gatazka- arauak. 1.– Euskal Autonomia Erkidegoaren lurraldean legeria-aniztasunak indarrean dirauen artean, Eusko Legebiltzarrari dagokio Euskal Lege Zibilaren indarraldirako lurralde-eremua mugatzea, eta, hala badagokio, barne-gatazkak konpontzeko arauak ezartzea ere bai. 2.– Arau berezirik izan ezean, zenbait antolamendu juridiko aldi berean izateak lege-gatazkak eragiten dituzten, gatazkok konponduko dira Estatuak emandako arau orokorren bidez, kasuan kasuko erakundearen izaera kontuan harturik. 3.– Tokiko gatazkak gertatzen direnean lurralde batzuetan indarrean dauden arauen artean, edo gatazkak gertatzen direnean arau horien eta Euskal Autonomia Erkidegoko arau orokorren artean, gatazkok konponduko dira Kode Zibilaren xedapenen bitartez, betiere ondasun tronkalen arloan indarrean dagoen lurraldetasun-printzipioari kalterik egin gabe.</p>	<p><u>Bizkaian:</u> 16 artikulua. Berriazko araurik ez balego, Bizkai barruan legebide desberdinak batera egoteak biztu ditzan lege-gatazkak arau orokorrak erabilia ebatziko liriteke, erakunde bakoitzaren izaeraren arauera.</p> <p><u>Gipuzkoan:</u> 149 artikulua. Foru zibil honi dagokionez, Gipuzkoako lurralde historikoan auzotartasun zibila eskuratu duen oro da gipuzkoar.</p>
<p>10. artikulua. Aplikazio pertsonalerako eremua. 1.– Euskal Autonomia Erkidegoko Zuzenbide Zibila aplikatzen zaie euskal auzotasun zibila duten pertsona guztiei. 2.– Euskal auzotasun zibila, edo bestela tokiko auzotasun zibila hori aplikatu behar denean, Kode Zibilaren arauekin bat etorri eskuratu, iraurarazi eta galdu egiten da, betiere ondasun tronkalen kasuan lurraldetasun-printzipioari kalterik egin gabe. 3.– Lege honek Zuzenbide Zibileko arauak jasotzen dituela kontuan hartuta, halako batzuk arau berezi moduan indarrean badaude Bizkaiko lurralde historikoan, eta Audio eta Aramaioko udaletan, orduan lurralde horietan tokiko auzotasun zibila dutenei aplikatzen zaizkie arauok, forudun izan zein ez.</p> <p>XI 7ª.- Euskal auzotartasun zibilaren eskeipena. Lege hau indarreratzen denetik, Euskal Herriko autonomia erkidegoko auzotartasun zibila dutenek, automatikoki auzotartasun zibila eskuratuko dute eta dagokien auzotartasun zibil lokala.</p>	<p><u>Bizkaian:</u> 16. artikulua. Berriazko araurik ez balego, Bizkai barruan legebide desberdinak batera egoteak biztu ditzan lege-gatazkak arau orokorrak erabilia ebatziko liriteke, erakunde bakoitzaren izaeraren arauera. Atzerritarrek bizkaitar forudunen herritasuna izango dute Espainiartasuna hartzerakoan lurralde forudunean administrazio-herritasuna badute, espainiartzeko espedientearen aurkako aukerarik adieraziezean.</p> <p><u>Gipuzkoan:</u> 149 artikulua. Foru zibil honi dagokionez, Gipuzkoako lurralde historikoan auzotartasun zibila eskuratu duen oro da gipuzkoar.</p>
<p>11. artikulua. Auzotasun zibilaren egiaztapena. Euskal Autonomia Erkidegoan egiletsitako agerkai publikoetan, egilelearen euskal auzotasun zibila eta tokiko auzotasun zibila agerraraziko dira; eta agerrarazi beharko da, halaber, egilelearen ezkontzari edo izatezko bikoteari zein ondasun-araubide dagokion, horrek eragina izan badezake egiletsitako xedapenen gainean edo xedapen horien ondorioen gainean. Zalantza izanez gero, eta kontrakoa frogatu ezik, uste izango da auzotasun zibila dela jaiotza-lekuari dagokiona, eta ondasunen araubidea dela, ezkontideen azken egoitza erkidea non</p>	<p><u>Bizkaian:</u> 14. artikulua. Bizkaitarrek egin ditzaten Eskribau-agrietan euren herritasun zibila, forudun ala forugabeko diren eta, hala badagokie, zein ezkontza-jaurpide duten jaso beharko da, eurek adierazitakoaren arauera. Agiria egin nahi duenak berak adierazten ez badu, eta bestelako frogarik ezean, jaio zen tokiari dagokion herritasun zibila duela ulertuko da eta, halaber, senar-emazteen ondasunen jaurpidea elkarrekin izan duten azkenengo</p>

izan eta bertako lege-araubidea; eta, ezkontideek egoitza erkiderik izan ezean, ezkontza non egin eta bertakoa, edo, izatezko bikoteen kasuan, ondasunen banantze-araubidea.

bizilekuaren tokiari legez dagokiona dela, edo horrelakorik ez bada, ezkontza egin zen tokikoa.

I. TITULUA

ONDAREARI BURUZKO ZUZENBIDEAREN PRINTZIBIOAK

12. artikulua. Baserria

Baserria, izatez, familiaren ustategia da, nekazaritzaren arlokoa nahiz abeltzaintzaren arlokoa; ustategi hori eratzen dute landetxeak berak, eta, horrekin batera, osagai higigarri desberdinek, abelburuek, ustiatze-eskubideek, makineriak, instalazioek, eta, orobat, landa, lursail edo mendi batek edo batzuek. Lursail edo landa horiek landetxearen ondoan egon daitezke edo horretatik aparte, eta, halakoak izendatzeko, baserriari dagozkion lurak direla esan ohi da.

Bizkaian: 26. artikulua.

Baserria gainerantzekoekin dohain eskualdatzerakoan, besterik esan ezean, altzariak, abereak, lanabesak eta ustiapen-ezarkinak sartuko dira.

Gipuzkoan 151. artikulua.

Baserria etxebizitzak berak eta hari lotutako gainerako eraikin, areto, lursail eta ondazilegiek osatzen dute, bai eta, baserriaren ustiafetari, ustiatzen bada, atxikitako ondasun higigarriek, aziendek eta makinek ere.

13. artikulua. Landa- errentamendua

Landa-errentamenduaren kontratuak, euskal tradizioan, ezaugarri bereziak ditu, errentamenduaren egonkortasunari, errentariaren eskubidea eskualdatzeari eta bestelako alorrei dagokienez; horiek guztiek justifikatzen dute, lege honen xedapenetatik kanpo ere, errentamendu hori lege bereziaren bitartez arautzea.

Baliokiderik gabe.

14. artikulua. Bide- zorra

1.– Bide-zorra eskuratzen da, titularen bidez edo hogeit urteko preskripzioaren bidez.
2.– Lur nagusiaren jabeak galdatu ahal izango du, kalte-ordain egokiaren bitartez, bide-zorrari zabalera handiagoa ematea, lur horren beharrezkoak asetzeko beharrezkoa den neurrian.
3.– Lur nagusiaren jabeak ahalmena du, orobat, bere kontura zoruan sendotze-lanak egiteko, baldin eta lan horiei komenigarri baderitze lurra hobeto erabiltzeko, eta lanekin ez bazaio kalterik egiten zorpeko lurraren ustiatzeari; horretarako, alde zurretik jakinarazpena egin behar zaio zorpeko lurraren jabeari.

Bizkaian: 128. artikulua.

Bide-zorra tituluz edo hogeit urteko erabilpenez eskuratzen da.

129 artikulua.

Bide-zorraren zabalera lur-zati zor-hartzailearen beharrezko guztiak betetzeko bestean handitzea eska dezake lur-zati horren jabeak, horri dagokion kalte-ordaina emanaz.

130 artikulua.

Bide-zorrean, berori hobeto erabiltzeko komenigarritzat jotzen dituen bide-zoruko lanak bere pentzu egiteko ahalmena du lur-zati zor-hartzailearen jabeak, lur-zati zor-emailearen jabeari horren berri eman ostean.

15. artikulua. Landak ixteko eskubidea eta bide-zorra

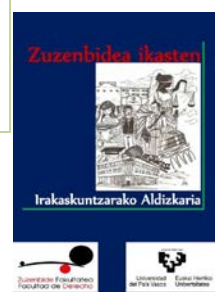
Jabeak eskubidea du bere edukizapeko landa ixteko, baina ezin du eragotzi gizabanakoek bertatik igarotzea irabazirik gabeko erabilera dela eta, gizabanako horiek ez badute inongo ibilgailurik baliatzen. Norbaitek eskubide hori erabiltzen badu, landaketak errespetatu beharko ditu, eta, kalteak eraginez gero, kalte-ordaina eman beharko du.

Baliokiderik gabe.

16. artikulua. Kofradiak, ermandadeak edo mutualitateak.

1.– Sozietate zibilak lege honen mende egongo dira, baldin eta halakoak eratzeko erabili bada kofradia, ermandade edo mutualitateen forma tradizioaletatik edozein.
2.– Sozietate horien arauak izango dira haien estatutuak eta barne-arauak, betiere horiek guztiak ez direnean lege honen aurkakoak, berau garatzeko ematen diren arauen aurkakoak eta ordezkio legeriaren aurkakoak. Sozietate

Baliokiderik gabe.

zibil horiek inskriba daitezke erregistro bereizi batean, horretarako sortua Eusko Jaurlaritzaren aldetik. Sozietateak nortasun juridikoa izango du, inskribaturik egonez gero.

II. TITULUA OINORDETZAK

ATARIKO XEDAPENAK

<p>17. artikulua. Oinordetza eta delazioa</p> <p>1.– Pertsona baten eskubideak eta betebeharrak haren oinordekoei eskualdatzen zaizkie heriotza-unean bertan, lege honen xedapenekin bat etorritik oinordetza-ituneari ezarritakoa salbu.</p> <p>2.– Delazioa gertatuko da, noiz eta kausatzailearen heriotza-unean, eta non eta kausatzaile horren azken bizilekuari dagokion tokian, edo, halakorik izan ezean, heriotzari dagokion tokian. Hildakoak testamentu-ahalordea egiletsita badauka, oinordetza irekiko da, ahalorde horrek ukitzen dituen ondasunei dagokienez, komisarioak ahalordea erabiltzen duen unean, edo, bestela, lege honek aipatu arazoietatik edozeinen ondorioz ahalordea azkentzen den unean.</p>	<p>Baliokiderik gabe.</p>
<p>18. artikulua. Oinordetza gauzatzeko erak</p> <p>1.– Oinordetza gauzatzen da testamentuaren bidez, oinordetza-itunaren bidez, edo, bi horiek izan ezean, legearen xedapenen bidez.</p> <p>2.– Ondasun batzuk xedatu ahal dira testamentuaren bidez, eta beste batzuk itunaren bidez. Testamentuak ez du oinordetza-ituna ezeztatzen, baina oinordetza-itunak baliorik gabe uzten du horren aurkakoa den testamentua.</p>	<p><u>Bizkaian: 27. artikulua.</u></p> <p>Oinordekoa, tronkaleko ondasunak izan edo ez izan, testamentuz, legez, oinordetza-itunez, ezkontza- hitzarmenez zein dohaintza-eskrituraz izenda daiteke.</p> <p><u>Aiaran: 134. artikulua.</u></p> <p>1.–Foru-herritasuna daukienek ondasunak askatasun osoz erabil ditzakete, guztiak ala zati bat, testamentuz, agintzaz nahiz dohaintza bidez, derrigorrezko oinordekoak handiaz nahiz txikiak baztertu ondoren, on ala hobe eritziagatik.</p> <p><u>Gipuzkoan: 153. artikulua.</u></p> <p>Gipuzkoan: indarrean daude Kode Zibilak heriotzaren kausaz xedatzeko askatasunari ezartzen dizkion mugak (III. liburuko III. idazpuruko II. atalburua), baserria zatitu gabe eskualdatzea arautzen duten ondorengo atalek xedatutakoa izan ezik.</p>

LEHENENGO KAPITULUA TESTAMENTUZKO OINORDETZA

LEHENENGO ATALA XEDAPEN OROKORRAK

<p>19. artikulua. Oinordetza unibertsala eta banakakoa</p> <p>1.– Oinordetza antolatu ahal da titulu unibertsalaren bidez edo banakako tituluaren bidez.</p> <p>2.– Jaraunslea da titulu unibertsalaren bidez izendatua izan dena, dela jarauntsi osoan, dela jarauntsiaren zati alikuota baten gainean. Jaraunsleak kausatzailearen ondasunak eta eskubideak eskuratzen ditu, horien edukitzari eusten dio, kausatzailearen betebeharreran subrogatzen da, eta jarauntsiaren zamak betetzeko betebeharra bereganatzen du.</p> <p>3.– Banakako tituluaren bidezko oinordekoak edo legatu-hartzaileak bere eskubidea baliatu ahal du, jaraunsle unibertsalen aurka, legatuaren ematea edo ordainketa galdatzeko.</p> <p>4.– Jaraunslea, aldi berean, legatu-hartzailea denean, legatua onartu eta jarauntsia arbuia ahal izango du.</p>	<p>Baiokiderik gabe.</p>
<p>20. artikulua. Oinordetza unibertsalaren eta banakakoaren arteko harremana</p> <p>Testamentugileak kontrakoa xedatu ezik, norbait banakako tituluaren bidez izendatzen bada familia- edo lanbide-ondare baten oinordeko, eta horren balioa jarauntsiaren hiru laurdena baino handiagoa bada, orduan, izendatutako hori, ondorio guztietarako, jaraunsle unibertsaltzat joko da. Nahitaezko jaraunslea baldin bada, izendapena seniparteari egotziko zaio, testamentugileak kontrakoa xedatu ezik.</p>	<p>Baliokiderik gabe.</p>
<p>21. artikulua. Oinordetzaren gastuan eta banantze- onura</p> <p>1.– Kausatzaileak utzitako ondasunen kontura ordainduko dira:</p> <p>a) Kausatzailearen seme-alabei eta ondorengoei zor zaien mantenua, betebeharrak hori beste pertsona batzuei ez badagokie.</p> <p>b) Jarauntsiko zamak eta zorrak, eta.</p> <p>c) Ondasunak iraunarazteko gastuak, tributukoak, aseguru-primak eta bestelako gastuak, betiere halakoek lotura dutenean aipatu ondasunekin; orobat, administratzaileak kausatzailearen negozioak kudeatzean bereganatutako betebeharrak, edo negozio horien ustiatzeak erortzen dituenak, baldin eta ezkontide gozamedunak ez baditu horiek ordaindu behar.</p> <p>2.– Jaraunsleak erantzukizuna du kausatzailearen betebeharren gain, legatuaren gain eta zamen gain, jarauntsi bidez eskuratutako ondasunen balioaren neurrian.</p> <p>3.– Jaraunsele erantzukizunaren ondoretarako, banantze-onura ezartzen da. Jarauntsiko hartzekodunek, kausatzailearen heriotza-egunetik kontatzen hasita sei hilabeteko epean, epaileari eskatu ahal izango diote inbentarioa eratzeko eta jarauntsiko ondasunak banantzea, haiekin ordaintzeko beraien</p>	<p>Bizkaian: 41. artikulua.</p> <p>Testamentu-poderea gauzatu arte, oinordetzailearen seme-alabei eta horretarako legezko eskubidea duten ondorengo guztiei mantenua zor zaie jarauntsi-ondasunen etekinen kontura, horretara behartutako pertsonarik ez badute.</p> <p>66. artikulua.</p> <p>Legez mantenua eska dezaketen oinordetzailearen ondorengoek haren oinordekoei eska diezaietke mantenu hori, legeria zibil orokorraren arauera horretara behartutako beste inor ez balego.</p> <p>Gipuzkoan: 158. artikulua.</p> <p>1. Nahitaezko jaraunsle diren ondorengo eta aurrekoek, baserria eta hari lotutako ondasunak senipartearen konputotik kanpo gelditu direlako, mantenua eskatzeko legezko egoeran geratu badira, baserriaren onuradunari edo onuradunei eska diezaietke, horiek kausatzailearengatik jasotakoaren neurrian.</p> <p>2. Aurreko puntuan xedatutako obligazioa bete egin beharko da onuradunak edo onuradunek baserria eta hari lotutako ondasunak dohaintzan jaso badituzte ere, baldin eta dohaintza- emalea hiltzean aurreko zenbakian aipatutako egoera gertatzen dela nabaria bada.</p>

kredituak, horietako bakoitzaren mailaren arabera, jaraunsearen hartzekodun partikularrak kanpoan utziz harik eta aurrekoen kredituak erabat ordaindu arte. Une horretara arte, ez dira nahastuko jaraunsearen eta kausatzailearen artean dauden zorrak eta kredituak, eta ez dira azkenduko dagozkien bermeak. Legatu-hartzaileek aurreko eskubide bera edukiko dute, gorago aipatutako hartzekodunei ordaindu ondoren, gelditzen den jaraunsi-gerakinarekin legatuak betetzea bermatzeko. Konkurto-arautegia kaltetu gabe, jarauntsiko ondasunen banantzeak horiek lotuko ditu eskatu duten hartzekodunei eta legatu-hartzaileei lehenespenez ordaintzearekin. Epaileak, interesatuek eskatuta, inbentarioa eratzeko epea jarriko du eta prebentziozko oharpenak eta enbargoak, jakinarazpenak eta gainerako aseguratze-neurriak aginduko ditu. Banantzea eskatu duten jarauntsiko hartzekodunei eta legatu-hartzaileei ordaindu ondoren, banantzerik eskatu ez duten hartzekodunei eta legatu-hartzaileei ordainduko zaie, beraien artean lehenespen bakarra izango delarik beren kredituen izaeratik dagokiena edo Hipoteka Legean xedatutakoaren arabera. Kausatzaileak komisarioa izendatu duen oinordetzen kasuan, 43. artikuluan xedatutakoa jarraituko da.

3. Liburu honetako 161. ataleko 2. zenbakian xedatutakoaren ondorioz, onuradunak edo onuradunek jabetza soilak baino ez badute hartu, gozamen eskubidea duen ezkontideari eskatu beharko diote mantenua, eta hura izango da mantenu emailea onuradunari legozkiokeen baldintza beretan.
4. Kausatzaileak mantenua jasotzeko eskubidea ken diezaioke Kode Zibileko 853 eta 854. ataletan aipatzen den desjaraunsteo kausaren batean sartu den nahitaezko jaraunseari.

22. artikulua. Testamentua egiteko erak.
Euskal Autonomia Erkidegoan indarrean daude Kode Zibilak testamentua egiteko arautzen dituen forma guztiak, eta, gainera, hilburukoa, heriotza-arriskuan egiten den testamentua.

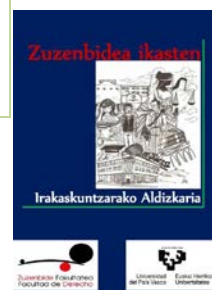
Bizkaian: 29. artikulua.
Legeria zibil orokorrean araututako testamentu-moduez gain, "hil-buruko" testamentua ere onartzen da lurralde forudunean.

30. artikulua.
Bizkaiko lurralde guztian Eskribau aurrean egindako ezein testamentutan ez da lekukorik behar izango, testamentu-egileak berak edo egiaztatzen duen Eskribauak horrela eskatzen ez badute behintzat.

BIGARREN ATALA HERIOTZA-ARRISKUKO TESTAMENTUA EDO HILBURUKOA

23. artikulua. Heriotza arriskuko testamentua edo hilburukoa
1.– Heriotza-arriskuan dagoenak testamentua egiletsi ahal izango du, hiru lekukoren aurrean, notarioaren esku-hartzerik gabe eta fede-emaile publikoaren absentsia justifikatu beharrik gabe. Testamentu horri euskaraz «hilburukoa» deritzo.
2.– Ez da beharrezkoa izango testamentua idatziz jartzea eta testamentugileari irakurtzea, urgentziak ahalbidetzen ez duenean, baina behin bere azken borondatea xedapen-hitzekin adierazi duelarik, ahalik arinen idatziko da.
3.– Testamentu hori eraginik gabe geratuko da, baldin eta bi hilabete igaro badira testamentugilea heriotza-arriskutik atera denetik. Testamentugilea epe horretan hiltzen bada, orduan ere eraginik gabe geratuko da testamentua, baldin eta testamentu hori ez bada egiaztarazten, prozesuko legeek agindutako moduan, heriotzaren ondorengo hiru hiletan.
4.– Testamentugilea heriotza-arriskutik atera arren beste testamentu bat egilesteo ezgaituta geratzen

Bizkaian: 31. artikulua.
Hil zorian dagoenak testamentua egin dezake hiru lekukoren aurrean, bai ahoz bai idatziz. Testamentu hori indarririk gabe geratuko da egilea hiltzeko arriskutik atera eta bi hilabetegarrenean. Testamentu-egile hori epe horren barruan hilez gero ere indarririk gabe geratuko da testamentua, baldin heriotza osteko hiru hilabeteen barruan egiaztaerazten ez bada, ihardunbide-legeek agintzen duten eran.
Testamentu-egilea hiltzeko arriskutik atera baina beste testamenturik egiteko ezgai geratuko balitz, egiaztaerazteko epea hiru hilabetekoa izango litzateke, testamentua egin zenetik kontaktzen hasita. Testamentua epaile batek egiaztaerazi ostean, Eskribau-liburuan jasoeraziko da.

bada, egiaztarazte-epea hiru hilekoa izango da, testamentua egiletsi zenetik zenbatuta.
5.- Behin testamentua epaiketa bidez egiaztarazi eta gero, hori notarioaren protokoloan jaso beharko da.

HIRUGARREN ATALA TESTAMENTU MANKOMUNATUA EDO ERMANDADEKOA

24. artikulua. Testamentu mankomunatua
1.- Mankomunatuztat joko da testamentua baldin eta bi pertsonak, bizikidetzan- edo senidetasan-harremana eduki edo ez, beren heriotza ondorako beren ondasun guztiak edo haietako batzuk tresna bakar batean xedatzen badituzte.
2.- Mankomunatuztat joko da ere baterako testamentua baldin eta testamentugileetako batek edo biek komisario izendatzen badute pertsona bera edo ezberdina, beraren edo beraien heriotzaren ondoren dagokion oinordetza agindu dezan.

Bizkaian: 49. artikulua.
Senar-emazteek biek batera erabaki dezakete euren ondasunei buruz testamentua elkarrekin edo ermandadean eginda.
Gipuzkoan: 172. artikulua.
1. Elkarrekiko testamentuaren bidez ezkontideek agiri bakar batez xeda dezakete baserriko oinordetza, eta beren gainerako ondasun guztiak ere xeda ditzakete hartan.

24. artikulua. Testamentu mankomunatua
3.- Euskal auzotasun zibila daukatenek amankomunean egin dezakete testamentua Autonomia Erkidego honetatik kanpo ere.
4.- Testamentu mankomunatua egin ahal izango dute ere, beren autonomia-erkidegoaren barruan edo kanpoan, beste kausatzaile batekin elkartuta, baldin eta hari bere lege pertsonalak ez badio debekatzen amankomunean egitea.

Bizkaian: 13. artikulua.
Bizkaitar forubakoek alkarregaz edo ermandadean edota eskuordeko bidez egin lekie testamentua, Foru honetako aginduen esanera.
Gipuzkoan: 172. artikulua.
2. Elkarrekiko testamentua egin ahal izateko, gutxienez ezkontide batek bete behar ditu aplikagarria izateko foru honek ezarritako baldintzak.

24. artikulua. Testamentu mankomunatua
5.- Para que el testamento de hermandad sea válido, ambos testadores tienen que hallarse emancipados en el momento del otorgamiento.

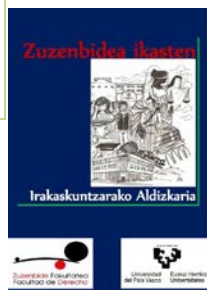
Baliokiderik gabe.

24. artikulua. Testamentu mankomunatua
6.- El testamento mancomunado sólo podrá revestir forma abierta, y deberá otorgarse, en todo caso, ante notario.

Bizkaian: 49. artikulua.
Senar-emazteek biek batera erabaki dezakete ... Testamentu hori Eskribau aurrean baino ezin daiteke egin.
Gipuzkoan: 173. artikulua.
Elkarrekiko testamentua irekia izango da beti, eta notario aurrean egin beharko da.

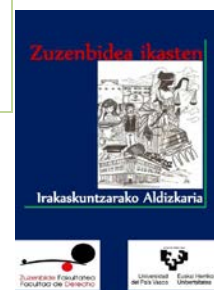
25. artikulua: Testamentu mankomunatuaren edukia.
1.-Amankomunean egiletsitako testamentuak bata bestearantzako libereztasunak jaso ditzake edo ez, horiek bakarrik edo hirugarren baten aldeko xedapenekin batera.
2.-Hirugarrenak ere izendatu daitezke aurrez hildakoaren oinorde eta bizirik dagoenaren ordezko.
3.-Elkarren mendekotzat joko dira testamentugilekidearen xedapenetan izate-arrazoia duten ondare-erakundearen testamentu-klausulak, kontuan izan gabe batzuek eta besteek egile horren edo hirugarren baten aldeko direnez. Elkarrengandakoen iritzi egiten zaio, baina egiaztatu daiteke inplizituki ezarri zutela testamentugileek.
4.-Testamentu mankomunatuaren xedapen baten deuseztasunak edo deuseztatzeak eragiten du testamentu berean harekin elkarrengandakoen dagoen beste ororen erabateko eragingabetasuna. Alabaina, hasiera batean baliozkoa zen xedapen baten

Bizkaian: 49. artikulua:
Senar-emazteek biek batera erabaki dezakete euren ondasunei buruz testamentua elkarrekin edo ermandadean eginda. Testamentu hori Eskribau aurrean baino ezin daiteke egin.
52. artikulua:
Senar-emazteetarikoa bat elkarrekin edo ermandadean egindako testamentua egin eta urtebete baino lehenago hiltzen bada, alargunak ezin izango du ezeztatu bion ondasunen gaineko erabakirik.
Gipuzkoan: 174. artikulua:
3. Elkarrekiko testamentuan ondareari dagokionez emandako xedapen guztiak elkarrekikotasun izaera hori dutela joko da, aurkako frogarik ezean.
176. artikulua:
1. Aurreko atalean aipatzen den alde bakarraren errebokazioak edo aldaketak ondorioz baldin badu beste testamentugileak emandako xedapenen batek

<p>gertatze bidezko eragingabetasunak ez dio eragiten harekin elkarmendetasuna duenari, nahiz eta honek galdu egingo duen elkarmendetasun hori.</p>	<p>kausatutako xedapenen batean, eraginik gabe geratuko dira orobat elkarrekikoak diren guztiak. 2.Aurkako frogarik ezean, errebokatzen edo aldatzen den testamentuan ondareari dagokionez emandako xedapen guztiak elkarrekikoak direla ulertuko da.</p>
<p>26. artikulua: Baterako ezeztapena edo aldaketa. Testamentu mankomunatu edo ermandadekoa bi egilesleek batera ezeztatu edo aldatu ahal izango dute, beste testamentu baten bitartez edo geroko oinordetza-itunaren bitartez.</p>	<p>Bizkaian: 50. artikulua: Elkarrekin edo ermandadean egindako testamentua ezeztatu edo aldatu egin dezakete senar-emazteek biek batera, Eskribau aurrean egindako beste testamentu edo oinordetza-itun batez.</p> <p>Gipuzkoan: 175.artikulua: 1.Testamentugileak bizirik dauden bitartean elkarrekiko testamentua errebokatu edo aldatu ahal izango dute bi ezkontideek elkarrekin, testamentua egiteko eskatzen diren baldintza berberak betez edo oinordetzako ituna eginez.</p>
<p>27. artikulua: Aldebakarreko ezeztapen edo aldaketa testamentugilekidea bizirik dela. 1.–Testamentugilekidea bizirik dela aldebakarreko ezeztapen edo aldaketa egiteari dagokionez, hori ere notarioaren aurrean egiletsitako testamentu ireki bitartez edo oinordetza-itun bitartez gauzatu beharko da, eta testamentugilekideari jakinarazi beharko zaio modu fede-emaillean. Baimena ematen duen notarioak egingo du jakinarazpen hori, hurrengo hamar egunen barruan eta haren aurrean azaldutakoak adierazitako bizilekuan. Gainera, bizileku hori desberdina balitz, ezeztaturiko edo aldaturiko testamentuan jasotako bizilekuan ere egingo du jakinarazpena. 2.–Alabaina, eta alde batera utzirik egotzi dakizkiokeen erantzukizunak, egilesleak testamentugilekidearen bizilekua faltsutzeak edo ezkutatzeak, eta orobat beharrezko jakinarazpena ez egiteak, ez dio eragingo arrandiro egindako ezeztapen edo aldaketaren eraginkortasunari. 3.–Testamentuaren aldebakarreko ezeztapen edo aldaketagatik, eragingabe bihurtuko dira ezeztaturiko testamentuaren klausula guztiak.</p>	<p>Bizkaian: 51.artikulua: Senar-emazteetarikoa batek ere ezeztatu dezake bere aldetik elkarrekin edo ermandadean egindako testamentua, besteari modu egiazkoan jakinerazita. Hori gabe, ezeztapenak ez du indarrik izango. Alde batak elkarrekin edo ermandadean egindako testamentua edo bere ataletakoren bat ezeztatzen bada, testamentu osoa geratuko da indargalduta.</p> <p>Gipuzkoan: 175.artikulua: 2. Bietako batek bakarrik errebokatu edo aldatzeko, notarioaren aurreko testamentu irekia edota oinordetzako ituna egin beharko du. Alde bakarren errebokazioak edo aldaketak beste ezkontideari era frogagarrian jakinarazten zaionetik aurrera bakarrik izango du eragina.</p>
<p>28.artikulua: Ezeztapen edo aldaketa testamentugilekidea hil ondoren. 1.–Egilesleetako bat hil ondoren, besteak ezingo ditu ezeztatu ez aldatu hark bere jarauntsi propioari buruz egiletsi dituen xedapenak, baldin eta aurrez hildakoaren xedapenak badituzte horiek izate-arrazoi.</p>	<p>Bizkaian: 52.artikulua: Senar-emazteetarikoa bat elkarrekin edo ermandadean egindako testamentua egin eta urtebete baino lehenago hiltzen bada, alargunak ezin izango du ezeztatu bion ondasunen gaineko erabakirik.</p> <p>Gipuzkoan: 177.artikulua: 1.Ezkontide bat hiltzen denean besteak ezingo ditu bere jaraunspenari buruz emandako xedapenak errebokatu ez aldatu, xedapen horien kausa lehenago hildakoaren xedapenetan badatza. 2.Halakoetan, aurreko ataleko 2. zenbakian aipatzen den ustezko elkarrekikotasuna izango da aplikagarria.</p>
<p>28.artikulua: Ezeztapen edo aldaketa testamentugilekidea hil ondoren. 2.–Testamentuak besterik ezartzen ez badu, bizirik gelditzen denak ezingo du dohainik xedatu elkarmendetasuneko xedapenen helburu izendatu diren ondasunez, ez baldin bada testamentu</p>	<p>Gipuzkoan: 178.artikulua: 1.Bizirik gelditzen den ezkontideak ezingo ditu doanezko iaeraz xedatu goian aipatu legez elkarrekikoak diren xedapenetan sartutako ondasunak, elkarrekiko testamentuan berorien onuradun izendatuak ziren pertsonen alde ez bada.</p>

<p>mankomunatuaren horien onuradun izendatu diren pertsonen alde. Bestela, kaltetuak ondasunon balio eguneratua erreklamatu ahal izango die dohaintza-hartzaileei, xedapenen egilea hiltzen denetik kontatzen hasita bi urteko epean.</p>	<p>2. Aurreko zenbakian ezarritako mugak ez du eraginik izango elkarrekiko testamentuan bertan beste zerbaitei xedatu bada.</p>
<p>28. artikulua: Ezeztapen edo aldaketa testamentugilekidea hil ondoren. 3.– Ezkontideen kasuan, deuseztasun-, banantze- edo dibortzio-epaia emanez gero, edo izatezko bikoteen kasuan bikote hori bikotekideen bizitza bitartean azkenduz gero, azkentzea haien arteko ezkontzak eragiten duenean izan ezik, ondorerik gabe geratuko dira haren xedapen guztiak, salbu eta elkarren mende egin direnak desgaitasuna duen seme edo alabaren mesederako.</p>	<p>Gipuzkoan: 174. artikulua: 1. Ezkontza deusezteko, dibortziatu edo banantzeko epaiek eraginik gabe utziko dituzte ezkontideek elkarrekiko testamentuan elkarri aitortutako liberalitateak. 2. Epaia horiek, halaber, eraginik gabe utziko dituzte ezkontideren batek bere jaraunspenari buruz egindako xedapenak ere horien kausa bestearen xedapenetan datzanean. 3. Elkarrekiko testamentuan ondareari dagokionez emandako xedapen guztiak elkarrekikotasun izaera hori dutela joko da, aurkako frogarik ezean.</p>
<p>29. artikulua. Testamentugileetako baten heriotza. 1.– Testamentugileetako bat hildakoan, haren oinordetza irekiko da, eta hildakoak egiletsitako xedapen guztiak ondoreari sortuko dute 2.– Oinordetza horretan interesa egiztatzen duenari, hildako kausatzaileak egiletsitako testamentu mankomunatuaren kopia egingo dio notarioak, kanpoan utzita beste testamentugilearen oinordetzari baino eragiten ez dioten xedapenak</p>	<p>Baliokiderik gabe</p>

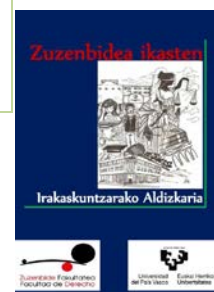
LAUGARREN ATALA
KOMISARIO BIDEZKO OINORDETZA

<p>30. artikulua: Komisario bidezko oinordetza. Testamentugileak komisario baten edo batzuen ardurapean jar ditzake oinordekoaren izendapena, ondasunen banaketa, eta, oro har, ondasunok oinordetza bidez eskualdatzeko berak dituen ahalmen guztiak.</p>	<p>Bizkaian: 32. artikulua: Testamentu-egileak eskuordeko bati edo batzuri eman diezaieke oinordekoa izendatu eta ondasunak banatzeko ardura, eta ondasunon oinordetza- eskualdaketa dela eta, berari dagozkion beste ahalbide guztiak.</p> <p>Aiararako: 134. artikulua: 1. Foru-herritasuna daukienek ondasunak askatasun osoz erabil ditzakete, guztiak ala zati bat, testamentuz, agintzaz nahiz dohaintza bidez, derrigorrezko oinordekoak handiaz nahiz txikiaz baztertu ondoren, on ala hobe eritziagatik.</p> <p>Gipuzkoan: 164. artikulua: 1. Kausatzaileak ezkontidearen esku utz dezake baserriaren eta hari lotutako ondasunen oinordea izendatzeko ardura. Nahi izanez gero, gainerako ondarearen oinorde izango dena ere izendatzeko ardura eman diezaiolke. 2. Komisarioa honako bi egoera hauetan bakarrik izendatu ahal izango da: 1. Kausatzaileak pertsona multzo bat izendatu bazuen horien artean oinordeak izenda daitezten. 2. Halakorik izendatu ez eta kausatzaileak nahitaezko jaraunleak utzi baditu. 3. Aurreko zenbakiko 2. puntuan adierazitako kasuan, komisarioak izendatu beharko ditu oinordekoa edo oinordekoak kausatzailea hil den unean nahitaezko jaraunle diren pertsonen edo horien ondorengoentzat, nahiz eta aurrekoak</p>
---	--

	<p>oraindik bizi eta ondorengo horiek kausatzailearen heriotza ondoren jaiotakoak izan. Azkenean komisarioak horietako norbait baserriaren eta hari lotutako ondasunen onuradun izendatzen badu, bidezkoa izango da liburu honetako 156. atalean jaso bezala senipartearen konputotik kanpo uztea.</p>
<p>31. artikulua: Komisarioaren izendapena. 1.–Komisarioa notarioaren aurreko testamentuan izendatu beharko da. 2.–Ezkontideek, ezkontzaren aurretik zein horren ondoren, komisario izendatu ahal dute elkar, ezkontzako itunetan nahiz oinordetza-itunean. 3.–Izatezko bikotekideek komisario izendatu ahal dute elkar, euren ondarearen araubide ekonomikoa zein itunek arautu eta itun horretan bertan, edo oinordetza-itunean, baldin eta ituna notarioaren aurreko agiri publikoan egilesten bada.</p>	<p><u>Bizkaian:</u> 33.artikulua: Eskuordekoa Eskribau aurrean egindako testamentu bidez izendatu behar da. Senar-emazteek, ezkondu aurretik zein ezkondu ostean, elkar izenda dezakete eskuordeko ezkontza-hitzarmenean edo oinordetza-itunean. «Alkar-poderosoak» deritzo senar-emazteen arteko izendapen horri.</p> <p><u>Gipuzkoan:</u> 165.artikulua: Komisarioa notario aurrean edo eskritura publikoan egindako testamentu irekiaren bidez izendatu beharko da. Eskritura hori ezkontzako hitzarmeneko eskritura ere izan daiteke.</p>
<p>32. artikulua: Gaitasun juridikoa eta testamentu-ahalardea egikaritzea. 1.–Komisarioak gaitasuna izan beharko du, kasuan kasuko egintza burutzeko, testamentu-ahalardea egikaritzen den unean. 2.– Izendatutako oinordekoak edo oinordekoek oinordeko izateko gaitasuna izan beharko dute, kausatzailearen heriotza-unean, edo, bestela, testamentu-ahalardea egikaritzen den data horretan. 3.–Testamentugileak kontrakoa xedatu ezik, komisarioak ezin izango du fideikomisorik ezarri; ezin izango ditu oinordekoaren inguruan baldintzapeko izendapenak egin, titulu unibertsalaren bidez edo banakako tituluaren bidez; eta ezin izango ditu erabakiak hartu, erabakion helburua baldin bada oinordekoen izendapena eta ondasunen adjudikazioa atzeratzea.</p>	<p><u>Bizkaian:</u> 34.artikulua: Eskuordeko izendatutakoak behar den besteko gaitasuna izan beharko du testamentua egiteko poderea gauzatzeko orduan. Oinordeko izendatutakoak jaraunsteko gai izan beharko du gauzatzeko horren orduan edo oinordetzailea hiltzen denean. Baldintzapeko zein fideikomiso-izendapenak kanpoan geratzen dira.</p>
<p>33. artikulua: Testamentu-ahalardearen mugak. 1.–Komisarioak bere kargua beteko du, ahalorde-emaileak testamentu-ahalarde horretan beren-beregi ezarritakoarekin bat etorritik, eta ezin izango du inola ere ahalorde hori aldarazi; eta, bertan ezer adierazi ezik, lege honen arabera eta ordezko zuzenbidearen arabera testamentugileari dagozkion ahalmen guztiak izango ditu.</p>	<p><u>Bizkaian:</u> 35.artikulua: Eskuordekoak eskuordetzaileak poderea ematerakoan berariaz agindutakoari zehatz jarraituaz beteko du bere ardura eta, berariaz agindu gabekoetan, Foru honetako aginduen arauera oinordetzaileari dagozkion ahalmenak izango ditu.</p> <p><u>Gipuzkoan:</u> 166.artikulua: 1.Komisarioak kausatzaileak ezarritakoaren arabera beteko ditu bere eginkizunak. Bestela, kausatzaileak izango zituzkeen ahalmen berberak izango ditu, Foru honetako aukerak barne. Dena dela, komisarioak ezingo luke errebokatu kausatzailearen testamentua, ez osorik ez zati batean, horretarako espreski baimendua izan ez balitz.</p>
<p>33. artikulua: Testamentu-ahalardearen mugak. 2.–Testamentugileak adierazi badu komisarioak zein pertsonaren artean aukeratu behar duen, orduan komisario horrek ahalordean ezarritakoa bete beharko du. Mota horretako adierazpenik egin ezean, komisarioak aukeratu beharko du alargunaren, bizirik dirauen izatezko bikotekidearen eta nahitaezko jaraunleen artean; eta, ondasun tronkaleen kasuan,</p>	<p><u>Bizkaian:</u> 32.artikulua: Testamentu-egileak eskuordeko bati edo batzuri eman diezaieke oinordekoa izendatu eta ondasunak banatzeko ardura, eta ondasunon oinordetza-eskualdaketa dela eta, berari dagozkion beste ahalbide guztiak.</p> <p><u>Gipuzkoan:</u> 164.artikulua:</p>

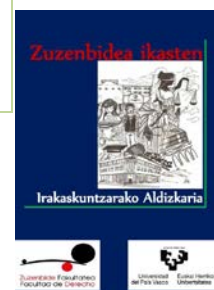

<p>tronkeroen artean bakarrik aukeratu ahal izango du.</p> <p>3.–Nahitaezko jaraunslarik izan ezean, komisarioak askatasunez izendatu ahal izango ditu oinordekoak.</p>	<p>1.Kausatzaileak ezkontidearen esku utz dezake baserriaren eta hari lotutako ondasunen oinordea izendatzeko ardura. Nahi izanez gero, gainerako ondarearen oinorde izango dena ere izendatzeko ardura eman diezaioke.</p> <p>2.Komisarioa honako bi egoera hauetan bakarrik izendatu ahal izango da:</p> <p>1.Kausatzaileak pertsona multzo bat izendatu bazuen horien artean oinordeak izenda daitezzen.</p> <p>2. Halakorik izendatu ez eta kausatzaileak nahitaezko jaraunslak utzi baditu.</p> <p>3.Aurreko zenbakiko 2. puntuan adierazitako kasuan, komisarioak izendatu beharko ditu oinordekoa edo oinordekoak kausatzailea hil den unean nahitaezko jaraunslak diren pertsonen edo horien ondorengoen artetik, nahiz eta aurrekoak oraindik bizi eta ondorengo horiek kausatzailearen heriotza ondoren jaiotakoak izan. Azkenean komisarioak horietako norbait baserriaren eta hari lotutako ondasunen onuradun izendatzen badu, bidezkoa izango da liburu honetako 156. atalean jaso bezala senipartearen konputotik kanpo uztea.</p>
<p>34. artikulua: Inbentarioa egitea.</p> <p>1.– Testamentugilea hil eta hurrengo sei hileko epean, behin komisarioak bere izendapenaren berri jasota, jarauntsiko ondasun, eskubide, zama eta betebeharrak guztien inbentarioa egin beharko du; inbentario horren inguruan, kontu-arrazoiak eman beharko dizkie ustezko oinordekoei, eta, oinordeko horiek, behin aipatu epea bukatuta, komisarioari agindeia egin ahal izango diote, betebeharrak hori bete dezan.</p> <p>2.– Komisarioak, agindei hori jaso arren, sei hileko epean ez badu betetzen ondasunen inbentarioa egiteko beharra, epaileak erabaki ahal izango du inbentarioa komisarioaren kontura egitea.</p> <p>3-Ustezko oinordekoek eta jarauntsiko hartzekodunek inbentarioa aurkaratu ahal izango dute, eta ezkutatutako ondasunak bertan sartzea edo haien balorazioa berrikustea eskatu ahal izango dute.</p>	<p>Bizkaian: 36.artikulua:</p> <p>Edonola ere, eskuordekoak oinordetzaren ondasun, eskubide, zor eta betekizun guztien zerrenda egin beharko du behin eskuordetzailerak hil eta eskuordeko izendatu duela jakiten duenetik sei hilabeteko epe barruan, eta oinordeko ustezkoak zerrenda horrek dioenaren jakitun jarri beharko ditu.</p> <p>Gipuzkoan: 167.artikulua:</p> <p>1. Kausatzailea hil edo epaileak hildakotzat jo eta sei hilabeteko epean, komisarioak oinordetzan dauden ondasun, eskubide, karga eta betebeharrak guztien inbentarioa egin beharko du, eta oinordeko izan daitezkeenei horren edukinaren berri eman beharko die.</p> <p>2. Inbentario hori eskritura publiko bihurtuko da oinordeko izan daitekeen edozeinek hala eskatzen badu.</p>
<p>35. artikulua: Ondasunen autoesleipena.</p> <p>Komisarioak bere buruari adjudikatu ahal izango dizkio kausatzaileak berari eratziki dizkion ondasunak, bai eta testamenturik gabeko oinordetzan edo testamentu-ahalordea egikaritu ezean berari legozkiokeen ondasunak ere.</p>	<p>Bizkaian: 38.artikulua:</p> <p>Eskuordekoak, oinordetzailerak testamentu bidez eman diezaizkion ondasunak beretzat har ditzake, baita testamenturik gabeko oinordetzan edo testamentu-poderea gauzatu ezean legozkiokeenak ere. Hartukizunok 62. eta 64. ataletan agindutakoak lotuta egin beharko dira.</p>
<p>36. artikulua: Komisario-karguaren ezaugarriak eta albacea eta kontulari-banatzailea izendatzeko aukera.</p> <p>1.–Komisarioaren kargua, edozein kasutan ere, borondatezko eta doakoa da, eta haren ahalmenak, mankomunatuak nahiz solidarioak, bere-berezkoak eta eskualdaezinak dira.</p> <p>2.–Komisarioak ahalorde-emailearen jarauntsirako albacea eta kontulari-banatzailea izendatu ahal izango ditu, ahalorde-emaileak ez badu hori egin.</p>	<p>Bizkaian: 39.artikulua:</p> <p>Eskuordekoaren ardura borondatezkoa eta dohainekoa izango da beti eta dagozkion ahalmenak, amankomunekoak zein baterakoak egiteko izan, norberarenak eta eskualdaezinak dira. Eskuordekoak eskuordetzaileraren jarauntsiaren albacea eta kontulari-banatzailea izenda ditzake.</p>

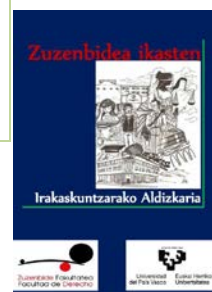

<p>37.artikulua: Jarantsiaren ordezkaria eta administratzailea. 1.–Oinordetza gauzatu eta jarauntsia onartzen ez den bitartean, ondasunen ordezkari eta administratzailea izango da testamentugileak bere testamentuan zein pertsona izendatu eta hori berori, testamentugileak izendatuari eratziki dizkion ahalmenekin eta horri ezarri dizkion bermeeekin. 2.–Izendapena egin ezean, jarauntsia ordezkatu eta administratuko du alargunak edo bizirik dirauen izatezko bikotekideak, eta, hori izan ezean, komisarioak berak.</p>	<p>Bizkaian: 40.artikulua: Oinordetzara deitu eta jarauntsia onartu bitartean, testamentu-egileak testamentuan bertan izendatutako pertsona izango da jarauntsiaren ordezkari eta administratzaile, eman diezaizkion ahalmenekin eta ezarri diezaizkion erantzunbeharrekin. Inor izendatzen ez bada, alargunak ordezkatu eta administratuko du jarauntsia eta, alargunik ezean, eskuordekoak berak.</p> <p>Gipuzkoan: 168.artikulua: 1. Oinordetza aditzera ematen eta jaraunspena onartzen den arte kausatzaileak horretarako izendatu zuen pertsonak administratu du ondasuntza. 2. Inor izendatu ezean, komisarioak berak hartuko du eginkizun hori.</p>
<p>38. artikulua: Mantenu-eskubidea testamentu-ahalordea egikaritu gabe dagoenean. Testamentu-ahalordea egikaritzeko dagoen bitartean, kausatzailearen seme-alabek eta gainerako ondorengoek mantenu-eskubidea izango dute, jarauntsiko ondasunek ematen dituzten etekinen kontura, baldin eta mantenu hori eskatzeko legegocera betetzen badute, eta ez badago beste inor, mantenua emateko betebeharra duena.</p>	<p>Bizkaian: 41.artikulua: Testamentu-poderea gauzatu arte, oinordetzailearen seme-alabei eta horretarako legezko eskubidea duten ondorengo guztiei mantenua zor zaie jarauntsi-ondasunen etekinen kontura, horretara behartutako pertsonarik ez badute.</p>
<p>39. artikulua: Adingabeen eta desgaituen tutoretza eta kuradoretza. Komisarioak betebeharra du, kausatzailearen seme-alaba eta ondorengoan gainean tutoretza edo kuradoretza era dadin eskatzeko, horiek adingabeak edo ezgaituak baldin badira.</p>	<p>Bizkaian: 42.artikulua: Eskuordekoa oinordetzailearen adingabea edo ezgai diren seme-alabei eta gainerantzeko horrelako ondorengoei tutoretza edo kuradoretza jartzera behartuta dago.</p>
<p>40. artikulua: Komisario bat baino gehiagoren izendapena. Testamentugileak komisario batzuk izendatu baditu, horiek modu mankomunatuan beteko dituzte euren eginkizunak, testamentuaren edukitik besterik ateratzen ez bada. Erabakiak gehiengoz hartuko dira, eta, berdinketa gertatuz gero, lehenengo izendatuak hartuko du erabakia.</p>	<p>Bizkaian: 43.artikulua: Eskuordekoek amankomunean ihardungo dute, testamentuan bertan besterik adierazten ez bada. Gehiengoz hartuko dituzte erabakiak eta, berdinean, lehenengo izendatutakoak erabakiko du.</p> <p>Gipuzkoan: 164.artikulua: 1. Kausatzaileak ezkontidearen esku utz dezake baserriaren eta hari lotutako ondasunen oinordea izendatzeko ardura. Nahi izanez gero, gainerako ondarearen oinorde izango dena ere izendatzeko ardura eman diezaiokie.</p>
<p>41. artikulua: Testamentu-ahalordea egikaritzeko epea. 1.– Testamentugileak testamentu-ahalordea egikaritzeko epea jarri ahal izango du. Ezkontidea edo izatezko bikotekidea komisario izendatzen denean, horri epe mugagabea eman ahal izango zaio, edo bera bizi den urte guztietarako. 2.–Epea jarri ezean, hori urte betekoa izango da, testamentugilearen heriotzatik zenbatuta, edo haren inguruko heriotza-adierazpena epaiketa bidez eman denetik zenbatuta, oinordeko guztiak adin nagusikoak baldin badira; bestela, oinordeko horiek guztiek adin-nagusitasuna lortzen dutenetik zenbatuta, ondore horietarako emantzipazioa nahikoa ez dela. 3.– Komisario izendatu denean alarguna edo bizirik dirauen izatezko bikotekidea, bera da, testamentugileak kontrakoa xedatu ezik, jarauntsiko ondarearen</p>	<p>Bizkaian: 44.artikulua: Eskuordetzaileak testamentu-poderea gauzatzeko epea ezar dezake. Eskuordekoa alarguna balitz, poderea eperik gabe edo bizialdirako eman diezaiokie. Eperik jarri ezean, testamentu-egilea hil zenetik, edo epaileak hil dela adierazten duenetik, urtebetekoa izango da, ondorengo ustezko guztiak gara-adinekoak badira; ez badira, gara-adinera denak heltzen direnean hasiko da epe hori, ondorengook burujabe egitea ez dela nahikoa izango horretarako.</p> <p>Gipuzkoan: 169.artikulua: 1.Kausatzaileak epe jakin bat jar diezaiokie komisarioari bere ahalordea burutu dezan. Ezkontideak ondasunen biziarteko gozamenduna ere baden kasuetan, epe hori haren bizitza guztirako</p>

<p>ordezkari, administratzaile eta gozameduna, eta izaera horri eutsiko dio, baita ahalordea erabili eta gero ere.</p> <p>Hirugarren xedapen iragankorra.– Legeko xedapen batzuen atzeraeragina. Lege honen aurretik egiletsitako testamentu-ahalordeei atzera eraginez aplikatuko zaizkie 41. artikulua, testamentu-ahalordea egikaritzeko epeari dagokionez.</p> <p>Laugarren xedapen iragankorra.– Euskal Herriko Foru Zuzenbide Zibilar buruzko uztailaren 1eko 3/1992 Legea indarrean jarri aurretik egiletsitako testamentu-ahalordeak. 3/1992ko uztailaren 1eko Legea indarrean jarri aurretik egiletsitako testamentu-ahalordeetan, alarguna komisario izendatzeak berarekin ekarriko du alargun horri bizi arteko gozamina eratzkitzea, eta gozamen hori ez da azkenduko ahalordea erabiltzeagatik.</p>	<p>izan daiteke gozamenen utzitako ondasunei dagokienez.</p> <p>2.Mugatu ez bada, epea urtebetekoa izango da kausatzailea hiltzen denetik edo epaileak hildakotzat jotzen duenetik hasita, oinordeko izan daitezkeen guztiak adin nagusikoak badira edo burujabeturik badaude; bestela, oinordekorik gazteenak hemezortzi urte betetzen dituenetik edo burujabetzen denetik hasita.</p>
<p>42.artikulua: Testamentu-ahalordea hurrenez hurren egikaritzea. Testamentugileak kontrakoa xedatu ezean, komisarioak testamentu-ahalordea erabili ahal izango du egintza batean nahiz batzuetan.</p> <p>Hirugarren xedapen iragankorra.– Legeko xedapen batzuen atzeraeragina. Lege honen aurretik egiletsitako testamentu-ahalordeei atzera eraginez aplikatuko zaizkie 41. artikulua, testamentu-ahalordea egikaritzeko epeari dagokionez.</p>	<p><u>Bizkaian:</u> 45.artikulua: Eskuordekoak ekintza edo eskritura bakarrean edo bat baino gehiagotan gauza dezake testamentu-poderea, testamentu-egileak besterik agindu ezean.</p>
<p>43. artikulua: Testamentu-ahalordea egikaritzea eta hirugarrenen aldeko kautelak. 1.–Komisarioak testamentu-ahalordea egikaritu ahal izango du, inter vivos nahiz mortis causa egintzen bitartez, notarioaren aurreko testamentuan nahiz oinordetza-itunean, titulu unibertsalaren ondorioz nahiz banakako titulua ondoz, eta, betiere, legeak testamentugileari ezartzen dizkion mugak baino ez ditu izango. 2.–Alargunak edo bizirik dirauen izatezko bikotekideak, notarioaren aurrean bere testamentua egiten duenean, bertan erabili ahal izango du aurrez hildakoak berari emandako ahalordea, baina xedapenak egin ahal izango ditu bi-bion seme-alaba edo jaraunsele artean bakarrik. Kasu horretan, komisarioak izaera ezeztagarria eman ahal izango dio aurrez hildako ezkontidearen edo izatezko bikotekidearen izenean egindako xedapenari.</p> <p>Hirugarren xedapen iragankorra.– Legeko xedapen batzuen atzeraeragina. 43. artikulua 3, 4 eta 5. apartatuak, ondarearen administratzaile eta ordezkari den komisarioaren ahalmenei dagokienez; eta 42. artikulua, ahalordea egintza edo egilespen bakarrean nahiz batzuetan egikaritzeko aukerari dagokionez.</p>	<p><u>Bizkaian:</u> 46.artikulua: Eskuordekoak, «inter vivos» edo «mortis causa» ekintzetan gauza dezake testamentu-poderea, ondasun guztietarako edo batzuzentzako, legeak testamentu-egile ororentzat ezartzen dituen mugak baino ez dituela izango. Alargunak bere testamentuan gauza dezake hildakoak emandako testamentu-poderea, baina bien seme-alaba eta ondorengoen artean baino ezingo du banatu. Horrela bada, ezkontidearen izenean egindako banaketa ezeztagarria dela adieraz dezake, berariaz, eskuordekoak.</p> <p><u>Gipuzkoan:</u> 170.artikulua: 1.Komisarioak eskritura publiko bidez egin dezake oinordearen edo oinordeen izendapena. Horrez gain, beraren testamentuan ere izenda ditzake, baldin eta biziarteko gozamenen dituen ondasunak xedatzen baditu eta horiek xedatzeko epe laburragorik ezarri ez bazaio. 2.Komisarioak eskritura publikoan egindako ordenazioa errebokeazina izango da. Testamentuan egindakoa errebokeagarria izango da hura hil artean.</p>
<p>43. artikulua: Testamentu-ahalordea egikaritzea eta hirugarrenen aldeko kautelak. 3.–Alarguna edo bizirik dirauen izatezko bikotekidea izendatu bada komisario, eta bera bada, orobat, jarauntsiko ondarearen ordezkari eta administratzailea, jarauntsiko betebeharrak, zamak eta zorrak ordainduko ditu; ondasuntza horri dagozkion negozioak</p>	<p>Baliokiderik gabe</p>

kudeatuko ditu; muga-eguneratutako kredituak kobratu ahal izango ditu; kreditu horiek bermatzeko fidantzak eta eskubideak eratu badira, horiek ezereztea onartu ahal izango du; eta, oro har, administratzaile orori dagozkion egintzak burutu ahal izango ditu, baita ahalorde-emaileak berari eratziki dizkion kudeaketa-ahalmenak egikaritu ere. Era berean, komisarioak legitimazio aktiboa nahiz pasiboa izango du, jarauntsiko ondareari dagozkion akzio guztietan.

Jarauntsiko hartzekodunek, kausatzailearen heriotza-egunetik kontatzen hasita sei hilabeteko epean, komisarioari edo, halakorik ezean, epaile eskudunari eskatu ahal izango diote jarauntsiaren inbentarioa egiteko eta ondasunak banantzeko, horiekin ordaindu daitezzen beren kreditu propioak, bakoitzari dagokion mailaren arabera, kanpoan utziz jaraunsearen hartzekodun partikularrak harik eta aipatutako kreditu horiek erabat ordaindu arte.

Une horretara arte ez dira nahasiko jaraunsearen eta kausatzailearen artean dauden zorrak eta kredituak, eta ez dira azkenduko dagozkien bermeak. Legatu-hartzaileek eskubide hori bera edukiko dute, hartzekodun haiek ordainduak izan ondoren jarauntsiko gerakinarekin legatuak betetzea bermatzeko

Konkurtsu-arauegia kaltetu gabe, jarauntsiko ondasunen banantzeak ondasun horiek lotu egingo ditu banantzea eskatu duten hartzekodunei eta legatu-hartzaileei lehenespenez ordaintzeko. Hartarako, komisarioak edo, hala badagokio, epaileak, interesatuek eskatuta, inbentarioa eratzeari ekingo dio eta dagozkion neurriak hartuko ditu ondasuntzaren aseguramendu, inbentario-eraketa, administrazio, zaintza eta iraurarazpenerako.

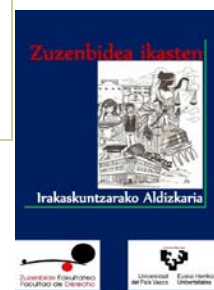
Banantzea eskatu duten jarauntsiaren hartzekodunei eta legatu-hartzaileei ordaindu ondoren, eskatu ez duten hartzekodunei eta legatu-hartzaileei ordainduko zaie. Beraien artean lehenespen bakarra izango da beren kredituen izaeragatik edo Hipoteka Legean xedatutakoaren arabera dagokiena.

4.–Alarguna edo bizirik dirauen izatezko bikotekidea izendatu bada komisario, eta bera bada, orobat, jarauntsiko ondarearen ordezkari eta administratzailea, jarauntsiko ondasunak edo eskubideak xedatu ahal izango ditu, baldin eta ahalorde-emaileak horretarako baimena eman badio, edo jarauntsiko betebeharrei, zamei eta zorrei aurre egiteko baimena eman badio, edo berak horri egoki baderitzo batzuk besteen ordezkuratzeko. Lortutako kontraprestazioa subrogatu egingo da besterendutako ondasunen lekuan, salbu eta jarauntsiko betebeharrak, zamak eta zorrak ordaintzeko erabiltzen denean.

5.–Senipartedunak daudenean, alarguna edo bizirik dirauen izatezko bikotekidea komisario izendatu bada, eta bera bada, orobat, jarauntsiko ondarearen ordezkari eta administratzaile, eta kostu bidezko xedatze-egintzak burutu baditu ondasun higiezinekin,

<p>enpresekin eta ustiategi ekonomikoekin, balore higigarriekin edo objektu baliotsuekin, orduan, nahitaezkoa izango da jarduteko gaitasun osoa duten senipartedunetatik edozeinek baimena ematea; eta, senipartedunak adingabeak edo ezgaiak badira, nahitaezkoa izango da epailearen baimena.</p>	
<p>44. Artikulua. Komisarioaren xedapenen ezeztazintasuna Aurreko artikuluan ezarritako kasuan izan ezik, ezeztazinak izango dira komisarioak testamentu ahalordea erabiliz egiletsitako xedapen guztiak. Hori gorabehera, deia berriro egin ahal izango da, baldin eta xedapena deusez gertatzen bada, edo onuradunek ez badute hori onartu nahi edo ezin badute hori onartu. Kasu horretan, komisarioak beste izendapen bat egin ahal izango du, urtebeteko epean, egitate horiek sinesgarriro jakin dituenetik zenbatuta.</p>	<p>Bizkaian: 46. Artikulua Alargunak bere testamentuan gauza dezake hildakoak emandako testamentu poderea, baina bien seme-alaba eta ondorengoen artean ezingo du bantu. Horrela bada, ezkontidearen izenean egindako banaketa ezeztagarria dela adieraz dezake, berariaz, eskuordekoak.</p> <p>47. Artikulua Eskuordekoak testamentu-poderea erabiliz egin ditzan banaketak ezeztu ezinekoak izango dira, aurreko ataleko azkeneko zatian araututakoan izan ezik.</p> <p>Gipuzkoan: 170. Artikulua 2.- Komisarioak eskritura publikoan egindako ordenazioa errebokaezina izango da. Testamentuan egindakoa errebokagarria izango da hura hil artean.</p>
<p>45. Artikulua. Testamentu ahalordearen azkentzea Testamentu ahalordea azkenduko da: 1.- Hori egikaritzeko zein epe eman eta epe hori agortzean 2.- Komisarioaren heriotza, ezintasun edo gertatze bidezko ezgaitasunaren ondorioz 3.- Ezkontide komisarioaren kasuan, behin testamentu ahalordea egiletsi eta gero, ezkontzaren inguruko banatze-, dibortzio- edo deuseztasun-demanda aurkeztearen ondorioz, nahiz eta kausatzailea hil aurretik epaia eman ez. 4.- Ezkontide komisarioa berriro ezkontzen denean, ezkonduen antzeko bizimodua egiten duenean edo ezkontzatik kanpoko seme edo alabaren bat duenen, testamentugileak beren-beregi kontrakoa xedatu duenean izan ezik. 5.- Uko egitearen ondorioz. Komisarioak uko egiten duela ulertuko da, baldin eta, horretarako epailearen bidez adindeia jaso ondoren ez badu izendapena onartzen hirurogei eguneko epean. 6.- Kausatzaileari edo horren ondorengoei begira, komisarioak oinordeko izateko ez duintasun arrazoiren bat betetzen duenean. 7.- Ahalordearen bertan ezarritako arrazoien ondorioz. 8.- Ezeztapenaren ondorioz. 9.- Izatezko bikotea azkentzearen ondorioz, azkentzeko arrazoia ez bada izatezko bikotekideak elkarrekin ezkontzea.</p>	<p>Bizkaian: 48. Artikulua Testamentu-poderea honakootan iraungiko da: 1.- Gauzatzeko ipini jakon epea amaitutakoan. 2.- Eskuordekoari heriotza, ezintasuna edo ezgaitasuna etorri jakolako. 3.- Eskuordekoa ezkontidea bada, testamentu-poderea egin ostean ezkontzaren banantze, baliobakotze edo dibortzio-eskea egin daitenean. 4.- Eskuordekoa ezkontidea izanda, hau barriro ezkondu daitenean, beste bategaz ezkondu bizimodua daroanean edo ezkontzatik kanpo seme-alabarik euki dagiane, testamentu egilek besterik adierazo ez bada behintzat. 5.- Uko egiteagaitik. 6.- Jaraunsteko ezgaitzen daben gaiztakerietakoren bat egiten badeutso eskuordekoak oinordetzaileari edo bere ondorengoei. 7.- Poderean bertan agertzen dan beste arrazoiren bategaitik 8.- Podere emoleak ezeztatuta.</p> <p>Gipuzkoan: 171. Artikulua Testamenturako ahalordea iraungi egingo da: 1.- Horretarako ezarritako epea bukatzen bada. 2.- Komisarioaren geroztikako heriotza, ezintasun edo ezgaitasuna gertatzen bada. 3.- Ahalordea eman ondoren banantzeko, dibortziatzeko edo ezkontza deuseztatzeko demanda aurkezten bada. 4.- Komisarioa geroztik ezkontzen bada edo gertatze ezkon bizitza egiten badu, kausatzaileak espresuki aurkakoa adierazi zuenean izan ezik. 5.- Uko eginez gero. 6.- Komisarioa kausatzailearekiko edo haren ondorengoeikiko oinorde izateko ezduintasuna dakarren kausaren batean sartu bada. 7.- Ahalordean aurreikusitako kausez. 8.- Errebokazioz.</p>

46. Artikulua. Testamentugilearen borondatea interpretazio irizpide gisa

Testamentugilearen borondateak lehenespena du beti, atal honetako arauak interpretatu eta aplikatzeko orduan.

Bizkaian: **4. Artikulua**

Euskal Herriko Foru-Zuzenbidean tradiziozko den askatasun zibilaren oinarriaren arauera, legeak esku-emaile direla jotzen da eta eurotatik datozen eskubideei uko egitea baliozkoa izango da, beti ere herriaren onaren zein gizarte-erabidearen aurkakoa ez bada eta beste inori kalterik ez badio egiten.

**BIGARREN KAPITULUA
TESTAMENTUA EGITEKO ASKATASUNARI JARRITAKO
MUGAPENAK**

**LEHENENGO ATALA
SENIPARTEA**

47. Artikulua. Senipartedunak

Senipartedunak dira: seme-alabak edo ondorengoak, edozein gradutan; eta alarguna edo bizirik dirauen izatezko bikotekidea, horren gozamen-kuota dela bide, eta, betiere, beste jaraunsle-mota guztiekin batera.

Bizkaiko infantzonatuan edo lur lauan, eta Arabako Laudio eta Aramaioko udal-mugarteetan, tronkalitateari buruzko arauak lehenespena dute, seniparteari gainean; baina, tronkeroa seniparteduna denean, berari esleitutako ondasun tronkalak seniparteari egotziko zaizkio.

Bizkaian: **53. Artikulua**

Derrigorrezko oinordekoak ondoko hurrenkeraren arauera deituak izango dira, tronkalekoetarako aginduta dagoenaren kalterik gabe:

- 1.- Seme-alabak, ordekoak barruan direla, eta gainerantzeko ondorengoak.
- 2.- Gurasoak eta beste aurrekoak.

Aiara: **134. Artikulua**

2.- Ondorengoak, aurrekoak eta ezkontidea joko dira derrigorrezko oinordetzat, Kode Zibilak erabakitako kasuetan.

Gipuzkoan: **153. Artikulua**

Gipuzkoan indarrean daude Kode Zibilak heriotzaren kausaz xedatzeko askatasunari ezartzen dizkion mugak (III. liburuko III. idazpuruko II. atalburua), baserria zatitu gabe eskualdatzea arautzen duten ondorengo atalek xedatutakoa izan ezik.

47. Artikulua. Senipartedunak

Bizkaiko infantzonatuan edo lur lauan, eta Arabako Laudio eta Aramaioko udal-mugarteetan, tronkalitateari buruzko arauak lehenespena dute, seniparteari gainean; baina, tronkeroa seniparteduna denean, berari esleitutako ondasun tronkalak seniparteari egotziko zaizkio.

Bizkaian: **62. Artikulua**

Oinordetzailearen tronkaleko ondasunak zenbatgarritu egingo dira seniparteari dagokion zatia ateratzeko eta, ezer baino lehen, senipartea ordaintzeko jarriko dira, testamentu egileak kontrakorik berariaz adierazi ezean

48. Artikulua. Senipartea

1.- Ondorengo senipartea jarauntsiaren gaineko kuota bat da, balio ekonomikoaren arabera kalkulatzeko dena; testamentugileak kuota hori eratziki ahal die bere oinordekoei, jaraunsle izendapenaren bidez, legatuaren bidez, dohaintzaren bidez nahiz bestelako moduez.

Bizkaian: **55. Artikulua**

Testamentu egilearen ondasun guztien lau bostenek osatzen dute ondorengo senipartea. Beste bostena askatasunez bana daiteke, horretarako tronkaleko ez den nahiko ondasunik baldin badago.

56. Artikulua

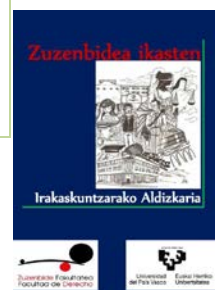
Aurrekoen senipartea testamentu egilearen ondasun guztien erdiak osatzen du. Beste erdia askatasunez banatzeko da, tronkaleko ondasunak ez badira behintzat.

48. Artikulua. Senipartea

2.- Testamentugileak betebeharra du, bere oinordekoei senipartea eskualdatzeko; baina, horien artean, bat edo batzuk aukera ditzake, eta gainerakoak baztertu, esanbidez nahiz isilbidez.
3.- Bazterketarik ez egitea eta isilbidez baztertzea parekoak dira.

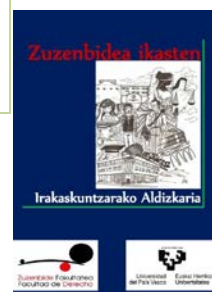
Bizkaian: **54. Artikulua**

Testamentu egileak askatasun guztiz bana ditzake derrigorrezko oinordetza osatzen duten ondasunak aurreko atalean aipatutako lerri bakoitzeko oinordekoen artean, edo euretarik bakararra aukeratu besteak baztertuta, baita belaun maila urrunagoko hurbilagokoa baino nahiago izan ere.

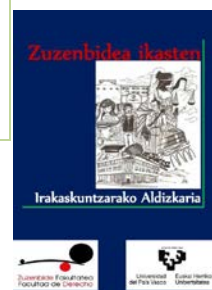

<p>4.- Ondorengoa nahitaezko jaraunslea baldin bada, eta, nahita edo nahi gabe, preterituta geratzen bada, preterizio hori bazterketaren parekoa da.</p> <p>5.- Seniparteari uko egin dakioke, kausatzailearen heriotza gertatu aurretik ere, horretarako eginiko oinordetza-itunaren bidez, kausatzailearen eta senipartedunaren artean. Senipartedun guztiek uko egitean izan ezik, senipartearen ukiezintasuna gordeko da, berorri uko egin ez dioten senipartedunentzat.</p> <p>51. Artikulua. Senipartedunen baztertzea eta preteritza</p> <p>1.- Testamentugileak senipartea eman ahal izango die bere ilobei edo urrunagoko ondorengoei, nahiz eta horien gurasoak edo aurrekoak bizirik egon.</p> <p>2.- Nahitaezko jaraunsle guztiak preterituz gero, horrek berarekin dakar ondare izaerako oinordetza-xedapen guztien deuseztasuna.</p> <p>3.- Nahitaezko jaraunslea, esanbidez edo isilbidez, baztertua izan bada, eta testamentuak seniparte kolektiboari kalte.</p>	<p>Derrigorrezko oinordekoak inongo berariazko bazterketa esamolderik gabe bazter daiteke, beti ere testamentu egileak oinordetzarik gabe lagatzeko borondatea argi erakutsi badu.</p> <p>Baztertu gabeko ondorengo baten ondorengoak haren ordezkotzara oinordetzan. Bestela, nahi ez dela testamentuan aipatu gabeko inor balego gutxien hartu duen belaun maila bereko ondorengoaren besteko zatia eskatzeko eskubidea izango luke.</p> <p>57. Artikulua</p> <p>Tronkaleko aurrekorik ez badago, testamentu egileak izendatutako tronkaleko alboko senideak izango dira oinordeko tronkaleko ondasunetan eta aipatu gabekoak isilbidez baztertuta daudela ulertuko da. Alde honetatik alboko senideei banatutako ondasunek ez dute gutxituko testamentu egileak askatasunez bana dezakeen zatia.</p> <p><u>Gipuzkoan:</u> 154. Artikulua</p> <p>1.- Kausatzaileak baserria eta hari lotutako ondasunak Kode Zibileko 807. ataleko aurreneko bi zenbakietan aipatzen diren nahitaezko jaraunsleetakoren baten edo, zatitu gabe, batzuen alde xedatzen baditu, onuraduna edo onuradunak baserriaren oinordeko bakarrak direla ulertuko da.</p>
<p>48. Artikulua. Senipartedunak</p> <p>5.- Seniparteari uko egin dakioke, kausatzailearen heriotza gertatu aurretik ere, horretarako eginiko oinordetza-itunaren bidez, kausatzailearen eta senipartedunaren artean. Senipartedun guztiek uko egitean izan ezik, senipartearen ukiezintasuna gordeko da, berorri uko egin ez dioten senipartedunentzat.</p>	<p><u>Bizkaian:</u> 74. Artikulua</p> <p>Ezkontza hitzarmenez, dohaintzaz edo Eskribatu aurreko eskritura bitartez egindako itunez bana daitezke jarauntsiko ondasunak, guztiak edo batzuk, bertan agindutako era, gordez, ordezkatzeko, itzultze hizketa, zorpe eta betekizunekin. Eskritura egileek, gainera, dauzkaten ondasun guztiak edo batzuk unea bertan eskualdatzea zein hildakoan egin dadila erabaki dezakete.</p>
<p>49. Artikulua. Ondorengoaren senipartearen zenbatekoa</p> <p>Seme-alaba edo ondorengoaren senipartea, kopuruari dagokionez, jarauntsiko ondasunen heren batekoa da.</p>	<p><u>Bizkaian:</u> 55. Artikulua</p> <p>Testamentu egilearen onasun guztien lau bostenek osatzen dute ondorengoaren senipartea. Beste bostena askatasunez bana daiteke, horretarako tronkaleko ez de nahiko ondasunak baldin badago.</p>
<p>50. Artikulua. Senipartedunen ordezkotzara eta ordezkariak</p> <p>Seme-alabak hilda badaude edo jarauns gabetuak izan badira, euren ondorengoak izango dira haien ordezkotzara edo ordezkariak.</p>	<p><u>Bizkaian:</u> 53. Artikulua</p> <p>Derrigorrezko oinordekoek ondoko hurrenkeraren arauera deituak izango dira, tronkalekoetarako aginduta dagoenaren kalterik gabe:</p> <p>1.- Seme alabak, ordekoak barruan direla, eta gainerantzeko ondorengoak</p>
<p>52. Artikulua. Alargunaren edo bizirik dirauen izatezko bikotekidearen senipartea</p> <p>1.- Alargunak edo bizirik dirauen izatezko bikotekideak gozamen-eskubidea izango du, kausatzaileak utzitako ondasun guztien erdien gainean, ondorengoekin batera agertuz gero.</p> <p>2.- Ondorengorik izan ezean, gozamina izango du, ondasunen bi herenen gainean.</p>	<p><u>Bizkaian:</u> 58. Artikulua</p> <p>Alargunak oinordetzailearen ondasun guztien erdiaren gozamina izango luke, ondorengoekin edo aurrekoekin batera balego.</p> <p>Ondorengoekin zein aurrekorik ez balego, ondasun guztien bi herenaren gozamina izango luke.</p>
<p>53. Artikulua. Alargunaren edo bizirik dirauen izatezko bikotekidearen gozamenaren kommutazioa</p> <p>1.- Ezkontideari edo bizirik dirauen izatezko bikotekideari bere gozamen-zatia ordaintzeko,</p>	<p><u>Bizkaian:</u> 58. Artikulua</p> <p>Azkenengoz, oinordetzailearen bi belaun lerroetako tronkaleko ondasunen gainean jarriko da gozamina, lerrootako bakoitza edukiaren heinean.</p> <p>Alargunaren gozamina, tronkaleko ondasunen</p>

<p>jaraunsleek esleitu ahal dizkiote bizi arteko errenta, ondasun zehatz batzuen produktuak edo eskudiruzko kapitala; horretarako, elkarrekin ados jarrita jardun behar dute, edo, bestela, epailearen aginduz.</p> <p>2.- Hori egiten ez den bitartean, jarauntsiko ondasun guztiak lotuta daude, alargunari edo bizirik dirauen izatezko bikotekideari dagokion gozamen-zatiaren ordainketarekin.</p> <p>70. Artikulua. Tronkalitatea eta nahitaezko oinordetza</p> <p>6.- Tronkeroek kommutatu ahal izango dute alargunari edo bizirik dirauen izatezko bikotekideari ondasun tronkaletan dagokion gozamina, 53. artikuluan ezarritakoarekin bat etorritz; horretarako, eskudiruzko kapitala emango diote, eta hark askatasunez xedatu ahal izango du kapital hori.</p>	<p>pentzu denean, eskudiruko kapital baten truke alda dezakete tronkaleko senideek. Alargunak askatasunez erabil dezake dirutza hori eta berori dela eta, ez du gordekizuna jartzeko eta atzera emateko beharkizunik izango hurrengo lerroaldian aipatzen den moduan ezeztatzen bada gozamen hori.</p>
<p>53. Artikulua. Alargunaren edo bizirik diruen izatezko bikotekidearen gozamenaren kommutazioa</p> <p>3.- Alargunaren edo bizirik dirauen izatezko bikotekidearen gozamina diruaren gainekoa edo inbertsio-funtsen gainekoa baldin bada, funtsok elkarren artean pilatzeko modukoak izan zein izan ez, gozamen horri, lehenengo eta behin, kausatzailearen xedapenak aplikatzen zaizkie, bai eta gozamedunaren eta jabe soilen arteko hitzarmenak ere. Halako hitzarmenik izan ezean, diruaren gaineko gozamina duenak eskubidea du, kapitalaren ondoriozko korrituen gainean eta bestelako etekinen gainean; eta, bestalde, inbertsio-funtsek eratorritako partaidetzen gaineko gozamina duenak eskubidea du, eraketa-datatik gozamina azkendu arte sortutako gainbalioen gainean. Ustezko etekin eta gainbalio horiei fruitu zibilen erregelak aplikatuko zaizkie.</p>	<p>Baliokiderik gabe.</p>
<p>54. Artikulua. Alargunaren edo bizirik dirauen izatezko bikotekidearen biztantz-eskubidea</p> <p>Alargunak edo bizirik dirauen izatezko bikotekideak, bere senipartez gain, biztantzeko eskubidea izango du, ezkontzari edo izatezko bikoteari dagokion etxebizitza horretan, betiere alargun dirauen artean, ezkonduen antzeko bizimodurik egiten ez duen artean, ezkontzatik kanpoko seme edo alabaren bat ez duen artean edo izatezko beste bikote bat eratzen ez duen artean.</p>	<p><u>Bizkaian:</u> 110. Artikulua</p> <p>Ondorengorik izan ez eta ezkontideetariko baten heriotzagatik amaitzen bada, aurreko ataleko arauetz gain besteok ere erabiliko dira:</p> <p>1.- Hildakoaren baserrira etorritakoa alargunak, alargun dirauen artean, baserrian jarrai dezake urtebete eta egun batez, legezko edo borondatezko erabakiz dagozkion gainerantzeko eskubideen eragozpenik gabe.</p> <p>2.- Alargunak ezkonsaria edo antzeko ondasuna ekarri balu, aurrean zehaztutako epe hori luzatu egingo litzateke hildakoaren jaraunsleek berori itzultzen eman dezaten denbora guztian zehar.</p> <p><u>Gipuzkoan:</u> 159. Artikulua</p> <p>1.- Baserriaren eta hari lotutako ondasunen balioa senipartearen konpututik kanpo uzten bada, alargun gelditu den ezkontideak famili etxean edo famili etxebizitza modura erabiltzen den etxearen zatian bizitzen jarraitzeko eskubidea izango du.</p> <p>2.- Kausatzailea hiltzen den unean epai irmo bidez bananduta edota, era frogagarrian, bien arteko adostasunez bananduta ez dagoen ezkontideak izango du bertan bizitzen jarraitzeko eskubide hori, eta galdu egingo du berriz ezkontzen bada edo beste pertsona batekin gertatzez ezkonbizitza egiten badu.</p>

	<p>3.- Kausatzaileak eskubide hori ken diezaioke ezkontideari Kode Zibileko 855. atalean desjarauntsia izateko jasotzen den kausaren batean sartu bada.</p> <p>160. Artikulua. Aurreko atalean aipatu den etxean bizitzen jarraitzeko eskubide hori desberdina eta independentea da ezkontide alargunari, Kode Zibileko 834. ataletik 840. atalera bitartekoetan xedatutakoaren arabera, kausatzailearen gainerako ondarearengan dagokion eskubidetik.</p>
<p>55. Artikulua. Alargunaren edo bizirik dirauen izatezko bikotekidearen senipartearen azkentzea. Testamentugileak beren-beregi xedatutakoa salbu, banandutako ezkontideak ez du seniparte-eskubiderik izango, eta, ezkontzari edo izatezko bikoteari dagokion etxebizitza horretan, ez du biztantzeko eskubiderik izango, baldin eta banantzea epai irmoan adierazi bada, edo banantze hori elkarrekin ados jarrita erabaki eta modu sinesgarrian jasota badago; orobat, ezkontideak, ezkonduen antzeko bizimodua egiten duenean, edo bizirik dirauen izatezko bikotekideak, beste norbaiti lotuta dagoenean sentimendu- eta sexu-harremanak direla bide.</p>	<p><u>Bizkaian:</u> 58. Artikulua Alargunaren gozamen-eskubidea ezereztu egingo da berririo ezkontzen bada, edo beste batekin ezkondu-bizimodua badarama, edo ezkondu denbora zein ostean ezkontzatik kanpoko umerik izaten badu, testamentu-egileak besterik agindu ezean behintzat.</p> <p>59. Artikulua. Jarauntsian ez du oinordeko izateko eskubiderik edukiko berari egotzi dakiokkeen arrazoiagatik dibortziatutako edo banandutako ezkontideak.</p>
<p>56. Artikulua. Senipartearen ukiezintasuna. 1.- Seme-alaba eta ondorengoei ezin izango zaie ezarri ordezen edo kargarik, horrek xedapen askeko zatia gaintitzen badu, salbu eta hori nahitaezko beste oinordeko batzuen mesederako egiten denean. 2.- Alargunari edo bizirik dirauen izatezko bikotekideari aitortutako eskubideek ez dute eraginik izango senipartea ukitzeko ezintasunaren gainean; ez du ukiezintasun horren gainean eraginik izango, halaber, hari gozamen unibertsalaren gaineko legatua emateak.</p> <p>70. Artikulua. Tronkalitatea eta nahitaezko oinordetza. 5.- Alargunari edo bizirik dirauen izatezko bikotekideari aitortutako eskubideek ez dute eraginik izango ondasun tronkalak ukitzeko ezintasunaren gainean; ez du ukiezintasun horren gainean eraginik izango, halaber, hari gozamen unibertsalaren gaineko legatua emateak.</p>	<p><u>Bizkaian:</u> 60. Artikulua Ezin izango zaie seme-alabei, ondorengoei edo aurrekoei askatasunez banatzeko zati baino ordezen edo karga handiagorik ezarri, beste derrigorrezko oinordekoen alde ez bada. Tronkaleko ondasunen gainean ere ezin izango da ordezen edo kargarik ezarri, belaun-lerro bereko tronkaleko senideren baten alde ez bada. Alargunari aitortutako eskubideak eta bere alde ezarritako gozamen-eskubide orokorraren agintzak ez diote eragingo senipartearen edo tronkaleko ondasunen ukitu-ezinari.</p>
<p>57. Artikulua. Alargunaren edo bizirik dirauen izatezko bikotekidearen gozamen unibertsala. Kausatzaileak bere ezkontideari legatu gisa eman ahal izango dio bere ondasunen gaineko gozamen unibertsala; gozamen hori azkenduko da, 55. artikuluko senipartea zein arrazoiak azkendu eta arrazoi berberen ondorioz. Testamentugileak beren-beregi xedatutakoa salbu, legatu hori eta xedapen askeko zatiaren gainekoa bateraezinak izango dira. Kausatzaileak bi legatu horiek hautabidez xedatzen baditu, alargunak edo bizirik dirauen izatezko bikotekideak egingo du aukeraketa.</p>	<p><u>Bizkaian:</u> 61. Artikulua Testamentu-egileak bere ondasun guztien gozamina utz diezaioke ezkontideari, 58. ataleko senipartearantzat ezarritako arrazoi berberengatik iraungiko dena. Agintza hori eta askatasunez banatzeko zatiaren agintza ezin izango dira batera hartu. Hala ere, testamentu-egileak biak aukeran utzi baldin baditu, alargunari dagokio hautatzea.</p>

BIGARREN ATALA

JARAUNTSIA KALKULATZEA ETA SENIPARTEAK ORDAINTZEA

58. Artikulua. Senipartearen kalkulua

Seniparte-kuota kalkulatzeko, kontuan hartuko da oinordetzako ondasun guztien balioa, oinordetzarako delazioa gauzatzen den unean, betiere zor eta zamak kenduta. Balio likidoari gehituko zaio zenbatu beharreko dohaintzen balioa; halako dohaintzak dira esanbidezko bazterketarik gabe egindako guztiak, edo nahitaezko jaraunsle ez direnen mesederako egindakoak.

Bizkaian: 62. Artikulua

1.- Seniparteari dagokion zatia ateratzeko, oinordetzarako deia gauzatzen denean jarauntsiak dituen ondasun guztien balioa hartuko da kontuan, zor eta zorpe guztiak kenduta. Irteten duen zenbatekoari dohaintza zenbagarriena gehituko zaio. Oinordetzailearen tronkaleko ondasunak zenbatgarritu egingo dira seniparteari dagokion zatia ateratzeko eta, ezer baino lehen, senipartea ordaintzeko jarriko dira, testamentu-egilek kontrakorik berariaz adierazi ezean. Tronkaleko ez diren ondasunekin derrigorrezko oinordeko ez direnen alde egindako dohaintzak eta inor berariaz baztertu gabe egindakoak baino ez dira zenbagarri izango.

Gipuzkoan: 154. Artikulua

1.- Kausatzaileak baserria eta hari lotutako ondasunak Kode Zibileko 807. ataleko aurreneko bi zenbakietan aipatzen diren nahitaezko jaraunsleetakoren baten edo, zatitu gabe, batzuen alde xedatzen baditu, onuraduna edo onuradunak baserriaren oinordeko bakarrak direla ulertuko da.

2.- Halakoetan, eta kausatzaileak espresuki aurkakorik adierazten ez badu, baserriaren eta hari lotutako ondasunen balioa ez da sartuko senipartea zehazteko Kode Zibileko 818. atalak xedatzen duen ondasuntzaren konputuan.

59. Artikulua. Zenbatu eta kolazionatu beharreko dohaintzen balioa

1.- Zenbatu beharreko dohaintzen balioa izango da dohaintzok kausatzailearen heriotza-unean zutena; betiere, aurretiaz kendu behar dira dohaintza-hartzaileak dohaintzapeko ondasunetan egin eta ordaindutako hobekuntza onuragarriak, eta, era berean, dohaintza-hartzaile horrek ordaindutako artatze- edo konponketa-gastu bereziak, baldin eta gastuok ez badira beraren erruz gertatu. Ondasunen balioari erantsiko zaio dohaintza-hartzailearen erruz gertaturiko narriaduren zenbatespena, narriadurok ondasunen balioa txikitu badute. Dohaintza-hartzaileak dohaintzapeko ondasunak besterendu baditu, horien balio gisa hartuko da besterentze-unean ondasunok zutena. Ondasun batzuk dohaintza-hartzailearen erruz suntsitu badira, horiek suntsitze unean zuten balioa bakarrik zenbatuko da.

2.- Nahitaezko jaraunsleen mesederako dohaintzak kolazionatu beharrekoak izango dira, bakar bakarrik, dohaintza-emailek kontrakoa xedatzen ez duenean edo dohaintza-emaile horrek esanbidezko bazterketarik egiten ez duenean.

3.- Kolazionatu beharreko dohaintzak halakoak izango dira, banaketa-unean duten balioaren neurrian.

4.- Senipartedun baten mesederako egindako oinordetza-xedapenak kolazionatu beharrekoak izango dira, baldin eta halakoetan gainerako

Bizkaian: 62. Artikulua

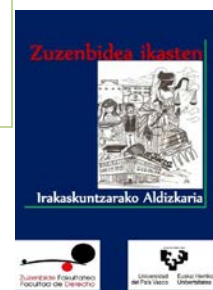
2.- Dohaintza zenbatgarren balioa oinordetzailea hil zenean zutena izango da, hartutako ondasunotan hartzaileak ordaindutako hobekuntza onuragarriak eta konpontzeko eta iraunarazteko egin dituen aparteko gastuak kenduta, bere erruz egin behar izan ez baditu. Ondasunen balioari hartzailearen erruz sortutako eta bere balioa urritu duten andegen balioespenekoa gehituko zaio. Hartzaileak dohaintza-ondasunak inorendu baditu, inorentzerakoan zuten balioa hartuko da kontuan. Hartzailearen erruz galdu diren ondasunetarako, galdu zirenean zuten balioa besterik ez da zenbatgarrituko.

3.- Derrigorrezko oinordekoen aldeko dohaintzak ez dira jarauntsira itzuli beharrekoak izango, emailek aurkakorik agindu ezean edo esanbidezko bazterketarik egin izan ez badu.

4.- Jarauntsira itzuli beharreko dohaintzek banaketa egiteko unean zuten balioa izango dute.

Gipuzkoan: 155. Artikulua

1.- Aurreko atalean xedatutakoa aplikagarria izango zaie, baita ere, baserriaren eta hari lotutako ondasunen dohaintzei, onuraduna edo onuradunak Kode Zibilak 807. ataleko aurreneko bi zenbakietan aipatutako nahitaezko jaraunsleetako bat edo batzuk badira, betiere haiek baserriak esleipen unean zuen jarduerari eusten badiote eta zatitu gabe gordetzen badute, dohaintza-emailea hil arte.

<p>senipartedunen esanbidezko bazterketa egin ez bada.</p>	<p>2.- Aurreko zenbakian adierazitako dohaintzak ez dira kolazionagarriak izango, baldin eta kausatzaileak espresuki aurkakoa adierazten ez badu.</p>
<p>60. Artikulua. Ondasunen balioa finkatzea testamentu-ahalordea dagoen kasuan Testamentu-ahalordea izanez gero, eta senipartea finkatzeko helburuarekin, ondasunen balorazioa egingo du:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.- Komisarioak, oinordetzaren gaineko interesik ez bada. 2.- Komisarioak, kausatzaileak izendatu duen kontulari-banatzailearekin batera. 3.- Komisarioak, ustezko oinordekoekin batera. 4.- Epailearen erabakiz. 	<p><u>Bizkaian:</u> 64. Artikulua Testamentu-podererik balego, senipartea zehazteko ondasunen balioa honakook aterako lukete:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.- Eskuordekoak, jarauntsia berari ez badoakio. 2.- Eskuordekoak, oinordetzailek izendatutako kontulari-banatzailearekin batera. 3.- Eskuordekoak, oinordeko uztezekoekin batera. 4.- Epailearen erabakiz.

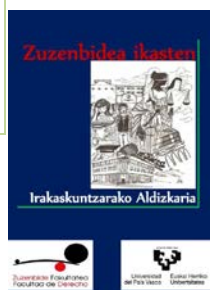
HIRUGARREN ATALA

TRONKALITATEA BIZKAIA, ARAMAIO ETA LAUDION

LEHENENGO AZPIATALA

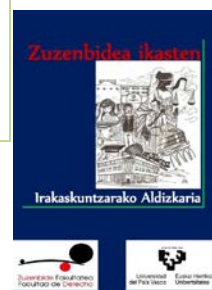
XEDAPEN OROKORRAK

<p>61. Artikulua. Tronkalitatearen lurralde-aplikazioa 1.- Tronkalitatearen ondoreetarako, onibarrak dira, bakarrik, Bizkaiko infanzonatu edo lur lauan nahiz Arabako Aramaio eta Laudioko udalerrietan kokaturikoak. 2.- Infanzonatu edo lur laua da Bizkaiko lurralde historiko osoa, salbu eta Balmaseda, Bermeo, Bilbo, Durango, Ermua, Gernika-Lumo, Lanestosa, Lekeitio, Markina-Xemein, Ondarroa, Otxandio, Portugalete eta Plentziako hiribilduen zati foru gabea, eta Urduñako hiria.</p>	<p>23. Artikulua Tronkaletik datozen eskubide eta betekizunak Bizkaiko herritar zibil guztiei dagokie, bizkaitar direnez. Tronkalaren beraren izaeragatik, bizkaitar-herritasuna galtzeak ez ditu ezertan murriztuko beraren indarrez izandako eskubide eta betekizunak.</p> <p>25. Artikulua Bizkaitar forudun ez direnek askatasunak dute tronkaleko ondasunak</p>
<p>62. Artikulua. Tronkalitatea 1.- Bizkaiko lur lauan, eta Arabako Aramaio eta Laudioko udal-mugarteetan, onibarren gaineko jabetza tronkala da. Tronkalitateak ondarearen familia-izaera babesten du. 2.- Ondasun tronkalen jabeak horiek xedatu ahal ditu, bakarrik, senide tronkeroen eskubideak errespetatuz. 3.- Xedatze-egintzek senide tronkeroen eskubideak urratzen badituzte, egintza horiek aurkaratu ahal izango dira, lege honetan ezarritako forma eta ondoreekin.</p>	<p>17. Artikulua 1.- Onibarren jabetza tronkalekoa da. Tronkalaren izate horrekin etxaguntza familia barruan gordetzen da. 2.- Tronkalaren indarrez, onibarren jabeak ezin ditzake onibarrok erabili tronkaleko senideek eskubideak kontuan izan gabe. 3.- Tronkaleko senideen eskubideek kalte egin diezaieten erabilpen-ekintzen aurka egin daiteke, Foru Zibil honetan agindutako moduan eta bertan esandako ondorioekin.</p>
<p>63. Artikulua. Ondasun tronkalak eta senidetasun tronkala 1.- Senidetasun tronkala beti zehazten da, Bizkaiko infanzonatuan edo lur lauan nahiz Arabako Aramaio eta Laudioko udal-mugarteetan kokaturiko onibarrari begira. 2.- Onibarrak tronkalak dira, senide tronkeroak daudenean bakarrik. 3.- Ondasunak senide tronkeroetatik kanpo eskuratzen direnean, nahiz eta lehenago horietariko baten jabetzapekoak izan, ez dira tronkal bihurtzen, ondorengo bati eskualdatzen ez zaizkion bitartean.</p>	<p><u>Bizkaian:</u> 18. Artikulua Tronkaleko senidetasuna Lur Lauen dagoen onibarrari begira zehaztuko da beti.</p> <p><u>Llodio/Laudio eta Aramaio:</u> 146. Artikulua 1.- Laudio eta Aramaio udalerrietan Bizkaiko Forua da ezargarri, Bizkaia Lurralderako bereziki ezargarri izan daitekeen lurralde-eremuaren zehaztapenari dagozkion erabakiak salbu. 2.- Bizkaiko Forua ezartzerakoan herritasun zibilak aginduko du Laudio eta Aramaio udalerrietan.</p> <p>22. Artikulua. Hurrengook dira tronkalekoak: 2.- Gorako eta alboko belaun-lerroei dagokienez, Lur</p>

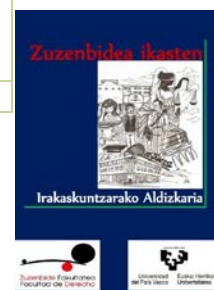

	<p>Lauan dauden eta oinordekoaren eta oinordetzaileren oin berekoak diren onibar guztiak, oinordetzailak kanpokoengandik eskuratuak barruan direla.</p>
<p>64. Artikulua. Onibarrak 1.- Tronkalitatearen ondoreetarako, onibarrak dira jabetza eta gainerako gozatzeko eskubide errealeak, baldin eta lurzoruaren gainekoak badira, edo bertan eraiki, landatu eta ereiten den guztiaren gainekoak. 2.- Onibar gisa hartuko dira ondasun higigarriak, baldin eta aurreko paragrafoan aipatutako ondasunetarako destinatzen badira edo horiei lotuta badaude, salbu eta, kalterik eragin gabe banantzeko modukoak izanik, modu independentean eskualdatzen direnean. 3.- Fruituak eta landareak, banantzeko modukoak izanik, lurzorutik bereizita eskualdatzen badira, ez daude tronkalitate-printzipioaren mende, ezta zuhaitzak ere, horiek mozteko besterentzen badira.</p> <p>6. Xedapen Iragankorra. Hilobien gaineko tronkalitate-eskubideak Hilobien gaineko tronkalitate-eskubideei, egun indarrean dauden neurrian, Euskal Herriko Foru Zuzenbide Zibilari buruzko uztailearen 1eko 3/1992 Legearen xedapenak aplikatuko zaizkie.</p>	<p>19. Artikulua. Tronkalari begira, onibar dira hurrengo gaineko jabetza zein gauzen gaineko bestelako gozamen-eskubideak: 1.- Lurra eta lur gainean eraiki, landatu edo ereindako edozer. Aurreko lerroaldean aipatutakoei lotutako zein batutako ondasun mugikorrek ere onibartzat joko dira, kalterik gabe banandu ahal izan eta banatuta eskualdatzen direnean izan ezik. Eskuratu gabeko fruituak, lurrarekin batera eskualdatzen ez diren landarak eta ebakitzeko saltzen diren zuhaitzak ez dira tronkalekoak izango. 2.- Elizetako sepulturak.</p>
<p>65. artikulua.– Hiribilduak, hiria eta tronkalitatea. 1.– Aipatu hiribilduen eta hiriaren lurraldearen barruan, tronkalitatea aginduzkoa izango da, bakarrik, lur lauari dagokion gunean; hiriek egindako planoetan dago mugatuta gune hori, eta Bizkaiko Batzar Nagusiek plano horiek onetsi zituzten, 1994ko maiatzaren 4ko erabakiaren bitartez. 2.– Bizkaiko udalerrien mugetan administrazio-aldarazpenak gertatuz gero, horiek ez dute aldatuko ukitutako lurraldeetan aplikatu beharreko zuzenbide zibila.</p>	<p><u>Bizkaian: 5. Atala</u> Foru honek, Bizkaiko Lurraldeko berezko legeria zibila denez, bere osotasunean izango du indarra Lur Lauan.</p> <p>6. atala Lur Laua deritza Bizkaiko Lurralde osoari, Balmaseda, Bermeo, Durango, Ermua, Gernika-Lumo, Lanestosa, Lekeitio, Markina-Xemein, Ondarroa, Otxandio, Portugalete eta Plentzia hirietako eta Urduña ziutateko alde forugabekoa eta Bilboko gaurregungo udal mugarte osoa kanpoan utzita. Kanpoan utzitako lurraldean legeria zibil orokorra izango da ezargarri, Foru hau ezargarri den guztietan izan ezik.</p> <p>7. atala Aurreko atalean aipatutako lurralde forugabekoa hiri bakoitzaren jatorrizko hirigunearen gaurregungo lurrak eta Foru hau indarrean sar dadinean indarreko hirigintza-planen arauera «hirilur» bezala sailkatuta egon daitezen bere albokoek osatuko dute.</p> <p><u>Laudio eta Aramaio: 146. atala</u> 1. Laudio eta Aramaio udalerrietan Bizkaiko Forua da ezargarri, Bizkaia Lurralderako bereziki ezargarri izan daitekeen lurralde-eremuaren zehaztapenari dagozkion erabakiak salbu. 2. Bizkaiko Forua ezartzerakoan herritasun zibilak aginduko du Laudio eta Aramaio udalerrietan.</p>
<p>66. artikulua.– Senide tronkeroak eta beraien arteko lehenespenak. Senide tronkeroak dira, odolkidetasunez zein adopzio bidez: 1.– Beheranzko zuzeneko lerroan, seme-alabak eta gainerako ondorengoak. 2.– Goranzko zuzeneko lerroan, onibarra zein lerrotatik etorri eta lerro horretako aurrekoak, eskuraketa-titulua edozein izanik ere. Bi ezkontideek ezkontza bitartean eskuratutako onibarrei dagokienez, edo izatezko bikotekideek bikotearen indarraldian zehar eskuraturiko onibarrei</p>	<p>20. Atala Honako hauek dira tronkaleko senide: 1. Beherako belaun-lerroan, seme-alabak eta gainerantzeko ondorengoak, baita ordekoak ere. 2. Gorakoan, tronkalaren jatorritik datorren belaun-lerroko aurrekoak. 3. Baita bizirik dirauen aita edo ama ere, ezkontza bitartean erosi edo irabazitako eta bietako bat hildakoan bion seme-alabek jarauntsitako ondasunetarako, Foru honetako 85. atalean ezartzen den gordekizunaren eragozpenik gabe. 4. Alboko belaun-lerroan, onibarren jatorritik datorren</p>

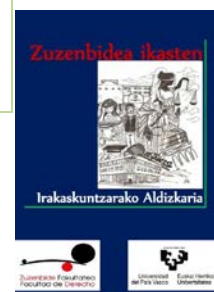

<p>dagokienez, tronkero dira bi ezkontideak edo izatezko bikotekide biak. Nahiz eta ondasun horiek seme-alabei edo ondorengoei eskualdatu, ezkontide edo izatezko bikotekide eskuratzailleek eusten diote goranzko lerroan tronkero izateari, ondorengo titularrarekin duten senidetasun-gradua edozein izanik ere.</p> <p>3.– Alboko lerroan, laugarren gradurainoko albokoak, betiere onibarra zein lerrotatik etorri eta lerro horretan.</p>	<p>aitaren edo amaren belaun-lerroko senideak. Seme zein alaba ordeentzako, tronkaleko senidetasuna seme-alabatzakoa guraso ordearen odoleko semea edo alaba balitz bezala zehaztuko da, gorako zein alboko belaun-lerroan.</p>
<p>67. artikulua.– Tronkalitatearen hedapena.</p> <p>1.– Beheranzko lerroan, senidetasun tronkala luzatzen da, gradu-mugarik gabe, 63.3 artikuluan xedatutakoa salbu.</p> <p>2.– Goranzkoan, senidetasun tronkala bukatzen da, onibarraren edukitza lehenengoz izan zuen aurrekoarengan.</p> <p>3.– Albokoan, senidetasun tronkala odoleko laugarren gradu zibileraino heltzen da, hori ere barne.</p>	<p>21. atala</p> <p>Beherako belaun-lerroan, tronkaleko senidetasunak jarraitu egiten du belaunez-belaun, maila-mugarik gabe.</p> <p>Gorakoan, tronkaleko senidetasuna jatorriko onibarra lehenengoz eduki zuen aurrekoan bukatzen da. Alboko belaun-lerroan, odolkidetasuneko laugarren belaun-maila zibileraino iristen da, laugarren hori ere barruan dela.</p>
<p>68. artikulua.– Tronkalitatearen sortzea eta azkentzea.</p> <p>1.– Tronkalitatea sortzen da, Bizkaiko toki-auzotasun zibila edo Aramaio eta Laudio udal-mugarteetako toki-auzotasun zibila duen pertsonak onibarra eskuratzen duen unetik; eta, une horretatik aurrera, tronkalitatea hedatzen zaie pertsona horren ondorengo guztiei, lege honen 63.3 artikuluan ezarritakoa salbu</p> <p>2.– Behin tronkalitatea eratuta, senide tronkerok, euskal auzotasun zibila izan zein izan ez, euren lehenespen-eskubideari eusten diote, titularrak inter vivos nahiz mortis causa gauzatzen dituen xedatze-egintza guztietan.</p> <p>3.– Familian tronkalitatea azkentzen da, titularra hiltzean ez badago senide tronkerorik.</p>	<p>22. atala</p> <p>Hurrengook dira tronkalekoak:</p> <p>1. Beherako belaun-lerroari dagokionez, Lur Lauean dauden onibar guztiak, edonola eskuratuak direla, kanpokoengandik eskuratuak izan arren.</p> <p>2. Gorako eta alboko belaun-lerroei dagokienez, Lur Lauean dauden eta oinordekoaren eta oinordetzaillearen oin berekoak diren onibar guztiak, oinordetzailleak kanpokoengandik eskuratuak barruan direla. «Inter vivos» erako eskualdaketetan «oinordeko» eta «oinordetzaille» berben orde «eskuratzaile» eta «eskualdatzaile» erabiliko dira.</p> <p>3. Tronkaleko ondasunen truke zein ordezkotzan hartzea eskatzen duen beste ordainbidezko bideren batez eskuratutako Lur Lauean dauden onibarrak.</p> <p>23. atala</p> <p>Tronkaletik datozen eskubide eta betekizunak Bizkaiko herritar zibil guztiei dagozkie, bizkaitar direnez. Tronkalaren beraren izaeragatik, bizkaitar-herritasuna galtzeak ez ditu ezertan murriztuko beraren indarrez izandako eskubide eta betekizunak.</p>
<p>69. artikulua.– Tronkalitatearen ondoreak.</p> <p>1.– Ondasun tronkalak xedatzeko egintzak inter vivos eta doan burutzen badira kanpokoan mesederako edo ondasunok eskuratzeko lehenespeneko lerroan ez dauden senideen mesederako, senide tronkerok egintza horiek deuseztatu ahal izango dituzte, lau urteko epean, legitimazioa dutenek xedatze-egintzaren berri izan dutenetik eta, edozein kasutan ere, Jabetza Erregistroan inskribatu direnetik.</p> <p>2.– Ondasun tronkalak xedatzeko egintzak mortis causa burutzen badira kanpokoan mesederako edo lehenespeneko lerroan ez dauden senideen mesederako, egintzok baliozkoak izango dira; hala ere, senide tronkerok testamentu- nahiz oinordetza-klausula aurkaratu ahal izango dute, lau urteko epean, legitimazioa dutenek xedatze-egintzaren berri izan dutenetik eta, edozein kasutan ere, Jabetza Erregistroan inskribatu direnetik.</p>	<p>24. atala</p> <p>Tronkaleko ondasunak kanpoko inori zein eskualdatzailearen lehentasunezko belauneko ez den inolako senideri eskualdatzeko dohaineko ekintzak, «inter vivos» edo «mortis causa» zkoak, berez izango dira lege-baliogabeak.</p>

<p>70. artikulua.– Tronkalitatea eta nahitaezko oinordetza. 1.– Tronkalitate-eskubideak gailentzen dira, seniparteari begira. 2.– Pertsona bera, aldi berean, oinordeko tronkeroa eta seniparteduna baldin bada, tronkero gisa dagozkion ondasunak haren seniparteari egotziko zaizkio. 7.– Kausatzailearen ondasun tronkalak zenbatuko dira, seniparte-kuota kalkulatuz; eta ulertuko da ondasunok, lehenengo lekuan, senipartearen ordainketari egozten zaizkiola, testamentugileak beren-beregi kontrakoa xedatu ezik.</p>	<p>25. atala Bizkaitar forudun ez direnek askatasuna dute tronkaleko ondasunak lehentasunezko belauneko tronkaleko edozeini dohain eskualdatzeko, baina hartzaileak ezingo du hartukizunik izan tronkaleko ez diren ondasunetan, ondasunokin gainontzeko senipartedunei euren legezko seniparte laburra eman arte. 62. atala 1. Seniparteari dagokion zatia ateratzeko, oinordetzarako deia gauzatzen denean jarauntsiak dituen ondasun guztien balioa hartuko da kontuan, zor eta zorpe guztiak kenduta. Irtetzen duen zenbatekoari dohaintza zenbatgarriena gehituko zaio. Oinordetzailearen tronkaleko ondasunak zenbatgarritu egingo dira seniparteari dagokion zatia ateratzeko eta, ezer baino lehen, senipartea ordaintzeko jarriko dira, testamentu-egileak kontrarik berariaz adierazi ezean. Tronkaleko ez diren ondasunekin derrigorrezko oinordeko ez direnen alde egindako dohaintzak eta inor berariaz baztertu gabe egindakoak baino ez dira zenbatgarri izango.</p>
<p>70. artikulua.– Tronkalitatea eta nahitaezko oinordetza. 3.– Alargunaren edo bizirik dirauen izatezko bikotekidearen senipartea ondasun ez-tronkalekin ordainduko da, eta, halakorik ez dagoenean, eta orduan bakarrik, ondasun tronkaletara jo ahal izango da, beharrezkoa den kopuruan. 6.– Tronkeroek kommutatu ahal izango dute alargunari edo bizirik dirauen izatezko bikotekideari ondasun tronkaletan dagokion gozamina, 53. artikuluan ezarritakoarekin bat etorritik; horretarako, eskudiruzko kapitala emango diote, eta hark askatasunez xedatu ahal izango du kapital hori.</p>	<p>58. atala Alargunak oinordetzailearen ondasun guztien erdiaren gozamina izango luke, ondorengoekin edo aurrekoekin batera balego. Alargunaren gozamina, tronkaleko ondasunen pentzu denean, eskudiruko kapital baten truke alda dezakete tronkaleko senideek. Alargunak askatasunez erabil dezake dirutza hori eta berori dela eta, ez du gordezakuna jartzeko eta atzera emateko beharrik izango hurrengo lerroaldean aipatzen den moduan ezeztatzen bada gozamen hori.</p>
<p>70. artikulua.– Tronkalitatea eta nahitaezko oinordetza. 4.– Ezin izango da ordezipen edo zamarik ezarri ondasun tronkalen gainean, lerro bereko beste senide tronkero baten mesederako ez bada. 5.– Alargunari edo bizirik dirauen izatezko bikotekideari aitortutako eskubideek ez dute eraginik ondasun tronkalak ukitzeko ezintasunaren gainean; ez du ukiezintasun horren gainean eraginik izango, halaber, hari gozamen unibertsalaren gaineko legatua emateak</p>	<p>60. atala Ezin izango zaie seme-alabei, ondorengoei edo aurrekoei askatasunez banatzeko zatia baino ordezipen edo karga handiagorik ezarri, beste derrigorrezko oinordekoen alde ez bada. Tronkaleko ondasunen gainean ere ezin izango da ordezipen edo kargarik ezarri, belaun-lerro bereko tronkaleko senideren baten alde ez bada.</p>
<p>70. artikulua.– Tronkalitatea eta nahitaezko oinordetza. 8.– Kausatzailearen zorrak ordainduko dira ondasun higigarrien eta ondasun higiezin ez-tronkalen zenbatekoarekin; eta batzuk eta besteak nahikoa ez badira, eta orduan bakarrik, lerro bakoitzeko ondasun tronkalek izango dute erantzukizuna, bakoitzaren zenbatekoaren arabera.</p>	<p>63. atala Oinordetzailearen zorrak ondasun mugikorrek eta tronkaleko ez diren ondasun mugiezinekin ordainduko dira. Ez batekorik eta ez bestekorik ez dagoenean bakarrik izango dira erantzule belaun-lerro bakoitzeko tronkaleko onibarrak, bakoitzaren heinean.</p>
<p>71. artikulua.– Baserria dohaineko tituluaren bidez eskualdatzean sartutako ondasunak. Baserria horri lotutako lurrekin batera doan eskualdatzean, eskualdaketa horrek bere baitara bilduko ditu, kontrakoa xedatu ezean, baserrian bertan hura ustiatzeko dauden altzariak, abelburuak, ustiatze-eskubideak, makineria eta instalazioak.</p>	<p>26. atala Baserria gainerantzekoekin dohain eskualdatzerakoan, besterik esan ezean, altzariak, abereak, lanabesak eta ustiapen-ezarkinak sartuko dira.</p>

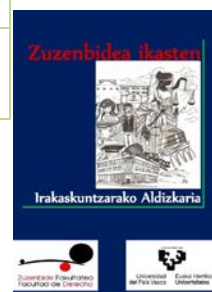

BIGARREN AZPIATALA

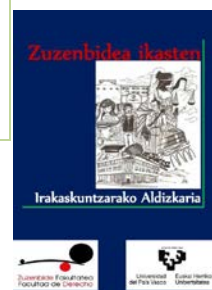
LEHENESPENEZ ESKURATZEKO ESKUBIDE TRONKALAK

<p>72. artikulua.– Ondasun tronkalak lehenespenez eskuratzea eta hori egikaritzeko lehenespena.</p> <p>1.– Tronkeroei lehenespenez eskuratzeoko eskubidea dagokie, ondasun tronkalak kostu bidez besterentzen zaizkienean tronkalitatekan kanpokoei. Eskubide horren hedadura eta hura egikaritzeko modua azpiatal honen arauetara egokitu behar zaizkie.</p> <p>2.– Lehenespenezko tronkerok bakarrik egikaritu ahal dituzte eskubide horiek; halakotzat hartzen dira, ondoren, lerroz lerro eta lehenespenezko hurrenkeraren arabera aipatuko direnak: a) Beheranzko zuzeneko lerroan daudenak. b) Goranzko zuzeneko lerroan daudenak. c) Anai-arrebak eta hildako anai-arreben seme-alabak, azken horiek haiekin batera agertzen badira.</p> <p>3.– Era berean, eskubide horiek bidezkoak izango dira, baldin eta besterentzea egiten bada, lehenespenez eskuratzeoko eskubidea nork egikaritu eta geroagoko lerroan lehenespenezko senide tronkerok denaren mesederako.</p> <p>4.– Lehenespenez eskuratzeoko eskubideari uko egin ahal zaio edozein unetan; baina uko-egite hori ez da loteslea izango tronkerokentzat, horren datatik urte bete igarotakoan.</p>	<p>112. atala</p> <p>Tronkaleko senideek, forudunak zein forurik gabekoak izan, 20. atalaren hurrenkeraren eta lerroaren eta belaun-mailaren oinarreko hurbiltasunaren arauera, kanpokoei eta ordainbidez inorendu nahi izan daitezen tronkaleko ondasunak direla-eta lehentasunez eskuratzeoko eskubidea dute. Eskubidea erabiltzen duen tronkaleko senidea baino lerro urrunagoko tronkaleko senideren baten alde egin dadinean inorentzea, orduan ere izan liteke lehentasunezko eskuraketa. Tronkalekoak uko egin diezaiotze lehentasunez eskuratzeoko eskubideari edozein unetan, baina behin une horretatik urtebete igaro ondoren ez da ukatze horretara behartuta egongo.</p>
<p>73. artikulua.– Lehenespena lerroan eta graduak.</p> <p>Lerro bakoitzaren barruan, hurbileko senideak urrunekoa baztertzeko du. Gradu bereko senideak bat baino gehiago izanik, guztiek ere lehenespenez eskuratzeoko eskubidea egikaritu nahi badute, orduan, finkaren edukitza zein tronkerok izan eta horrexerik dagokio eskubidea. Halakorik izan ezean, eskuratzailerak izendatuko da, notarioaren aurrean egindako zozketaren bidez.</p>	<p>113. atala</p> <p>Lerro bakoitzaren barruan, hurbileko senideak urrunagokoa kanporatzen du. Lehentasunez eskuratzeoko eskubidea belaun-maila bereko senide batek baino gehiagok erabiltzen badute, eskubidea funtsa duen tronkalekoari dagokio edo, bestela, inorenganatzailerak euren artean nahiago duena aukera dezake. Inor aukeratu ezean, eskuratzailerak Eskribauaren aurreko zozketaz erabakiko da.</p>
<p>74. artikulua.– Eskubidearen mugapena hirigintzako sailkapenaren arabera.</p> <p>Ez da lehenespenez eskuratzeoko eskubiderik gertatuko, besterendutako finkak hiri-lurzoruan edo lurzoru urbanizagarri sektorializatuan badaude.</p>	<p>114. atala</p> <p>Ez da lehentasunez eskuratzeoko eskubiderik izango hirilur direnetan, edo indarreko hirigintza-planen arauera hirilur izango direnetan, dauden funtsak inorentzea dela eta. Salbuespen bezala, tronkaleko senidearen aurrekoren baten famili-etxea izandakoa, eta osotasunean berezia dena, inorentzea dela eta, lehentasunez eskuratzeoko eskubidea izango da, dagoen tokian dagoela.</p>
<p>75. artikulua.– Finka bat baino gehiago besterentzea.</p> <p>Finka bat baino gehiago besterentzen badira, tronkerok bere eskubidea egikaritu ahal izango du, bati edo batzuei begira, eta ez gainerakoei begira; baina, baserria besterentzen bada, orduan hori ustiapen-unitate gisa eskuratu behar du, horri lotuta besterentzen diren lur guztiekin batera, nahiz eta Jabetza Erregistroan bananduta inskribaturik agertu.</p>	<p>115. atala</p> <p>Inorendutako funtsak bat baino gehiago direnean, eurotariko bat edo batzuk direla-eta erabil dezake tronkalekoak bere eskubidea, guztietan erabili beharrean, baina inorendutakoa baserria bada, ustiakuntza-batasuntzat eskuratu behar izango du berari lotutako guztiekin, Jabetza-Lerrokategian bananduta agertzen badira ere.</p>
<p>76. artikulua.– Besterentzearen aurreko deia.</p> <p>Norbaitek ondasun tronkalak besterendu nahi baditu, eta ondasun horiek foru-saka eskubidearen</p>	<p>116. atala</p> <p>Saka-eskubidepeko ondasunik inorendu nahi dezanak Eskribau bidezko deia egingo die tronkaleko senideei.</p>

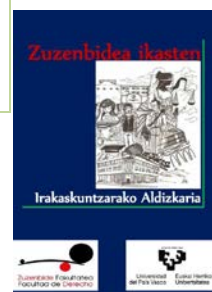

<p>mendekoak badira, senide tronkeroei dei egingo die, notarioaren bidez.</p> <p>Deia aldarrikatuko da ediktuen bidez. Horiek artikulua honetan arauturikoaren arabera argitaratuko dira. Ediktuan ondorengoak adieraziko dira: besterentzea nork egin nahi duen eta horren nondik norakoak, besterendu nahi den finkarenak, horren eskuraketa-titulua nondik datorkion, katastroaren arabera balioa, horrelakorik baldin balego, eta inorentzea gauzatzeko aukeratutako Eskribaua, baita funtsaren lerrokatze-ezaugarriak ere, horrelakorik balu. Iragarpen-agiria, edozelan ere, funtsa dagoen Udallerriaren udaletxeko iragarkietarako tokian emango da argitara. Deia notario-aktaren bidez adieraziko da. Horretarako, notarioak alkateari ediktua eskura eman edo jaso izanaren agiridun posta ziurtatuz igorri diezaioke, iragarkietarako tokian jarri eta hamabost egunez etenik gabe jendaurrean egon dadin. Jaso duenak hori horrela izan dela egiaztatuko du berak izenpetutako edo ediktuan beheko aldean onetsitako egiaztagiriz. Deia, halaber, zuzeneko notario-jakinarazpenaren bidez egin daiteke. Ediktuaren xehetasunak bilduko ditu horrek eta senide tronkero guztiei egingo zaie. Ondore horretarako, alboko senideei egindako jakinarazpenaren kasuan, ulertuko da jakinarazpen hori haien seme- alaba eta ondorengoei ere egin zaiela.</p>	<p>Deia atal honetan zehaztutakoaren arauera argitaratutako iragarpen-agiriz egingo da. Iragarpen-agirian ondorengoak adieraziko dira: inorentzea egin nahi duenaren gora-beherak, inorentzen den funtsarenak, horren eskuraketa nondik datorkion, katastroaren arauerako balioa, horrelakorik baldin balego, eta inorentzea gauzatzeko aukeratutako Eskribaua, baita funtsaren lerrokatze-ezaugarriak ere, horrelakorik balu. Iragarpen-agiria, edozelan ere, funtsa dagoen Udallerriaren udaletxeko iragarkietarako tokian emango da argitara, parroki-elizara ere igorri litekeela Eskribau agiri-egileak horrela egiteari egoki baldin baleritzo. Deia Eskribau-Agiriz adieraziko da. Horretarako, Eskribauak Alkateari iragarpen-agiria eskura eman edo jaso izanaren agiridun ziurtatutako postabidez igorri diezaioke, eta, halan baderitzo, dagokion Parrokoari ere, iragarkietarako tokian jarri eta hamabost egunez etenik gabe jendaurrean egon dadin. Jaso duenak hori horrela izan dela egiaztatuko du berak izenpetutako edo iragarpen-agiriaren behelaldean onetsitako egiaztagiriz.</p>
<p>77. artikulua.– Eskubidea egikaritzeko agerraldia.</p> <p>1.– Tronkeroak onibarra eskuratu nahi badu, jakinarazpen pertsonala zein notariok egin eta notario horren aurrean agertuko da tronkeroa, jakinarazpenetik zenbatuta hilabeteko epean, edo ediktua argitaratu eta hurrengo hamar egun baliodunetan. Egintza horretan bertan, tronkeroak gordailutu egingo du, fidantza gisa, katastroaren arabera balioaren ehuneko hogeia, balio hori ediktuan edo zuzeneko notario-jakinarazpenean agertzen bada.</p> <p>2.– Tronkero bat baino gehiago agertuz gero, guztiek ere fidantza jartzeko betebeharra izango dute, eta notarioak fidantza atxikiko du, eskritura egiletsi arte; norbaitek fidantza kentzen badu, bere eskubideari uko egiten diola ulertuko da.</p> <p>3.– Salmenta-eskrituraren aurreko notario-jarduna agerkai bakar batean jasoko da. Burututako eginbide guztien lekukotza emango die notarioak agertzaileei.</p>	<p>117. atala</p> <p>Onibarra eskura nahi duen tronkalekoak iragarpen-agirian aipatzen den Eskribauarengana joko du argitalpenaren epearen amaieratik hamar asteguneko epearen barruan. Ekintza berean katastroko balioaren ehuneko hogeia gordailuan emango du bermetzat, iragarpen-agirian balio hori aipatzen bada. Tronkaleko bat baino gehiago agertzen badira, denak eman behar izango dute berme-gordekizuna, Eskribau-eskritura egin arte Eskribauak gordeko duena, itzultzea eskatzen duenak eskubideari uko egiten diola ulertzen dela. Salmentazko Eskribau-eskrituraren aurreko Eskribauaren iharduera guztiak agiri bakarrean jasoko dira. Eskribauak burututako ekinbide guztien lekukotza emango die agertutakoiei.</p>
<p>78. artikulua.– Oinibarraren balorazioa.</p> <p>1.– Notarioak alderdiei dei egingo die, alderdiok, aurreko artikuluan aipatu epea muga-eguneratu eta hurrengo hogeia egun baliodunetan, peritua izenda dezaten; peritu horrek finka baloratu beharko du. Alderdiak ados jartzen ez badira, bakoitzak peritu bana izendatuko du, eta, hirugarren peritua izendatzeko, notarioaren aurrean zakuan sartuko dira lau perituen izenak. Notarioak berak izendatuko ditu lau horiek, finken izaera kontuan hartuta, finka horiek bide judizialean baloratzeko baimena duten perituen artean. Behin izenak zakuan sartuta, zozketa bidez izendatuko da lau horietatik</p>	<p>118. atala</p> <p>Eskribauak dei egingo die batzuei eta besteiei funtsa balioetsi behar duen aditua izendatu dezaten aurreko atalean aipatutako epea amaitu eta hogeia asteguneko epea bete orduko. Horretan bat ez badatoz, alderdi bakoitzeko aditu bana izendatuko da, baita hirugarren bat ere, Eskribauak izendatutako lau izen zorro baten sartu eta zozketaz bere aurrean ateratakoa aukeratzuz. Ekintza berean, inorentzaileak tronkalekoen artean nor duen nahiago adieraziko du, 113. atalean zehaztutakoaren arauera. Adituek jarritako salneurria behartuta egongo dira alderdietakoak, salneurri horren berri ematen duen jakinerazpena jaso eta</p>

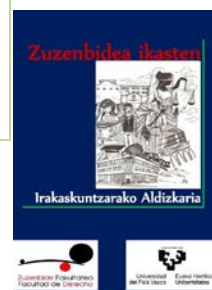

<p>bat. Notarioak perituei epea jarriko die, tasazioa egin dezaten; epe hori ezingo da izan hogeie egunetik gorakoa. Perituek finkatutako prezioa alderdientzat loteslea izango da, eta alderdiok eskritura egilei beharko dute, tasazioaren emaitza haiei noiz jakinarazi eta hurrengo hamabost egunetan. Notarioak jarritako data horretan saltzailea ez bada agertzen, ulertuko da ados dagoela, tronkeroek zein peritu proposatu eta peritu horren izendapenarekin. 2.– Tasazioa ez da beharrezkoa izango, baldin eta eskualdatzaileak eta lehenespeneko tronkero izendatuak, prezioa hitzartzen badute, eta, aldi berean, eskritura publikoa formalizatzen badute.</p>	<p>biharamonean hasita hamabost eguneko epea dutela Eskribau-eskritura egiteko. Ez da beharrezkoa izango adituon neurketarik eskualdatzailea eta aukeratutako edo izendatutako lehentasunezko tronkaleko senidea salneurrian bat badatuz, aldi berean Eskribau-eskritura burutuko dutela.</p>
<p>79. artikulua.– Salerosketa-eskritura egilestea lehenespeneko senide tronkeroari. 1.– Fidantzarekin aurre egingo zaie hura norik eman eta horrexen betebeharre; pertsona hori ez bada agertzen eskrituraren egilespenera, eskualdatzaileak aukeran du finkatutako prezioan egilespena egin dadin eskatzea edo hark eskuraketan atzera egin duela ulertzea; besterentze-asmoa norik iragarri eta horrexen esku geratuko da fidantzaren zenbatekoa, kalte-ordain gisa eta hori beheratzeko aukeratik gabe. Eskualdaketa aukeratuz gero, prezioaren zati gisa hartuko da fidantza. 2.– Atzera-egite kasuan, notarioak atzera-egite hori jakinaraziko die, hamar eguneko epean, fidantza eman eta horri eusten dioten senide tronkeroei, salmenta formalizatzeko eguna eta ordua adieraziz. Jakinarazpenaren eta formalizazio-dataren artean, gutxienez, hamabost egun igaro beharko dira, salbu eta jakinarazpena jaso dutenek beste tasazio bat eskatzen dutenean.</p>	<p>119. atala Bermetzat emandakoa emailearen betebeharren erantzunkizunetarako izango da eta, Eskribau-eskritura egiteko orduan agertzen ez bada, eskualdatzaileak aukeran izango du eskualdaketa jarritako salneurrian egiteko eskatzea edo eskuratu nahi ez duela ulertzea, inorentzea egiteko asmoa zuenarentzat izango dela bermea, kalte-ordain bezala. Eskualdaketa egitea aukeratuko balu, bermea salneurriaren zatitza hartuko litzateke. Eskuratu nahi ez denean, bermea gordailuan eman eta mantendu duten tronkaleko senideei horren jakinerazpena emango die Eskribauak, hamar eguneko epean, salmenta egiteko eguna eta ordua zehaztuz. Jakineraztetik salmenta egiteko egunera arte gutxienez hamabost egun igaro beharko dute, jakinerazpena jaso dutenek adituek berriro neur dezaten eskatu ezik.</p>
<p>80. artikulua.– Ondasun tronkalak besterentzeko askatasuna. Senide tronkeroetatik batek ere ez badu bere burua aurkezten edo batek ere ez badu bere eskubidea gauzatzen, jabeak onibarra besterentzeko askatasuna izango du, kostu bidezko tituluetatik edozeinen bidez, eta berak askatasunez erabakitzen dituen prezio eta baldintzetan; horretarako epea urtebetekoa izango da, ediktuan aipatu epea mugageneratu denetik zenbatuta. Epe hori igarota, ezin izango du kostu bidezko besterentzerik gauzatu, beste dei bat egin gabe. Tronkeroak bere burua ez duela aurkeztu ulertuko da, baldin eta tronkero horrek azpiatal honetan aipatu epeetatik edozein iraugitzen uzten baditu.</p>	<p>120. atala Tronkaleko seniderik agertuko ez balitz edo batek ere ez balu bere eskubidea erabiliko, jabeak askatasun osoa izango luke onibarra beste norbaiti inorentzeko edonolako ordainbidez eta berak erabakitako salneurri eta baldintzen arauera, iragarpen-agiria azkenez argitara eman eta urtebeteko epearen barruan. Epe hori igaro ondoren, ezin izango du ordainbidez inorendu deia berriro egin gabe. Tronkalekoa ez agertutzat joko da Idazpuru honetan aipatutako edozein epe iraugitzen uzten duenean.</p>
<p>81. artikulua.– Tronkero ez diren hirugarrenei besterentzea. Notarioaren aurreko agerraldiaren bidez, eta aho batez erabakia hartzen badute besterentzaileek, eta dei horretara lege bidez agertu diren tronkeroek, lehenespen-graduan ez daudenek barne, orduan, finka hirugarrenari besterendu ahalko zaio; besterentzea formalizatu beharko da, aurreko artikuluan agindu epean, alegia, urtebeteko epean.</p>	<p>121. atala Inorentzaileak eta deira legez agertutako tronkalekoek, lehentasunezko belaun-mailakoak ez direnek ere, funtsa beste norbaiti inorentzea erabaki dezakete, ahobatez eta Eskribau aurreko agerpen bidez. Inorentzea aurreko atalean aipatutako urte beteko epean egin beharko da.</p>
<p>82. artikulua.– Egindako izapideak jasotzea besterentze-eskrituran. Ondasun tronkalak kostu bidez besterentzeko eskritura guztietan, besterentze hori lehenespenez</p>	<p>122. atala Saka-eskubidepean dauden tronkaleko ondasunen ordainbidezko inorentzeko edozein Eskribau-eskrituratan foru-deia egin den ala ez jarriko da.</p>

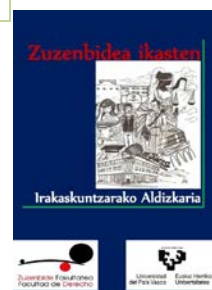

<p>eskuratzeko eskubidea mendekoa baldin bada, foru-deia egin den ala ez agerraraziko da; eta, baiezko kasuan, xehe-xehe aipatuko dira ediktua finkatzeko akta, edo, hala badagokio, notarioaren zuzeneko jakinarazpena eta geroko eginbideak; kasuan kasuko inskripzioan agerraraziko da, halaber, deia legezko forman egin den ala ez.</p>	<p>Baiezkoan, iragarpen-agiria jarri izanari buruzko agiria eta ostean burututako ekinbideak aipatuko dira, dagokion lerrokapenean dei hori legezko eran egin zen ala ez zehaztuz.</p>
<p>83. artikulua.– Foru-saka. 1.– Onibarra besterentzen bada aurretiaz deia egin gabe, 72.2 artikuluan zerrendaturiko edozein tronkerok foru-saka akzioa egikari dezake, besterentzearen deuseztasuna eta finkaren adjudikazioa eskatuz, azken hori finkaren beraren balorazio zuzenaren arabera. Tronkeroak epaiketa adierazle batean egikaritu beharko du eskubide hori, eta epaiketa hori sustatu beharko du, besterentzailearen aurka, eskuratzailaren aurka eta erregistroan besterentze hori egin eta harrezkeroko beste eskubide-titular guztien aurka, hiru hileko epean, Jabetza Erregistroan inskripzioa egin denetik zenbatuta, edo, inskripzioa egin ezik, besterentzearen berri izan duenetik zenbatuta. 2.– Tronkeroak eskubide berbera izango du, baldin eta, foru-deiak egin arren, finka besterendu bada iragarritako prezio edo baldintzez bestekoetan. 3.– Epaiak oniritzia ematen badio saka-akzioari, salmenta deuseza dela adieraziko du, eta demandatzailearen mesederako beste besterentze bat egitea aginduko du; epaiak berak finkatuko du zein prezio ordaindu behar duen demandatzaileak, horretarako, epaiketan bertan, alderdien arteko aurkakotasunean jardungo dela. 4.– Behin epaia irmo izanda, demandatzaileak epai hori betearazteko akzioa egikaritzen badu, epaitegiaren zainpean utzi beharko du onibarraren balorazio gisa finkatutako prezioa; prezio horren gain, erosleak lehenespena izango du, saltzailearen beste edozein hartzekoduni begira, erosketaren prezioa eta horren korrituak kobratzeko. Behin jabariari buruzko inskripzioa deuseza dela adierazita, inskripzio horren ondorengo zamak baldin badaude Jabetza Erregistroan, eta zama horiek, epaiaren aginduz, ezereztu beharrekoak badira, orduan, zainpean utzitako prezioa, lehenengo eta behin, geroagoko hartzekodunen esku geratuko da. Inguruabar hori epailearen ebazpenean jaso beharko da. 5.– Tronkero demandatzaileak eskatu behar du betearazpena, epaia irmoa denetik hiru hileko epean; behin epe hori igarota, aurkaratutako salmenta baliozkotuta geratuko da. Epaiak, betearazpena agintzeko unean, erabaki beharko du zainpean jarritako kopuruaren destinoa.</p>	<p>123. atala Onibarra inorendu egingo balitz aurreko deia egin gabe, eskuratu duenak baino lehenagoko eskubidea duen tronkaleko edozeinek erabil dezake sakaeskubidea, egindako inorentzea bertan behera uzteko eta funtsa bidezko balioaren arauera berari izendatzeko eskatuz. Eskubide hori saltzaile eta eroslearen aurkako agizko epaiketaz erabili behar izango du, Jabetza-Lerrokategian agertuerazi egiten denetik, edo egiten ez bada inorentzearen berri izan duenetik, hiru hilabeteko epea bete orduko. Saka gertatuko balitz, onibarraren balioaren salneurria gordezki eman beharko du tronkalekoak Epaitegian, eta horren gainean erosleak izango du lehenaspena, saltzailearen beste edozein hartzekodunen aurretik, egindako erosketaren salneurria eta horren erredituak berreskuratzeko. Eroslearen eta saltzailearen arteko arazoak, kalteei buruzko erantzunkizunak direla-eta, epaiaren egiterapen-aldian erabakiko dira gertakizunen ekinbide berean, baina bereiztuta.</p>
<p>84. artikulua.– Lehenespenez eskuratzeko eskubideak egikaritzea hipoteka-betearazpen kasuetan eta premiamendu-prozeduretan. 1.– Hipoteka-betearazpenaren kasuan, betearazpen hori epaiketa bidezkoa izan nahiz epaiketatik kanpokoan izan, eta premiamendu-prozeduretan ere, senide tronkeroek hurrengo eskubideetatik edozein egikaritu ahal izango dute, foru-sakaren ondoriozko eskubidea duten neurrian:</p>	<p>124. atala Bahitura bidezko zor-ordainketetan, epaizkoak edo epaiz kanpokoak, zein premiazko ihardunbidezkoetan, tronkaleko senideek hurrengo eskubideetarik edozein erabil dezakete: 1. Lehenaspenez eskuratzekoa, esleipenaren salneurri berean, enkantea egiten duen ihardute-sailaren aurrean agertuz, hartzaileari eskualdaketaren Eskribau-eskrittura egin orduko, eta aipatutako salneurria ekintzan bertan gordailuan</p>

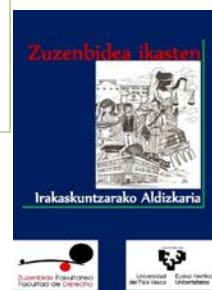
<p>a) Lehenespenez eskuratzeko eskubidea, salmenta-adjudikazioaren prezioa dela bide. Horretarako, enkantea zein organok egin eta organo horren aurrean agertu beharko da, eta prezioa zainpean utzi beharko du, salmenta-eskultura egileksi baino lehen, edo organo eskudunak Jabetza Erregistroan inskribatzeko moduko ziurtagiria luzatu baino lehen.</p> <p>b) Foru-sakaren ondoriozko eskubidea, atal honetan araututako moduan, eta, betiere, hiru hileko epean, enkantearen datatik zenbatuta.</p> <p>2.- Adjudikazioa hartzekodun betearazleari egiten zaionean, eskubide berbera izango dute, hiru hileko epean, adjudikazioaren datatik zenbatuta.</p>	<p>emanaz, edo 2. Saka deritzona, Idazpuru honetan araututakoaren arauera eta enkantea egin den egunetik hasita hiru hilabeteko epearen barruan. Zorraren hartzekodunari izendatzen zaionean ere berdin izango du eskubidea, izendatze-egunetik hasita hiru hilabeteko epearen barruan.</p>
<p>85. artikulua.– Lehenespenez eskuratzeko eskubideak egikaritzea trukaketa-kasuetan. 1.– Azpial honetan xedatutakoa aplikatuko da trukaketa-kasuetan ere, baldin eta hurrengo inguruabarretatik bat gertatzen bada:</p> <p>a) Ondasun tronkala trukatzeko edo subrogatzeko denean ondasun ez-tronkalekin, edo, tronkalak izanda, lehenespenez eskuratzeko eskubidetik baztertuta dauden ondasunekin.</p> <p>b) Jasotako ondasunaren balioa, izatez, trukaketan emandako ondasun tronkalarena baino txikiagoa denean heren batean.</p> <p>2.– Titularrak ondasun tronkala besterentzen duenean bizi arteko errentaren bat edo mantenua lortzeko, orduan, eskubide hori egikaritzen duenak bermatu beharko du, gutxienez, pentsio hori ordaintzea edo harako laguntza ematea, besterentzailearen eta haren ezkontide edo bizikidearen bizitzak iraun bitartean.</p>	<p>125. atala</p> <p>Idazpuru honetan araututakoa trukaketetan ere ezarriko da jarraian zehazturiko egoeretan: 1. Tronkaleko funtsa tronkalekoak ez diren ondasunen ordezkari denean, edo tronkalekoak izan arren lehentasunez eskuratzeko eskubidepetik kanpo daudenean. 2. Trukaketaren bidez jasotzen den funtsak emandako tronkaleko ondasunaren balioaren heren bat gutxiago balio duenean.</p>
<p>86. artikulua.– Lehenespenez eskuratzeko eskubideak egikaritzea errentamendu-kasuetan.</p> <p>1.– Errentariaren errentamendu-kontratuak berrogei urtetik gorako indarraldia baldin badu, errentari horren kausatzaile zein senide izan eta senide horiek guztiek finkaren gainean izan duten edukitza-epea barne hartuta, orduan errentariak errentapeko finka lehenespenez eskuratzeko eskubidea izango du, azpial honetan araututako moduan.</p> <p>2.– Errentariaren eskubide horrek lehenespena izango du alboko senideenari begira, eta tronkeretatik batek ere ez du lehenespeneko eskubiderik izango, errentariari finka eskualdatzen zaionean jabetza eskuratzeko eskubidearen ondorioz.</p>	<p>126. atala</p> <p>Berrogei urtetik gora errenta-hitzarmena indarrean izan dezan errentariak, bere senideek funtsa errentan izan zuten denbora ere barruan dela, errentan hartutako funtsa hori dela eta lehentasunez eskuratzeko eskubidea izango du, Idazpuru honetan arautzen denaren arauera. Errentariaren aipatutako eskubideak lehentasuna dauka alboko senideenaren aurrean, eta tronkaleko batek ere ez du lehentasunezko eskubiderik izango jabe izatera heltzeko eskubidea dela- eta inorentzen zaionean funtsa errentariari.</p>
<p>87. artikulua.– Eskubide horien lehenespena beste eskuratzeko eskubide batzuen gainetik. Titulu honetan aitorturiko eskubideek lehenespena izango dute beste edozein eskuraketa-eskubideri begira, baita erregistroko hirugarrenotzari begira ere, baldin eta halakoa sortzen bada inskripzioa egin delako lehenespenez eskuratzeko eskubidea egikaritzeko epeetan zehar.</p>	<p>127. atala</p> <p>Idazpuru honetan aitorturiko eskubideek antzeko izaeradun beste edozeinek baino lehentasun haundiagoa izango dute.</p>

LAUGARREN ATALA TESTAMENTUA EGITEKO ASKATASUNA ARABAKO AIARA HARANEAN

<p>88. artikulua.– Lurralde-eremua. 1.– Aiarako haranari berezko zaion zuzenbide zibila aplikatuko da Aiara, Amurrio eta Okondoko udal-mugarteetan, eta, Artziniegako udaletik, Mendieta, Erretes Tudela, Santa Koloma eta Soxogutiko auzoetan. 2.– Aipatu udal-mugarteetan geroago administrazio-aldarazpenak gertatuz gero, horiek ez dute aldatuko zuzenbide zibil aplikagarria.</p>	<p>131. atala Aiarako Forua, Aiara, Amurrio eta Okondo udalerrri osoetan eta Artziniega udalerriko Mendieta, Erreta-Tutera, Santa Koloma eta Zolloguti herrietan ezartzen da.</p> <p>132. atala 1. Udalerrri bat edo batzuk batzen bazaizkio Aiarako Forua ezargarri duen udalerriren bati, Aiarako Forua hedatuko zaio udalerrri batuberriari. 2. Udalerrri forugabe bati udalerrri forudunen bat batzen bazaio edota udalerrri forudunen baten zati bat banatzen bada, horrek ez dio eragingo batutako lurraldean nahiz banatuan ezargarri zen zuzenbide zibilari. 3. Udalerrri forudunetakoren batek bat egiten badu udalerrri forugaberen batekin, Aiarako Forua izango da ezargarri udalerrri berri horretan.</p>
<p>89. artikulua.– Testamentua egiteko askatasuna Aiara haranean. 1.– Aiarako toki-azotasun zibila dutenek euren ondasunak askatasunez xedatu ahal dituzte, hala nahi eta hobesten duten modurik egokienean, testamentu, dohaintza edo oinordetza-itunaren bidez, titulu unibertsalaren bidez edo banakako tituluaren bitartez, euren nahitaezko jaraunsleak gehiagorekin edo gutxiagorekin baztertuz.</p>	<p>133. atala 1. Herritasun zibilak aginduko du Aiarako Forua ezartzerakoan. 2. Aiarako Forua ezartzeko orduan, Zuzenbide aruntak arautuko du herritasun zibila.</p> <p>134. atala 1. Foru-herritasuna daukienez ondasunak askatasun osoz erabil ditzakete, guztiak ala zati bat, testamentuz, agintzaz nahiz dohaintza bidez, derrigorrezko oinordekoak handiaz nahiz txikiuz baztertu ondoren, on ala hobe eritziagatik.</p>
<p>89. artikulua.– Testamentua egiteko askatasuna Aiara haranean. 2.– Nahitaezko jaraunsle gisa hartzen dira lege honen 47. artikulua araberako halakoak direnak.</p>	<p>134. atala 2. Ondorengoak, aurrekoak eta ezkontidea joko dira derrigorrezko oinordekotzat, Kode Zibilak erabakitako kasuetan</p>
<p>90. artikulua.– Bazterketa. 1.– Bazterketa esanbidezkoa nahiz isilbidezkoa izan daiteke, banakakoa nahiz baterakoa.</p>	<p>135. atala 1. Bazterketa esan nahiz isilbidezkoa izan daiteke eta, halaber, banakakoa edo baterakoa. 2. Isilbidezko bazterketatzat joko dira nahita aipatu gabekoa eta bidezko zein bidegabeko oinordetza-kentzea. 3. Derrigorrezko oinordeko guztien baterako bazterketak, oinordetzailea hiltzean horrelakoak diren guztiak hartuko ditu.</p>
<p>90. artikulua.– Bazterketa. 2.– Bazterketa ez egiteak sortuko ditu 48.3 artikuluan ezarritako ondoreak.</p>	<p>136. atala Ez dira aipatu gabekotzat joko edozein bidez baztertutako senipartedunak.</p>
<p>48. artikulua.– Senipartea. 3.– Bazterketarik ez egitea eta isilbidez baztertzea parekoak dira.</p>	<p>137. atala Nahigabe aipaturik gabeko derrigorrezko oinordekoak, bere senipartea eska dezake. Oinordeko-izendapena eta testamentuko gainerako erabaki guztiak seniparte hori gutxi dezaten neurrian murriztuko dira.</p> <p>138. atala Ondorengo guztiak aipatu gabe uzten direnean,</p>

	<p>seniparte luzea jasotzeko eskubidea izango dute ondorengook. Horietakoren bat baino ez bada aipatu gabe utzi gainerako senipartedun aipatutakoetatik gutxien jasotakoak beste hartzeko eskubidea izango du eta, gutxienez, seniparte laburra.</p> <p>139. atala Baztertutako ondorengo ondoengoa ez dira aipatugabekotzat joko, eta aurrekoaren ordezkio gertatuko dira bazterketan.</p>
<p>91. artikulua.– Botere osoko gozamenaren eraketa. 1.– Aiarako toki-auzotasun zibila dutenek botere osoko gozamena eratu ahal dute, testamentuaren bidez nahiz oinordetza-itunaren bidez. 2.– Eratutakoa botere osoko gozamen gisa hartzen da, gozamendunari ahalmena ematen zaionean, ondasun guztiak edo batzuk dohaineko tituluan, inter vivos nahiz mortis causa xedatzeko, eratzailaren seme-alaba edo ondorengo mesederako, eta eratzailak beren-beregi aipaturiko beste pertsonen mesederako. 3.– Eratzailak botere osoko gozamenaren edukia zabaldu, murriztu edo zehaztu ahal du. 4.– Testamentu-ahalordea ematen denean ulertzen da botere osoko gozamena ere egiletsi dela, beren-beregi kontrakoa xedatzen denean izan ezik.</p>	<p>140. atala Podere osoko gozamenaren arabera, gozamendunari dagokio, inter vivos edo mortis causa ekintzaz, gozamen jartzailearen seme-alaba edo ondorengo guztien nahiz zenbaiten artean ondasun guztiak zein ondasun batzuk dohain banatzeko ahalmena, gozamen-eskubidearen berezko edukiari dagokionaz gain.</p> <p>141. atala Aurreko atalean erabakitakoa gorabehera, testamentu egiteko askatasuna erabiliaz, gozamen-jartzaileak esku osoa izango du podere osoko gozamendunak ondasunen jasotzailea edo jasotzaileak nortzuren artean izenda ditzakeen aipatzeko eta, halaber, podere osoaren edukia zabaldu, murriztu nahiz zehatzagotzeko.</p>
<p>92. artikulua.– Botere osoko gozamenaren ezaugarriak. Botere osoko gozamena bere-berezko eskubidea da. Ezin izango da inolako tituluren bidez besterendu edo kargatu, eratzailak horretarako baimena eman ezik.</p>	<p>142. atala Podere osoko gozamena bere-berezko eskubidea da. Ezin izango da inolako bidez ez inorendu ez zorpetu, gozamenjartzailearen baimenik gabe</p>
<p>93. artikulua.– Botere osoko gozamenaren egikaritzea. Botere osoko gozamendunak ondasun batzuk xedatzen baldin baditu, jasotako ondasunekin baztertuta geratzen dira senipartedun onuradunak; horri kalterik egin gabe, geroagoko egintzetan, gozamendunak beste ondasun batzuk eman ahal dizkie senipartedun horiei.</p>	<p>143. atala Gozamendunak podere osoko gozameneko ondasunak zenbait senipartedunen artean bana baditzake, senipartedunok baztertutzat joko dira, gozamendunak banatu gabeko ondasunekiko egoki dakiekeen eskubidearen kalterik gabe.</p>
<p>94. artikulua.– Gozamendunaren betebeharrak. Gozamendunak ordaindu beharko ditu botere osoko gozamenak zein ondasun hartu, eta ondasun horien gaineko konponketa, gastu, zama eta kontribuzio guztiak, ondasunok xedatzen ez dituen bitartean.</p>	<p>144. atala Podere osoko gozamenpeko ondasunei dagozkien andega-konponketa, gastu, zorpe nahiz zerga guztiak gozamendunaren kontura izango dira, ondasunok bana ditzan artean.</p>
<p>95. artikulua.– Gozamendunaren fidantza. Botere osoko gozamendunak ez du fidantza emateko betebeharririk izango, kausatzaileak beren-beregi xedatutakoa salbu.</p>	<p>145. atala Podere osoko gozamendunak ez du bermerik ezarri beharririk izango, oinordetzaleak besterik agindu izan ezian.</p>

BOSGARREN ATALA BASERRIARI BURUZKO ARAU BEREZIAK GIPIZKOAN

<p>96. artikulua.– Baserriaren oinordetzaren antolaketa. Gipuzkoako lurralde historikoan, baserriaren gaineko oinordetza antolatzeko, lege honen arauak aplikatuko dira, betiere lurralde historiko horretako forma, erakunde eta printzipio tradizionalei egokituz</p>	<p>147 ataletik 188 atalera, hau barne</p>
<p>97. artikulua.– Baserria. Baserria, izatez, familiaren ustategia da, nekazaritzaren arlokoa nahiz abeltzaintzaren arlokoa; ustategi hori eratzen du landetxeak berak, eta, horrekin batera, osagai higigarri desberdinek, abelburuek, ustiatze-eskubideek, makineriak, instalazioek, eta, orobat, landa, lursail, baso edo mendi batek edo batzuek. Lursail edo landa horiek landetxearen ondoan egon daitezke edo horretatik aparte, eta, halakoak izendatzeko, baserriari dagozkion lurak direla esan ohi da.</p>	
<p>98. artikulua.– Ondazilegiak. Baserriaren osagaietan, ondazilegiak diren lursailak barruraturik daudela ulertuko da.</p>	<p>Baliokiderik gabe.</p>
<p>99. artikulua.– Baserria dohaineko tituluaren bidez eskualdatzean sartutako ondasuna. Baserria eta bere lursailen eskualdaketan, dohaineko tituluaren bidez egiten denean, eta aurkakoa hitzartu ezean, aurreko artikuluetan zehaztutako multzoa barruratuko da.</p>	<p>Baliokiderik gabe.</p>

HIRUGARREN KAPITULUA OINORDETZA ITUNAK

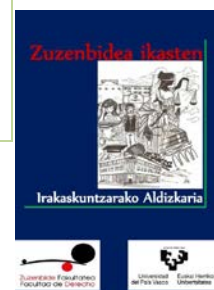
LEHENENGO ATALA XEDAPEN OROKORRAK

<p>100. artikulua.– Oinordetza-ituna. 1.– Oinordetza-itunaren bidez, ondasunen titularrak horiek xedatu ahal ditu mortis causa. 2.– Itunaren bitartez, halaber, uko egin dakieke jarauntsi oso baten edo zati baten gaineko oinordetza-eskubideei, jarauntsi horren kausatzailea bizirik dagoen bitartean. Era berean, xedatu ahal dira hirugarren baten jarauntsiaren gaineko oinordetza-eskubideak, betiere hirugarren horren adostasunarekin. 3.– Oinordetza-ituna baliozkoa izan dadin, nahitaezkoa da egilesleak adin nagusikoak izatea. 4.– Oinordetza-itunak nahitaez egiletsi beharko dira eskritura publikoan.</p>	<p><u>Bizkaian:</u> 74. atala Ezkontza-hitzarmenez, dohaintzaz edo Eskribau aurreko eskritura bitartez egindako itunez bana daitezke jarauntsiko ondasunak, guztiak edo batzuk, bertan agindutako era, gordekizun, ordezkatzeko, itzultze-hizpaketa, zorpe eta betekizunekin. Eskritura-egileek, gainera, dauzkaten ondasun guztiak edo batzuk unean bertan eskualdatze zein hildakoan egin dadila erabaki dezakete.</p> <p><u>Aiara:</u> 134. atala 1. Foru-herritasuna daukienez ondasunak askatasun osoz erabil ditzakete, guztiak ala zati bat, testamentuz, agintzaz nahiz dohaintza bidez, derrigorrezko oinordekoak handiaz nahiz txikiaz baztertu ondoren, on ala hobe eritziagatik</p> <p><u>Gipuzkoan:</u> 179. Atala Baserriaren eta hari lotutako ondasunen ordenazioa eskritura publikoaz egindako oinordetzako itunaren</p>
--	--

	<p>bidez egin ahal izango da. Itungileek ezkontzako hitzarmeneko eskritura erabil dezakete helburu horretarako.</p>
<p>101. artikulua.– Oinordetza-ituna eta testamentua. 1.– Oinordetza-itunaren bidez ondasunen oinordekoa izendatzeak ondorerik gabe uzten ditu itunpeko ondasunen gainean aurretiaz egindako testamentu-xedapen guztiak. 2.– Izendapen hori aldarazi edo suntsiarazi egingo da, bakarrik, egilesleek edo euren oinordekoek beste itun bat eginez gero, eta, orobat, alderdiek ezarritako arrazoien ondorioz. 3.– Oinordetza-ituna azkentzen da, alderdiek finkatutako arrazoien ondorioz edo legez ezarritako arrazoien ondorioz.</p>	<p>Bizkaian: 75. atala Ondasunen oinordekoa oinordetza-itunez izendatzen bada, indarrrik gabe geratuko da aurretik testamentu bitartez egindako edonolako ondasun-banaketa. Izendapen hori, egin dutenen edo euren ondorengoen arteko itun berri batez baino ezin izango da aldatu ezta iraungi ere eta, beti ere, alde biek itundutako arrazoiengatik baino ez.</p> <p>Gipuzkoan: 183. atala Oinordekoa oinordekotzako itunaren bidez izendatzen bada, testamentuz aurretik emandako xedapen guztiak eraginik gabe geldituko dira. Elkarrekiko testamentua egin bada liburu honetako 175. ataletik 178. atalera bitartekoetan ezarritakoa aintzat hartuko da.</p> <p>184.atala Oinordekotza itunaren bidez egindako izendapena, bakar-bakarrik izendatzailearen eta izendatuaren, edo izendatuaren ondorengoen, arteko beste itun baten bitartez edo ondorengo bi ataletan ezartzen diren kausez aldatu edo eraginik gabe utzi ahal izango da.</p>
<p>102. artikulua.– Oinordetza-ituna eta mortis causa dohaintza. Banakako ondasunen gainean mortis causa egindako dohaintza oinordetza-itun gisa hartzen da, eta halakoa izango da, orobat, inter vivos egindako dohaintza unibertsala, kontrakoa hizpatu ezik.</p>	<p>Bizkaian: 76. atala «Mortis causa» egindako ondasun jakin baten dohaintza oinordetza-ituntzat joko da, baita «inter vivos» ekintzaren bidezko ondasun guztien dohaintza ere, besterik hitzartu ezean.</p> <p>Gipuzkoan: 180. atala 2. Baserriaren eta hari lotutako ondasunen mortis causa-ko dohaintza oinordekotza ituntzat hartuko da</p>
<p>103. artikulua.– Oinordekoa izendatzeko ituna. Oinordekoa izendatzeko itunak bere baitan jaso dezake jarauntsiaren gaineko xedapena, titulu unibertsalaren bidez nahiz banakako tituluaren bidez, baita jarauntsiari uko egitea ere; bi kasuotan, egilesleek finka ditzakete hari jarri beharreko erreserbak, zamak, betebeharrak eta baldintzak.</p>	<p>Bizkaian: 74. atala Ezkontza-hitzarmenez, dohaintzaz edo Eskribau aurreko eskritura bitartez egindako itunez bana daitezke jarauntsiko ondasunak, guztiak edo batzuk, bertan agindutako era, gordekizun, ordezkatzeko, itzultze-hizpaketa, zorpe eta betekizunekin. Eskritura-egileek, gainera, dauzkaten ondasun guztiak edo batzuk unean bertan eskualdatze zein hildakoan egin dadila erabaki dezakete.</p> <p>Aira: 134. atala 1. Foru-herritasuna daukienez ondasunak askatasun osoz erabil ditzakete, guztiak ala zati bat, testamentuz, agintzaz nahiz dohaintza bidez, derrigorrezko oinordekoak handiaz nahiz txikiuz baztertu ondoren, on ala hobe eritziagatik.</p> <p>Gipuzkoan: 179. Atala Baserriaren eta hari lotutako ondasunen ordenazioa eskritura publikoaz egindako oinordetzako itunaren bidez egin ahal izango da. Itungileek ezkontzako hitzarmeneko eskritura erabil dezakete helburu horretarako</p>

BIGARREN ATALA

OINORDEKOA OIZENDATZEKO ITUNAK

104. artikulua.– Oinordekoa izendatzea ondasunak unean bertan eskualdatuz.

1.– Oinordekoa izendatzen denean unean bertan ondasunak eskualdatuz, oinordekoak ondasun horien gaineko titulartasuna eskuratzen du, betiere izendatzaileen intereserako, familiaren intereserako eta ondasunen ustiatzearen intereserako ezarritako mugekin; horregatik, kontrako ituna egin ezean, xedatze- edo kargatze-egintza oro baliozkoa izan dadin, nahitaezkoa izango da izendatzailearen eta izendatuaren baterako adostasuna.

2.– Izendatzaileak oinordetza-itunaren aurretik zorrak hartu baditu, izendatzailearen hartzekodunek lehenespena dute unean bertan eskualdatutako ondasunen gainean.

Bizkaian: 77. atala

Ondasunak unean bertan eskualdatzeko egiten den oinordeko-izendapenak ondasunon jabetza ematen dio oinordekoari, izendatzailearen, familiaren zein ondasunen irabazpidearen mesedean alde biek hitzartutako mugabaldintzekin. Horregatik, edonolako erabaki edo karga-ekintzak izendatzailearen eta izendatutakoaren arteko adostasun baterakoa beharko du baliozkoa izateko, bestelako itunik ezean.

Gipuzkoan: 180. Atala

2. Baserriaren eta hari lotutako ondasunen mortis causa-ko dohaintza oinordekotza ituntzat hartuko da.

181. atala

Baserria eta hari lotutako ondasunak unean bertan eskualdatzeak oinordeko izendatua izan dena haien titular bihurtzen du, itundutako mugen barruan. Ondasun horien gaineko xedapenetik edo kargarik dakarren egintza oro baliozkoa izateko izendatzailearen eta izendatuaren adostasuna beharko da.

105. artikulua.– Oinordekoa izendatzea ondasunak post mortem eskualdatuz.

1.– Oinordekoa izendatzen denean post mortem eragingarritasunez, izendatuak ondasunak jasoko ditu izendatzailea hiltzen den unean; baina ituna egilesten denetik oinordeko-izaera eskuratzen du, eta izaera hori besterenduezina eta enbargaezina da.

2.– Izendatzaileak ondasunen gaineko titulartasunari eusten dio, eta, kontrako itundu ezean, ondasun horiek xedatu ahal izango ditu kostu bidez. Eskualdatutako ondasunak, izatez, ekoizpen-ondareak badira, eta izendatua ondare horietan lan egiten badu, haren adostasuna nahitaezkoa izango da, ondasunok kostu bidez besterentzeko, baldin eta izendatzaileak eta izendatuak ez badute bestelakoa itundu.

3.– Oinordekoa izendatzen denean post mortem eragingarritasunez, izendapen horren barruko ondasunek erantzukizuna dute izendatzaileak hartutako zorren gainean.

Bizkaian: 78. atala

Hil ostean indarra izan dezan egindako oinordeko-izendapenak ondasunon oinordeko izaera ematen dio izendatutakoari eta berak ezin izango du ez inorendu ez zorpetu. (...) Izendatzaileek ondasunon jabe izaten jarraitzen badute ere, ordainbidez baino ezin izango dituzte ondasunok banatu

Gipuzkoan: 180. atala

1. Oinordetzako ituna, baserria eta hari lotutako ondasunak presenteko eskualdaketa edo izendatzailea hiltzen den unerarte geroratuaz egin ahal izango da.

182. atala

Oinordekoa eskualdaketa geroratzuz izendatu den kasuetan, izendatzaileak kostu bidez bakarrik xeda ditzake baserria eta hari lotutako ondasunak.

106. artikulua.– Oinordeko izendatuak eskubideak xedatzea.

Oinordetza-itunak post mortem eragingarritasuna badu eta ezkontzako itunetan egilesten bada, izendatuak bere eskubidea xedatu ahal izango du dohaineko tituluaren bidez, baita izendatzailea bizirik dagoenean ere, inter vivos nahiz mortis causa egintzen bitartez, bere seme-alaba eta ondorengoen mesederako.

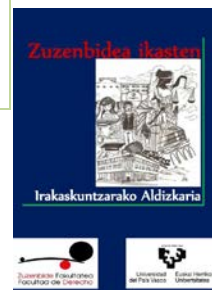
Izendatua izendatzailea baino lehen hilez gero, izendatuaren eskubidea haren ondorengoei

Bizkaian: 78. atala

Ezkontzeko dagoen seme edo alaba izendatu bada oinordeko, honek bere seme-alabei edo ondorengoei bana diezaieke ondasunok dohain, «inter vivos» edo «mortis causa» ekintzen bidez.

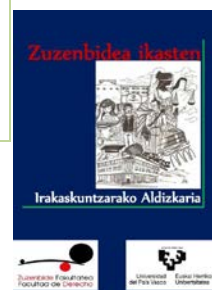
83. atala

Ezkontzera doanen bat oinordeko izendatzen bada, eta izendatutakoa arinago hiltzen bada, berari dagokion eskubidea seme-alabei eta ondorengoei eskualdatuko zaie.

<p>eskualdatzen zaie. Baldin eta abintestato hildako izendatu baten seme-alaba edo ondorengo batzuk badira, izendatzaileak aukera ditzake horietariko bat edo batzuk, testamentu, itun edo bestelako oinordetza-titulu baten bidez.</p>	<p>Izendatutakoa ondorengorik utzi gabe hilgo balitz, izendatzaileari itzuliko litzaizkioke unean bertan eskualdatzeko itunpeko ondare edo ondasunak.</p> <p>Gipuzkoan: 182. atala Oinordekoa eskualdaketa geroratzuz izendatu den kasuetan, izendatzaileak kostu bidez bakarrik xeda ditzake baserria eta hari lotutako ondasunak.</p>
<p>107. artikulua.– Erkidego-ituna. 1.– Familia-ondarearen oinordekoa izendatzen denean, horrekin batera izendatzaileen eta izendatuen arteko erkidego-ituna egin daiteke, sozietate-mota desberdinen formapean edo ondasun-erkidegoaren araubidea erabiliz. Itundutako erkidego-araubideari edo familia-sozietateari aplikatuko zaio, lehenengo eta behin, titulu eratzaila, eta, ordezko moduan, Euskal Lege Zibil honetan xedatutakoa. 2.– Kontrako ituna egin ezean, izendatzaileetatik bat hiltzean ulertuko da haren ezkontideak edo bizirik dirauen izatezko bikotekideak, itunaren egilesle denak, bizi artean eta oso-osorik gordetzen dituela bi-biok erreserbatu izan dituzten eskubideak. 3.– Izendatzaileari itzuliko zaizkio mantenuaren kargapean oinordetza-itunaren bidez eskualdatutako ondasunak, izendatua hiltzen bada, seme-alaba eta ondorengorik utzi gabe, izendatzailea bizirik dagoela.</p>	<p>Bizkaian: 82. atala Izendatzaileek eta izendatutakoek elkarrekin biziko direla edo gozamen-eskubidea zein antzerako beste ahalmenen bat ez galtzea itundu badute izendatzaileen alde, bietako bat hilda bere alargunak osorik eta bizi den artean gordeko ditu eskubideok.</p> <p>83. atala Ezkontzera doanen bat oinordeko izendatzen bada, eta izendatutakoa arinago hiltzen bada, berari dagokion eskubidea seme-alabei eta ondorengoei eskualdatuko zaie. Izendatutakoa ondorengorik utzi gabe hilgo balitz, izendatzaileari itzuliko litzaizkioke unean bertan eskualdatzeko itunpeko ondare edo ondasunak.</p>
<p>108. artikulua.– Oinordetza-itunaren ezeztapena. Izendatzaileek izendapena ezeztatu ahal dute: 1.– Itundutako arrazoiaren ondorioz. 2.– Ezarritako zama eta baldintzen ez-betetze larriaren ondorioz. 3.– Izendatuak ezduintasun- edo jaraunsgabetze-arrazoia betetzearen ondorioz. 4.– Izendatuaren jokabidearen ondorioz, horrek familiaren ohiko elkarbizitza oztokatzen badu. 5.– Izendatuaren ezkontzari dagokionez deuseztasuna, banantzea edo dibortzioa gertatzen denean, edo izatezko bikotea azkentzen denean, baldin eta oinordetza-ituna egiletsi bada ezkontza horri edo izatezko bikote horri begira. Salbuetsita geratzen da izatezko bikotearen kasua, horren azkentzearen arrazoia bada bikotearen kideak beraien artean ezkondu direla.</p>	<p>Bizkaian: 79. atala Izendatzaileek honako hauetan ezeztatu ditzaket izendapena: 1. Itundutako arrazoiengatik. 2. Jarritako zorpe eta baldintzetan ez betetze larria egin izanagatik. 3. Izendatutakoak ezgaitzeko edo oinordetza galtzeko arrazoi direnetakoren bat egin badu. 4. Izendatutakoak familikoaren eguneroko elkarbizitza galeraziz jokatzen badu. 5. Izendatutakoaren ezkontzaren banantze, baliogabekotze edo dibortzioa gertatuz gero, oinordetza-ituna ezkontzagatik egin denean.</p> <p>Gipuzkoan: 185. atala Izendatzaileak izendapena erreboka dezake: 1. Itundutako kausak direla medio. 2. Ezarritako kargak eta baldintzak era larrian bete gabe uzten badira. 3. Izendatua ezduintasun edo desjaraunspen kausan sartzen bada. 4. Izendatuaren jokabideak familiako bizitza normala eragozten badu. 5. Izendatuaren ezkontza deuseztu, banandu edo dibortziatuz gero, oinordetzako ituna ezkontza hori dela eta eman bada.</p>
<p>109. artikulua.– Oinordetza-itunaren suntsipena. Oinordekoaren gaineko izendapena suntsiarazi egingo da: 1.– Izendapen horren gaineko baldintza suntsiarazlea betetzearen ondorioz. 2.– Izendatua ondorengorik gabe hiltzearen ondorioz, edo halakoak utzi arren, 106. artikuluan aurreikusita dagoen eskualdaketa gertatu ez bada. 3.– Egilesleek eskritura publikoan formalizaturiko hitzarmenaren ondorioz.</p>	<p>Bizkaian: 80. atala Oinordeko izendapena honako hauetan iraungiko da: 1. Izendapena baldintzatzen zuen iraungitze-kasua jasoz gero. 2. Izendatutakoa ondorengorik gabe hiltzen denean. 3. Izendatzaileen erabakiz, Eskribau-eskrituraz gauzatuta</p> <p>Gipuzkoan: 186. atala Oinordetzako izendapena indargabetu egingo da:</p>

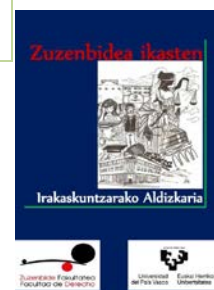

	<p>1. Izendapena atxikia dagoen baldintza indargabetzailea betetzen bada.</p> <p>2. Izendatua ondorengorik utzi gabe hiltzen bada edota, ondorengoak utzita ere, izendatzaileak ordezkapen eskubidea ukatu bazien.</p>
--	--

LAUGARREN KAPITULUA

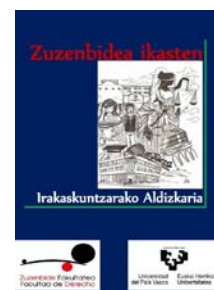
LEGEZKO EDO TESTAMENTU GABEKO OINORDETZA

<p>110. artikulua.– Legezko edo testamentu gabeko oinordetza.</p> <p>Legezko oinordetza gertatzen da, jarauntsi osoa edo horren zati bat baliozkotasunez xedatu ez denean, dela testamentuaren bidez, dela oinordetza-itunaren bidez, lege honetan xedatutakoarekin bat etorritz.</p>	<p>Baliokiderik gabe</p>
<p>111. artikulua.– Ondasun tronkalen legezko oinordetza.</p> <p>1.– Ondasun tronkalen kasuan, legezko oinordetzaren hurrenkera izango da 66. artikuluan ezarritakoa, baina alargunari edo bizirik dirauen izatezko bikotekideari aitortzen zaizkio lege honetan araututako eskubide guztiak; ondasun ez-tronkalik izan ezean edo horiek aski ez direnean, eskubideok ondasun tronkalen gainekoak izango dira.</p> <p>2.– Oinordeko tronkerorik ez dagoenean, ondasun guztiak ez-tronkalak direla ulertuko da.</p>	<p>Bizkaian: 68. atala</p> <p>Aurreko atalean aipaturiko ondorengorik ez badago, jarauntsia honelaxe banatuko da:</p> <p>a) Aitaren zein amaren aldeko belaun-lerroko tronkaleko ondasunak belaun-lerro bakoitzeko tronkaleko aurrekoei dagozkie, ezkontza bitartean erosi edo irabazitakoen gainean 20. ataleko 3. zenbakian esandakoaren kalterik gabe. Belaun-lerroren baten tronkaleko aurrekorik ez dagoenean, ondasunok horren alboko senide tronkalekoei dagozkie.</p>
<p>112. artikulua.– Ondasun ez-tronkalen legezko oinordetza.</p> <p>Ondasun ez-tronkalen kasuan, legezko oinordetza gauzatzen da honako hurrenkera honetan:</p> <p>1.– Lehenengo eta behin, seme-alaba edo ondorengoen mesederako.</p> <p>2.– Alargunaren mesederako, legezko banantzerik edo modu sinesgarrian bi ezkontideen artean hitzartutako banantzerik izan ez denean, edo bizirik dirauen izatezko bikotekidearen mesederako, bikote hori azkendu denean bikotekideetatik bat hiltzearen ondorioz.</p> <p>3.– Aurrekoen mesederako.</p> <p>4.– Albokoen mesederako, laugarren graduaren barruan, odolkidetasunez zein adopzio bidez.</p>	<p>Bizkaian: 68. atala</p> <p>Aurreko atalean aipaturiko ondorengorik ez badago, jarauntsia honelaxe banatuko da</p> <p>b) Tronkaleko ez diren ondasunetan, guraso biak izango dira oinordeko edo biotatik bizirik dagoena. Guraso bizirik ezean, belaun-lerro bietako aurrekoen artean erdibituko dira, aurrekook edozein belauneko direla ere. Belaun-lerro biotako baten aurrekorik ez dagoenean, badagoeneko belaun-lerroko aurrekoei dagozkie ondasun guztiok.</p>
<p>113. artikulua.– Oinordekoak berezko eskubidearen ondorioz edo ordezkapen-eskubidearen ondorioz.</p> <p>1.– Seme-alabak jaraunsle dira berezko eskubidearen ondorioz, jarauntsitik hartzeko dagoena zati berdinetan banatzen delarik.</p> <p>2.– Ilobak eta gainerako ondorengoak jaraunsle izango dira ordezkapen-eskubidearen ondorioz.</p>	<p>Bizkaian: 67. Atala</p> <p>Testamenturik gabeko oinordetza seme-alaben alde burutuko da, berezko eskubidez, eta bestelako ondorengoen alde, ordezkotza-eskubidez.</p>
<p>114. artikulua.– Ezkontide alarguna edo bizirik dirauen izatekoz bikotekidea.</p> <p>1.– Ondorengorik izan ezean, eta aurrekoak eta albokoak baino lehenago, oinordekoa izango da alarguna edo bizirik dirauen izatezko bikotekidea, bikote hori azkendu denean bikotekideetatik bat hiltzearen ondorioz.</p> <p>2.– Edozein kasutan ere, alargunak edo bizirik dirauen izatezko bikotekideak bere seniparte-eskubideei eutsiko die, gozamenari dagokionez.</p>	<p>Bizkaian: 69. atala</p> <p>Ondorengorik ez aurrekorik ez badago, alarguna izango da jarauntsiaren oinordeko, alboko senideak baino lehenago, tronkaleko ez diren ondasun guztietan. Bestelakoetan, alargunak 58. atalean aitortutako seniparte-eskubideak izango ditu</p>

<p>115. artikulua.– Aurrekoak. 1.– Gurasoek jarauntsiko ondasunak eskuratzen dituzte erdi bana. Euretatik bat hilda badago, bizirik dirauenak ondasun guztiak jasoko ditu. 2.– Gurasoetatik bat ere ez badago bizirik, gainerako aurrekoak izango dira oinordeko, bi lerroetan ondasunak erdi bana eginez; eta, lerroren batean ez badago aurrekorik, ondasun guztiak zati berdinetan eskuratuko dituzte aurrekoak zein lerrotan egon eta lerro horretako aurrekoek.</p>	<p>Bizkaian: 68. atala Aurreko atalean aipaturiko ondorengorik ez badago, jarauntsia honelaxe banatuko da b) Tronkaleko ez diren ondasunetan, guraso biak izango dira oinordeko edo biotatik bizirik dagoena. Guraso bizirik ezean, belaun-lerro bietako aurrekoen artean erdibituko dira, aurrekook edozein belauneko direla ere. Belaun-lerro biotako baten aurrekorik ez dagoenean, badagoeneko belaun-lerroko aurrekoei dagozkie ondasun guztiok.</p> <p>71. atala Belaun-lerro bakoitzean, amarenean zein aitarenean, hurbilagoko senideak urrunagokoa kanporatzen du. Lehenetsuna duten senideak bat baino gehiago badira, ondasunak euren artean banatuko dira zati berdinetan.</p>
<p>116. artikulua Albokoak 1.– Ondorengorik, aurrekorik eta alargunik edo bizirik dirauen izatezko bikotekiderik izan ezean, alboko senideak izango dira oinordeko; lehenengo eta behin, anai-arrebak eta hildako anai-arreben seme-alabak, eta, halakoak izan ezean, seniderik hurbilenak, betiere laugarren graduaren barruan. 2.– Ordezkapen-eskubidea gertatuko da, bakarrik, anai-arrebak anai-arreben seme-alabekin batera agertzen direnean; lehenengoak oinordeko izango dira buruko, eta bigarrenak, leinuko. Lotura bikoitzeko anai-arrebak lotura bakarreko anai-arrebekin agertzen badira, haiek horien bikoitza jasoko dute oinordeko gisa.</p>	<p>Bizkaian: 70. atala Ez aurrekorik ezta ezkontiderik ere ez dagoenean, tronkaleko ez diren ondasunak alboko senideetako belaun-lerro bien artean erdibituko dira, laugarren belaun-mailaraino, belaun-lerro bakoitzeko senideen hurbiltasuna edozein dela ere.</p> <p>Biotakoren baten alboko seniderik ez dagoenean, beste lerroko alboko senideei dagozkie ondasunok oso-osorik.</p> <p>72. atala Alboko belaun-lerroan, neba-arrebak eta neba-arrebon seme-alabak batera direnean baino ez da ordezkatza-eskubiderik izango. Neba-arrebok buruko eta seme-alabok erroko hartuta izango dira oinordeko. Guraso bietako neba-arrebak eta guraso bakarreko neba-arrebak batera direnean, lehenengoei bigarrenei halako bi zati dagokie jarauntsian.</p>
<p>117. artikulua Autonomia Erkidegoaren aldeko oinordetza. Aurreko artikuluen arabera lege-aginduz oinordetzara deituriko pertsonarik izan ezean, ondasun guztien oinordekoa izango da Euskal Autonomia Erkidegoaren Administrazio Orokorra. Horrek heren bat eratzikiko dio bere buruari, beste heren bat hildakoaren azken egoitzari dagokion foru-aldundiari, eta gainerako herena hildakoak zein udaletan izan duen bere egoitza eta udal horri. Administrazio publiko horien eskubide eta betebeharrak beste oinordekoen parekoak izango dira, baina beti ulertuko da jarauntsia inbentario-onuraren arabera onartzen dela, horri buruzko adierazpena beharrezkoa ez dela.</p>	<p>Bizkaian: 73. atala Testamenturik gabeko oinordetzetan, alboko seniderik ere ez badago, oinordetzailaren herritasunari dagokion Lurraldeko Foru Aldundiari dei egingo zaio.</p>

BOSGARREN KAPITULUA OINORDETZA FORMA DESBERDIN GUZTIENTZAKO XEDAPEN ERKIDEA

118. artikulua Ondorengoarengandik eskuratutako ondasunen erreserba

Aurrekoak jaraunse gisa eskuratzen baditu ondasun batzuk bere ondorengoarengandik, eta ondorengoak ondasun horiek jaso baditu dohaineko tituluaren bidez beste aurreko batengandik edo anai nahiz arreba batengandik, orduan, aurrekoak betebeharra du lege-aginduz jasotakoak erreserbatzeko, ondasunok zein lerrotatik etorri eta lerro horretan hirugarren gradurainoko senide direnen mesederako.

Bizkaian: 84. atala

Ondorengoren batek beste aurreko edo neba-arrebaren batengandik irabazpidez jasotako tronkaleko ez diren ondasunak bere aurrekoren bati utziz gero, aurreko horrek ondasunak datozen lerroko hirugarren belaun-mailarainoko senideentzat gorde behar izango ditu lege-indarrez jasotakoak.

85. atala

Gurasoengandik onibarrik dohain lortu izan duen seme-alabak onibarrok berriro ere dohain eskuratzen badizkio aitari edo amari eta dena delako guraso horrek, gerokoan berriro ezkondu edo aurrean hildako ezkontidearena ez den semealabarik izanez gero, eskualdatzailearen eta bere guraso bereko neba-arrebentzat edo euren edozein ondorengorentzat gorde beharko ditu ondasunok.

119. artikulua Ezkontza baterako dohaintzan emandako onibarren erreserba

Onibarrak dohaintzan eman badira ezkontza baterako, ezkontza horren aurretik zein ondoren, ondasunon oinordeko izango dira ezkontza horretan izandako seme-alabak edo ondorengoak, beste guztiak baztertuz.

Bizkaian: 87. atala

Ezkontzagatik, ezkontza aurretik zein ostean, emandako ondasun mugiezinen oinordeko, ezkontza horretatik sortutako seme-alabak edo ondorengoak baino ez dira izango.

120. artikulua Ezkontide edo izatezko bikotekide hildakoaren seme-alaben aldeko erreserba

Kausatzaileak kontrakoa xedatu ezean, alarguna edo bizirik dirauen izatezko bikotekidea berriz ezkontzen bada, izatezko bikote berria eratzten badu edo ezkontide edo izatezko bikotekide hildakoarena ez den seme edo alabaren bat baldin badu, orduan, horren betebeharra izango da hildakoarekin izandako seme-alabei eta ondorengoei erreserbatzea berak harengandik testamentuaren bidez, oinordetza-itunaren bidez nahiz dohaineko beste edozein tituluren bidez eskuratutako ondasun guztiak.

Bizkaian: 86. atala

Berriro ezkontzen den alargunak, edo aurrerago hildako ezkontidearena ez den seme-alabarik duenak, hildako ezkontidearen tronkaleko senideentzat gorde beharko ditu hildakoarengandik foru-komunikazioaren bidez etorritako tronkaleko ondasunak.

Kasuotan ere, ezkontideren bat hil izanagatik foru-komunikazioa amaitzean, alargunak jasotako ondasunek bere jatorrizkoen eta irabazitako erdiaren batuketak baino balio handiagoa badute, gaindikin hori ezkontza horretatik sortutako seme-alaba eta ondorengozat gorde beharko du alargunak.

88. atala

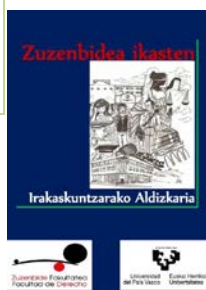
Berriro ezkontzen den alargunak, edo aurrerago hildako ezkontidearena ez den seme-alabarik duenak, hildakoarengandik testamentuz, dohaintzaz edo irabazpidezko beste edozein eratan jasotako ondasun guztiak gorde beharko ditu aipatutako hildakoaren seme-alaba eta ondorengozat.

121. artikulua Erreserben irismena

Titulu honetan arauturiko erreserbek, edozein kasutan ere, euren baitan hartzen dituzte erreserbagileak egindako eraikin, landaketa eta hobekuntzak; eta

Bizkaian: 89. atala

Hemen zehaztutako gordekizunak, edonola ere, gordetzailerak egindako eraikuntza, landaketa eta hobekuntzei baino ez dagozkie, gordetzailerak horri

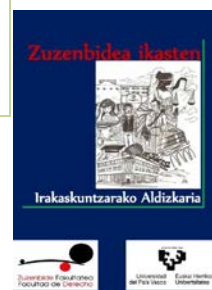

<p>betebarra sortzen da, erreserbagileari edo haren jaraunsleei halakoen balio eguneratua ordaintzeko, erreserba-hartzaileak horien edukitza noiz eskuratu eta hurrengo urtebete eta egun bateko epean.</p>	<p>edo bere oinordekoei eguneratutako euron balioa ordaindu beharko zaiela. Ordainketa hori gordetakoaren hartzaileak ondasunok eskura ditzan egunean hasita urtebete eta egun bateko epe barruan egin beharko da.</p>
<p>122. artikulua Erreserbagilearen ahalmenak Erreserbagileak, titulu honetan araututako kasu guztietan, oinordekoa izendatu ahal izango du erreserba-hartzaileen artean, testamentuzko oinordetzari edo oinordetza-itunari buruz ezarritakoaren arabera; eta ezin izango du ordezkari edo kargarik ezarri, horien mesederako ez bada.</p>	<p>Bizkaian: 90. atala Atalburu honetan araututako kasu guztietan gordetzaileak gordetakoaren hartzaileen artean izenda dezake ondorengoa, testamentu bidezko oinordetzarako araututakoaren arauera, eta gordetzaileak ezingo du ordezkari egin edo kargarik jarri hartzaileon alde ez bada.</p>
<p>123. artikulua Dohaintzan emandako ondasunen itzulketa Aurrekoak oinordeko dira, aurkako oinordetza-ituna izan ezean, euren seme-alaba edo ondorengoei eman dizkieten ondasun ez-tronkaletan, baldin eta seme-alaba edo ondorengo horiek hil badira ondorengorik utzi gabe, eta dohaintzan emandako objektuak eurak oinordetzan badaude. Objektuok besterendu badira, aurrekoak oinordeko izango dira, dohaintza-hartzaileak objektu horiei begira izango zituzkeen akzio guztietan; objektuok saldu badira, prezioan; eta trukatu edo aldatu badira, horien ordezkari diren ondasunetan.</p>	<p>Bizkaian: 91. atala Aurrekoak baino ez dira oinordeko izango umerik izan gabe hildako euren seme-alabei edo ondorengoei emandako tronkaleko ez diren ondasunei dagokienean, beti ere oinordetzan emandako ondasun berberok badaude. Ondasunok inorendu egin badira, dohaintza-hartzaileak eurongatik izan ditzan eskubide guztiak izango dituzte aurrekoek. Era berean, ondasunok saldu izan balira, salneurria eskura lezakete, eta trukatu edo aldatu egin balira, euron ordezkari jasotakoa.</p>
<p>124. artikulua Itzulketa-gai diren ondasunak zenbatzea Aurreko artikuluan zehazten diren ondasunen balioa zenbatuko da kausatzaileak utzitako ondasunetan, oinordetzaren delazioa burutzen den unean.</p>	<p>Baliokiderik gabe</p>

**III. TITULUA
EZKONTZAKO ONDASUNEN ARAUBIDEA
LEHENENGO KAPITULUA
LEGE-ARAUBIDEA**

<p>125. artikulua Ezkontzaren araubide ekonomikoa Ezkontzako ondasunen araubidea izango da ezkontideek ezkontzako itunetan ezarritakoa, bai beren-beregi araubide horren baldintzak hizpatzen dituztenean, bai lege honetan nahiz beste lege batzuetan ezarritako sistema ekonomikoetatik edozein aipatzen dutenean.</p>	<p>93. atala Ezkontzaren ondasunen jaurpidea ezkontideek, ezkondu aurretik zein ostean, askatasunez Eskribau-eskritura bidez itun dezatena izango da.</p>
<p>126. artikulua Ezkontzaren araubide ekonomikoa aldaketa Ezkontzaren araubide ekonomikoa, itundutakoa izan nahiz legezkoa izan, aldarazi ahal izango da, beste ezkontza-itun batzuk egiletsiz.</p>	<p>93. atala Ezkontzaren ondasunen jaurpidea, itundutakoa zein legezkoa, aldatu egin liteke ezkontza-hitzarmen bidez</p>
<p>127. artikulua Ezkontzaren araubide ekonomikoa itunik ez dagoenean. 1.– Ezkontzako itunik egin ezean, edo egindakoak askiezak edo deusezak izanez gero, ezkontzari aplikatuko zaizkio Kode Zibilean irabazpidezko sozietateari buruz ezarritako arauak. 2.– Ezkongaiak Bizkaiko lur lauako, Aramaioko edo Laudioko auzotarrak direnean, ezkontzari aplikatuko zaio, ituna egin ezean, III. titulu honen bigarren kapituluan araututako araubidea. 3.– Ezkontideetatik batek bakarrik badu bere auzotasun zibila Bizkaiko lur lauan, Aramaion edo Laudion,</p>	<p>94. atala Itunik egon ez dadinean, hurrengo kasuotan ulertuko da ezkongaiak foru-komunikaziopean ezkontzen direla: biak forudun bizkaitarrak direnean; biok herritasun hori ez dutenean, batera bizitzeko izan dezaten lehenengo ohizko egoitza Lur Lauan badago; eta baterako egoitza hori izan ezean, Lur Lauean ezkondu badira.</p>

ondasunen araubidea izango da, ituna egin ezean, ezkontideen lehenengo eta ohiko bizileku erkideari dagokiona, eta, halako bizilekua izan ezean, ezkontza non egin eta toki horri dagokiona.

128. artikulua Ezkontzaren araubide ekonomikoaren inskribatzea.
Ezkontzako ondasunen araubidea aldarazteak ez du ondorerik sortuko hirugarrenen aurka, aldarazpena Erregistro Zibilean edo, hala denean, Jabetza Erregistroan edo Merkataritza Erregistroan inskribatzen denetik baino.

94. atala
Edonola ere, ezkontzaren ondasunen jaurpidean izandako aldaketak ez dira beste inork eskuratutako eskubideen edo tronkaletik eratorritakoen kalterako izango.

BIGARREN KAPITULUA
ONDASUNEN FORU KOMUNIKAZIOARI BURUZKO
ARAUBIDEA

LEHENENGO ATALA
ONDASUNEN FORU-KOMUNIKAZIOA

129. artikulua Ondasunen foru-komunikazioa.
Foru-komunikazioaren bitartez, erkide egiten dira, ezkontideentzat erdi bana, ondasun, eskubide eta akzio guztiak, horien jatorria edozein izanik ere, batarenak izan zein bestearenak izan, edozein tituluren ondoriozkoak, bai ekarritakoak, bai ezkontza bitartean eskuratutakoak, eta horien kokalekua edozein izanik ere.

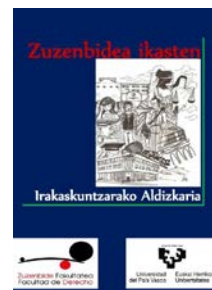
95. atala
Foru-komunikazioaren bidez ezkontideek erdibana izango dituzte ondasun mugiezin edo mugikor guztiak, ondasunon jatorria dena delakoa dela, batenak zein bestearenak izan, berdin ezkontzara bakoitzak ekarritakoak zein ezkontzan zehar

130. artikulua Ondasunen foru-komunikazioaren irismena eta bukaera.
Foru-komunikazioak, ezkontza bitartean, lege honetan ezarritako norainokoa eta mugapenak ditu, eta zuzenean bukatuko da ezkontideen arteko banantze-epaia, ezkontzaren deuseztasunari buruzkoa edo dibortzio-epaia ematean, bai eta ezkontzako itunak egilestean ere, baldin eta ezkontideek beste izaera bateko araubide ekonomikoa ezartzen badute.

95. atala
Foru-komunikazioak, ezkontzak dirauen artean, Foruan zehaztutako zabalkunde eta mugak ditu eta berez eta besterik gabe amaituko da ezkontzaren banantze, baliogabekotze edo dibortzio-epaiez, baita ezkontza-hitzarmenez ere ezkontideek beste ondasunen jaurpideren bat aukeratzen badute.

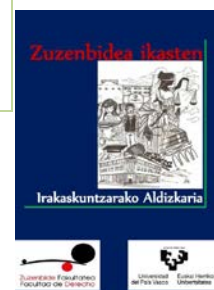
131. artikulua Ondasunen foru-komunikazioaren bukaeraren beste arrazoi batzuk eta horien ondorioak.
Foru-komunikazioa bukatuko da, halaber, epailearen erabakiz eta ezkontideetatik batek hori eskatuta, hurrengo kasuetan:
1.- Beste ezkontidea epaiketa bidez ezgaituta geratu denean, haren absentsia-adierazpena eman denean edo hartzekodunen konkurtso-adierazpena eman denean.
2.- Beste ezkontideak xedatze- eta kudeatze-egintzak gauzatu dituztenean, haren kalterako edo haren eskubideei iruzur eginez.
3.- Egitez urtebete baino gehiago bananduta egon direnean, nahiz eta elkarrekin adostutako banantzea izan.
Komunikazio-araubidea desegin ondoren ezkontza bera ez bada azkentzen, ezkontideak ondasunen banantze-araubidearen mende geratuko dira, Kode Zibilean arautu bezala, kontrakoa itundu ezik.

95. atala
Foru-komunikazioa epailearen erabakiaz eta ezkontideren batek eskatuta buka daiteke, hurrengo kasuetan:
1.- Beste ezkontidea ezgaitua izan, alde egindakotzat jo, porrot eginda dagoela edo zor-hartzekodunak dituela aldarrikatu edo familia uzteagatik zigortu dutelako epaibidez.
2.- Beste ezkontideak bere eskubideen kalterako erabakiak hartu edo kudeaketa egiten duenean.
3.-Epairik gabe bananduta urtebete edo gehiago egotea, elkarrekin bat etorrira bada ere.

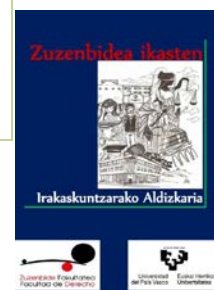

<p>132. artikulua Ondasunen foru-komunikazioaren sendotzea.</p> <p>1.– Foru-komunikazioa, ezkontzarekin sortzen dena, sendotu egiten da ezkontideetatik bat hiltzearen ondorioz desegiten den unean, bi-bion seme-alabak edo ondorengoak baldin badaude.</p> <p>2.– Ezkontideetatik edozeinek ezkontza desegin arte lortu dituen ondasun, eskubide eta akzio guztiak komunikatu direla ulertuko da; ez, ordea, pertsonari datzekion eskubideak, ezta ezkontideetatik baten heriotzaz geroztik eskuratutakoak ere. Era berean, ez dira komunikatuko ondasun eta eskubide eskualdaezinak, ezta norberaren erabilerarako direnak ere.</p>	<p>96. atala</p> <p>Foru-komunikazioa, ezkontzeaz batera sortzen dena, seme-alaba edo ondorengorik elkarrekin izan duten ezkontideren bat hiltzeagatik ezkontza desegiten den unean finkatzen da.</p>
<p>133. artikulua Irabazitako ondasunak eta ezkontide batengan jatorria duten ondasunak.</p> <p>Foru-komunikazioa indarrean dagoen bitartean, irabazitako ondasunak eta ezkontide batengan jatorria duten ondasunak bereiziko dira, eta bereizketa horri aplikatuko zaizkio legeria zibil orokorrak irabazpidezko ondasunen gainean eta ondasun pribatiboen gainean ezarritako arauak.</p>	<p>97. atala</p> <p>Foru-komunikazioan, irabazitako eta ezkontide bakoitzak ekarritako ondasunen arteko bereizkuntza, legeria zibil orokorrak irabazpidezko ondasunetarako eta bakarrekoetarako ematen dituen arauei jarraituz egingo da.</p>
<p>134. artikulua Ezkontzaren zamak.</p> <p>1.– Ezkontzaren zamatzat hartuko dira familia mantentzeko, seme-alaba erkideak elikatu eta hezteko, eta, ezkontide batenak bakarrik izanik, familiaren etxean bizi diren seme-alabak elikatu eta hezteko beharrezkoak diren guztiak. Beste edozein gastu ondasun erkideekin ordaintzen bada, baina ezkontide baten interes edo ondasunei buruzkoa baldin bada, itzulketa eskatzeko eskubidea sortuko da, komunikazioa likidatzeko unean.</p> <p>2.– Ezkontzaren zamak ordainduko dira, lehenengo eta behin, irabazitako ondasunekin eta, halakorik izan ezean edo horiek nahikoa ez badira, eta orduan bakarrik, ezkontide bakoitzarengan jatorria duten ondasunekin, horien balioaren arabera.</p> <p>3.– Azken horiekin ordaindutakoa etorkizuneko irabaziekin konpentsatuko da.</p>	<p>98. atala</p> <p>Ezkontzako zorpeak, lehenengo eta behin, irabazitako ondasunekin ordainduko dira, eta horrelakorik ez balego edo daudenak nahiko ez balira baino ez lirateke ezkontide bakoitzaren jatorrizko ondasunen pentzu ordainduko, euren balioaren heinean.</p> <p>Azkenon pentzu egindakoak gerokoan izan daitezkeen irabaziekin ordainduko dira.</p>
<p>135. artikulua Ondasunak xedatzeko egintzak.</p> <p>1.– Foru-komunikazioan, ondasunak xedatzeko egintzetarako nahitaezkoa izango da bi ezkontideen adostasuna. Ezkontideetatik batek adostasuna ukatzen badu, epaileak xedapena baimendu ahal izango du, hori familiaren intereserako dela uste badu.</p> <p>2.– Hala ere, ezkontideetatik edozeinek bere kabuz xedatu ahal izango ditu bere titulartasunpeko dirua, kuotak, kooperatibei egindako ekarpenak edo sozietateetan dituen partaidetzen zati ordezkatzailak, finantza-aktiboak edo balore higigarriak.</p> <p>3.– Modu berean, ezkontide batek beste ezkontidearen mesederako egin badu pribatibotasunaren aitortzea, legeria zibil orokorraren arabera, eta aitortza hori jabetza Erregistroan inskribatu ondoren, ondasun hori xeda dezake hipoteka-legerian ezarritako moduetan, hipoteka-legeria hori dela xedapen egintzaren unean indarrean dagoena.</p>	<p>99. atala</p> <p>Foru-komunikazioak dirauen artean, ondasunei buruz erabakitzeke ezkontide bien baimena beharko da. Ezkontideetariko batek baimen hori eman nahi izango ez balu, Epaileak eman dezake horretarako baimena, familiaren onerako dela baderitzo.</p> <p>Edonola ere, ezkontide bakoitzak bere kabuz erabil ditzake bere izenean dauden diru edo ondasun mugikorak.</p>

<p>136. artikulua Kreditu-eskubideak Kreditu-eskubideak, horien izaera edozein izanik ere, zein ezkontideren izenean eratu eta horrexek egikarrituko ditu.</p>	<p>Baliokiderik gabe</p>
<p>137. artikulua Ondasunak kudeatu eta administratzea. 1.– Ezkontide bakoitzari dagokio, modu eskusiboan, berarengan jatorria duten ondasunak kudeatu eta administratzea, Merkataritza Kodean ezarritakoari kalterik egin gabe. 2.– Era berean, ezkontide bakoitzak bere ondasunen fruituak eta produktuak xedatu ahal izango ditu, eta, aldian-aldian, besteari argibideak eman beharko dizkio ondasun horien egoerari buruz.</p>	<p>100. atala Ezkontide bakoitzari berari baino ez dagokio bere jatorrizko ondasunak administratzea. 101. atala Batera irabazitako ondasunak administratzea ezkontide biei dagokie, hori dela eta, Merkataritza-Kodean zehaztutakoaren eragozpenik gabe.</p>
<p>138. artikulua Zorrak eta betebeharrak 1.– Ezkontideetatik edozeinek zorrak eta betebeharrak hartzen baditu bestearen adostasunik gabe, hartutako horiek betebeharrunari dagokion erdiaren kontura bakarrik geratuko dira, hurrengo mugapenekin: a) Erantzukizunetik aske geratuko dira beti ezkontide ez-zordunarengan jatorria duten ondasunak. b) Prozesu judizialetan edo betearazpen-prozesuetan, hurrengo erregelaren mende geratuko da irabazitako ondasunen eta zordunarengan jatorria duten ondasunen gaineko erantzukizuna: Ezkontide ez-zordunari jakinarazi beharko zaio enbargoa, eta ezkontide horrek eskubidea izango du edozein enbargoren aurka jartzeko, baldin eta enbargo horrek, irabazitako ondasunen gainekoa izanik, berari dagokion erdia gaingitzen badu. Era berean, ezkontide ez-zordunak, egutegiko hamabost eguneko epean, foru-komunikazioaren desegitea eskatu ahal izango du, 145. artikuluko erregelaren arabera; kasu horretan, betebeharrunari adjudikaturiko ondasunak bakarrik geratuko dira erantzukizunaren menpe, eta ezkontzari ondasunen banantze-araubidea aplikatuko zaio aurrerantzean. Eskubide hori ez da gertatuko, baldin eta hartzekodunak frogatzen badu zorrak onura ekarri diola familiari. Foru-komunikazioa desegitearen ondorioz, ondasunak adjudikatu behar direnean, adjudikazio hori betearazpen-prozeduran bertan egingo da, eta, zehatzago, pieza bananduan, eta, horretarako, jarauntsien banaketari buruz ezarritako arauak aplikatuko dira. c) Betebeharpekoaren erdi komunikatua saltzen bada, ezkontide erantzuleak ezkontza bitartean ez du inolako zatirik izango, beste erdiaren gainean; erdi hori beste ezkontidearen administraziopean geratuko da. Ezkontideak ezin izango du erdi hori besterendu, epailearen baimenik gabe, eta haren fruituak familiaren gastu arruntetarako destinatu beharko ditu. d) Irabazpidezko ondasunen gaineko erantzukizuna subsidiarioa da, eta ezkontide ez-zordunak halakoak enbargatzea saihestu ahal izango du, zordunaren ondasun propioak behar</p>	<p>102. atala Beste ezkontidearen baimenik gabe egindako zorrak eta betebeharrak zorpetutakoari foru-komunikazioaren bidez dagokion erdiaren pentzu ordainduko dira, hurrengoetan izan ezik: Lehenengoa.—Zorpetu ez den ezkontidearen ondasunak beti geratuko dira erantzukizunetik kanpo. Bigarrena.—Irabazitako ondasunen eta zorpetutakoaren jatorrizko ondasunen pentzuko erantzukizuna hurrengo arauoi jarraituz izango da: 1. Bahitura jakinerazi egin beharko zaio zordun ez den ezkontideari. Horrek, hamabost egutegi-eguneko epea du foru-komunikazioa buka dadin eskatzeko, 109. atalean zehaztutakoaren arauera. Horrelakorik jazoz gero, zorpetutakoari esleitutako ondasunen pentzu baino ez da zorra ordainduko eta hortik aurrera ondasunen banatze-jaurpidea izango du ezkontzak. Eskubide hori ez da izango hartzekodunak zorra familiaren onerako izan dela erakusten badu. 2. Foru-komunikazioa amaitzeagatiko ondasunak norbaiti esleitzea betearazpen-ekinbide berean, baina berpiztuta, gauzatuko da, jarauntsiak banatzeko arauari jarraituz. 3. Zordun ez zen ezkontideak berriro ere ondasunak foru-komunikaziopean izatea eska lezake, bakoitzari zegokion erdia esleitu zenetik sei hilabeteko epe barruan, eskari hori Eskribau-agiri bidez egin beharko dela. Hirugarrena.—Foru-komunikazioan zordunari dagokion erdia zorrak ordaintzeko erabili egin bada, beti ere ezkontzak iraun egiten badu, geratzen den beste erdia dela eta, ez du zordunak inolako parterik izango, zorrik gabeko ezkontidearen administraziopean geratzen dela. Honek epailearen baimenik gabe ezin izango du inorendu eta bertatik eratorritakoa familiaren agizko gastuetarako erabili behar izango da. Edozein modutan ere, zorra ordaintzeko erabilitako ondasunak ezkontide zordunak jasotakotzat joko dira, forukomunikazioarengatik dagokionaren pentzu, ondasunon balioa ezkontzaren orduko ondasunen jaurpidean amaitzean zutena izango dela.</p>

besteko kopuruan adieraziz.
2.– Edozein kasutan ere, betearazpena zein ondasunen gainean gauzatu eta ondasun horiek ezkontide zordunak jasotakotzat hartuko dira, komunikazioan horrek duen partaidetzaren kontura, eta sozietatea likidatzeko unean haiek duten balioaren neurrian.

139. artikulua Jarauntsiak arbuiatzea eta onartzea
Foru-komunikazioa indarrean dagoen bitartean, jarauntsira deitutako ezkontideak ezin izango du hori arbuiatu, bestearen adostasunik gabe. Adostasuna lortu ezean, jarauntsia inbentario-onoraren arabera onartu dela ulertuko da.

103. atala
Foru-komunikazioak dirauen artean, jaraunspenen batera deitutako ezkontideak derrigorrez onartu beharko du veste ezkontideak ez onartzeko baimenik ematen ez badio. Adostasunik ez bada, jarauntsia, bere zorrei dauden ondasunen neurrian baino ez erantzutekotan onartzen dela ulertuko da.

BIGARREN ATALA
ONDASUNEN KOMUNIKAZIOARI BURUZKO ARAUBIDEA
DESEGITEA

140. artikulua Ezkontideetako bat seme-alaba eta ondorengo erkideak utzita hiltzeagatik desegitea.
Ezkontza desegiten bada ezkontideetatik baten heriotzaren ondorioz, eta seme-alaba edo ondorengo erkiderik badago, foru-komunikazioa sendotu eta ondasun-erkidego bihurtzen da, batetik, alargunaren eta, bestetik, aurrez hildakoaren oinordeko diren seme-alaba edo ondorengoan artean, ondasunak zatitu eta adjudikatu arte.

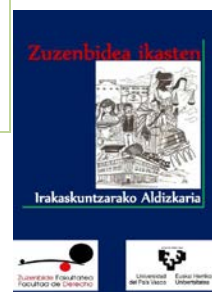
104. atala
Ezkontideetariko bat hiltzeagatik ezkontza desegin eta bien seme-alabak izan daitezenean finkatzen da foru-komunikazioa eta ondasun-erkidego bihurtzen da. Erkidego hori alde batetik alargunak eta beste batetik hildakoaren semealaba edo ondorengoek osatzen dute, ondasunak banatu eta esleitu arte iraungo duela.

141. artikulua Ezkontideetako bat komisarioa izendatuta utzita hiltzeagatik desegitea
1.– Kausatzaileak komisarioa izendatu badu, ondasunak erkidegoan egongo dira, oinordekoa izendatu arte.
2.– Ondasunak egoera horretan diren bitartean, alarguna izango da, testamentugileak kontrakoa xedatu ezean, jaraunsiaren ordezkari bakarra eta ondasun guztien administratzailea, izendatutako oinordekoek jarauntsia onartzen ez duten bitartean.
3.– Testamentugileak kontrakoa xedatu ezean, alarguna komisario izendatu bada, bera bakarrik edo beste pertsona batzuekin batera, alargun horrek, testamentu-ahalordea erabiltzen ez duen bitartean, xedatzeke dauden ondasunen gaineko gozamina izango du, eta ez du fidantza emateko betebeharririk izango.

105. atala
Oinordetzaileak eskuordekoa izendatu badu ondasunetako erkidegoan jarraituko dute oinordekoa izendatu arte. Ondasunok horrela jarrai dezaten artean alarguna izango da, testamentu egileak bestelakorik agindu ezean, jaraunspenaren ordezkari bakarra eta ondasuntza guztiaren administraria, izendatutako oinordekoek jarauntsia onartzen ez duten bitartean. Testamentu-egileak bestelakorik agindu ezean, bakarrik edo beste batzuekin batera eskuordeko izendatutako alargunak, testamentu egiteko poderea erabili arte, ondasuntza guztiaren gozamenerako eskubidea izango du, bermerik jarri behar izango ez duela.

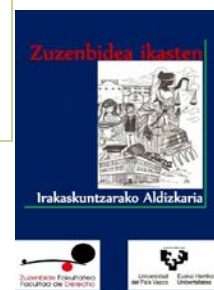
142. artikulua Ezkontide alargun komisarioak ondasunak bere buruari adjudikatzea.
1.– 140. artikuluan xedatutakoa salbuetsita, alarguna komisario izendatu bada, alargun horrek bere buruari adjudikatu ahal izango dio ondasun guztien erdia, eta beste erdia aurrez hildakoaren oinordetzarako utzi ahal izango du, oinordetza-erreserbei kalterik egin gabe.
2.– Kausatzaileak kontulari-banatzzailea izendatu badu, ezkontide komisarioak, kontulari-banatzzailearekin batera, eraturako erkidegoaren desegitea eta likidazioa egin ahal izango ditu, 144. artikuluan ezarritako moduan; horrela,

106. atala
104. atalean zehaztutakoaren salbuespen bezala, eskuordeko izendatutako alargunak bere buruari esleidi diezaioke ondasun guzti-guztien erdia, beste erdia hildakoaren oinordekoentzako utzita, tronkaleko ondasunak gorde beharri kalte egin gabe. Oinordetzaileak izendatutako kontulari-banatzzailearekin batera, eraturako ondasun-erkidegoa ezabatu eta kitatu egin lezake, 108. atalean zehaztutako eran, oinordetzailearen oinordetzari berari izendatutako ondasunak geratuko zaizkiola. Berdin joka lezake ustezko oinordekoekin edo, bestela, bere eskariz

<p>kausatzailearen oinordetzan geratuko dira horri adjudikaturiko ondasunak. Era berean, hori egin ahal izango du ustezko oinordekoekin batera, edo, osterantzean, berak epaileari hala eskatu eta horrexen erabakiz.</p>	<p>emandako epai bidez ere egin lezake.</p>
<p>143. artikulua.– Ondorengoek jarauntsiak onartzea ezkontide alargunak eskatuta Ezkontza desegin bada seme-alabak edo ondorengoak daudela, alargunak, epaiketa bidez, hildakoaren oinordekoei eskatu ahal izango die haren intereseko jarauntsietatik edozein onartzea. Epaileak adierazitako epea ezin izango da hogeita hamar egunetik gorakoa izan; eta, behin hori igarota, oinordekoek ez badute adierazi jarauntsia onartzeko borondatea dutenik, edo jarauntsia arbuiatu badute, aipatutako ezkontideak jarauntsi hori onartu ahal izango du inbentario-onuraren arabera.</p>	<p>107. atala Ezkontide bat hil eta ezkontzan seme-alaba edo ondorengoak izan badira, alargunak epai bidez eskatu diezaike hildakoaren oinordekoei hildakoari berari zegokion jarauntsiren bat onartzea. Epaileak emandako epea, edonola ere hogeitamar egunetik gorakoa izango ez dena, igaro eta oinordekook jarauntsia onartzeko borondaterik agertzen ez badute, edo ez dutela nahi adierazten badute, alargunak bereganatu egin dezake jarauntsi hori zorrak irabazien neurrian baino ez ordaintzekotan.</p>
<p>144. artikulua.– Komunikaziopeko ondasunen adjudikatzea 1.– Komunikaziopeko ondasunak adjudikatzean, hurrengo erregelak beteko dira: a) Lehenengo eta behin, alargunari adjudikatuko zaizkio, bere hartzekoa ordaintzeko, berarengan jatorria duten onibar tronkalak. b) Horiek ez badira nahikoa, alargunaren hartzekoa osatuko da ondasun higigarri eta onibar ez-tronkalekin. c) Aurreko bi erregelatako ondasunak nahikoa ez direnean, eta orduan bakarrik, aurrez hildako ezkontidearen onibar tronkala erabiliko da. 2.– Alargunaren hartzekoa zehazteko, aintzakotzat hartuko da 138. artikuluan xedatutakoa.</p>	<p>108. atala Foru-komunikaziopean zeuden ondasunak esleitzerakoan hurrengo arauok izango dira kontuan: 1. Lehenengo eta behin alargunari bere jatorrizko tronkaleko onibarrak esleituko zaizkio, dagokion hartzekoa ordaintzeko 2. Horiek nahikoa ez badira, esku-ondasunek eta tronkaleko ez diren onibarrak osatuko dute bere hartzekoa. 3. Aurreko arau biok nahikoa ez direnean baino ez da joko hildako ezkontidearen tronkaleko ondasunetara. Alargunaren hartzekoa ateratzeko 102. atalean zehaztutakoa hartuko da aintzakotzat.</p>
<p>145. artikulua Ezkontideetako bat ondorengo erkiderik utzi gabe hiltzeagatik edo banantze-, deuseztasun- edo dibortzio-epaia emateagatik desegitea. 1.– Foru-komunikazioa azkentzen denean ezkontideetatik bat hiltzeagatik, ondorengo erkiderik utzi gabe, edo banantze-, deuseztasun- edo dibortzio-epaia emateagatik, hurrengo erregelak aplikatuko dira: a) Ezkontide bakoitzari dagozkio berarengan jatorria duten ondasunak edo horiekien eskuratutakoak nahiz haien salmentaren ondorioz eskuratutakoak. Eskuraketa, zati batez, beste jatorri bateko ondasunekin egin bada, halako ondasunetan proindibisioa sortuko da ondasunon titularren artean, bakoitzak jarritako kopuruaren arabera. b) Irabazitako ondasunak erdibanatu egingo dira bi ezkontideen artean. c) Ezkontide baten ondasuna edo horren balio familiarren intereserako gastatu bada, horren balio eguneratua kontuan hartuko da, irabazitako ondasunekin hori ordaintzeko; eta irabazitako ondasunak nahikoa ez badira, alde horretatik beste ezkontideak ordainduko du berari dagokion zatia, bakoitzak dituen ondasunen balioaren arabera. 2.– Foru-komunikazioa azkentzen bada ezkontzaren araubide ekonomikoa aldaraztearren, itundutakoa beteko da, eta, horren ezean,</p>	<p>109. atala Ezkontide bien seme-alabarik egon ez eta ezkontideetariko baten heriotzagatik amaitzen bada foru-komunikazioa, edo ezkontzaren banantze, baliogabekotze edo dibortzio-epaia egoteagatik, hurrengo arauoi jarraituz jokatuko da: 1. Ezkontide bakoitzari baino ez dagozkio berak jatorriz ekarritako ondasunak edo eurokin lortutakoak edo ondasunok saltzetik lortutakoak. Jasotakoak bere jatorrizkoak ez ziren bes-te ondasun batzuetatik ere atera badira, ondasunon jabeenak izango dira banatu arte jabekidetasunean eta euren balioaren heinean. 2. Irabazitako ondasunak erdibana egingo dira ezkontide bien artean. 3. Ezkontideren baten ondasunetarikoren bat edo horrek balio duena familiarren onerako gastatu izan balitz, bere eguneratutako balioa hartuko litzateke kontuan irabazitako ondasunekin ordaindu ahal izan dadin, eta irabazitakook nahiko ez balira, falta denetik beste ezkontideak berari dagokion heinean ordainduko luke, bakoitzak dituen ondasunen balioaren arauera. Foru-komunikazioa ezkontzaren ondasunen jaurpidea aldatu izanagatik amaituz gero, itundutakoari jarraituko zaio eta, horrelakorik ezean, atal honetan esandakoa ezarriko da.</p>

<p>aplikagarria izango da artikulua honetan xedatutakoa.</p>	
<p>146. artikulua Beste erregela partikular batzuk, ezkontideetako bat ondorengo erkiderik utzi gabe hiltzeagatik desegitearen kasurako. Desegitea gertatzen bada ezkontideetatik baten heriotzaren ondorioz, eta ez badago ondorengorik, orduan, aurreko artikuluko erregelez gain, hurrengoak aplikatuko dira: a) Alarguna aurrez hildakoaren baserrira ezkondu bada, orduan eskubidea izango du, alargun dagoen bitartean, baserri horretan geratzeko urtebete eta egun bat; horrek ez die kalterik egingo legezko edo borondatezko xedapenaren ondorioz alargunak dituen beste eskubideei. b) Alargunak ezkonsaria ekarri badu edo bestelako ekarriak egin baditu, aurreko erregelan ezarritako epea luzatu egingo da hildakoaren jaraunsleek alargunari ekarri horiek itzultzen ez dizkioten bitartean. c) Onibar tronkalak kostu bidez eskuratu badira, edo horietan hobekuntzak egin badira, eskuraketa eta hobekuntza horiek izango dira ondasunok zein lerrotatik etorri eta lerro horretako ezkontidearentzat edo horren jaraunsle tronkeroentzat; baina, ezkontza-sozietatea likidatzean, aintzakotzat hartuko da egindako inbertsioen balio eguneratua, eta beste ezkontideari edo horren jaraunsleei ordainduko zaie hari dagokion hartzekoa. Gerta daiteke ordainketa horrek ondorerik ez izatea alarguna hil arte, horri eskubidea aitortzen baitzaio bizirik dagoen bitartean bere erdia askatasunez gozatu eta lupertzeko.</p>	<p>110. atala Ondorengorik izan ez eta ezkontideetariko baten heriotzagatik amaitzen bada, aurreko ataleko arauetz gain besteok ere erabiliko dira: 1. Hildakoaren baserrira etorritako alargunak, alargun dirauen artean, baserrian jarrai dezake urtebete eta egun batez, legezko edo borondatezko erabakiz dagozkion gainerantzeko eskubideen eragozpenik gabe. 2. Alargunak ezkonsaria edo antzeko ondasuna ekarri balu, aurrean zehaztutako epe hori luzatu egingo litzateke hildakoaren jaraunsleek berori itzultzen eman dezaten denbora guztian zehar. 3. Tronkaleko onibarren ordainbidezko eskuraketak edo hobekuntzak, zeinen lerrotik datozen hartako ezkontidearentzat edo bere tronkaleko jaraunsleentzat izango dira. Edonola ere, ezkontzaren ondasunen jaurpidea kitatzerakoan, beste ezkontideari edo bere oinordekoei dagokien hartzekoa ordaintzeko, kontuan izango da egindako diruezarketen balio eguneratutakoa. Ordainketa hori ezkontide alarguna hil arte egin gabe utz daiteke, bizi den artean bere erdia askatasun osoz gozatu eta erabiltzeko eskubidea aitortzen bait zaio.</p>

